

DUHOVNO ŽIVLJENJE

la vida espiritual

JUNIJ

D 59961

„Slovenski dan“ je zbral na Pristavi v Castelarju poleg Buenos Airesa lepo število rojakov. Na gornji sliki vidimo udeležence sv. maše na prostem med pridigo preč. g. A. Oreharja. Na levi pa vidimo dva nastopa slovenske mladine: rajanje deklic iz Lanusa in tekmo v odbojki SFZ : River Plate (Foto Erjavec)

K naslovni strani: Meditacija (Foto M. Marianus). Ob obletnici množičnega pokolja slovenskih fantov in mož je prav, da se globoko zamislimo in vprašamo: Ali ostajamo zvesti idealom vere in slovenstva, zaradi katerih so šli tisoči v boj in umrli mučeniške smrti?

Zaveza med Bogom in ljudmi

Po zadnji vojni me je zanesla begunska pot na Južno Tirolsko. Niti malo nisem slutil, ko me je vlak nosil visokim goram nasproti, da se bližam deželi, ki se s ponosom in opravičeno imenuje „dežela Srca Jezusovega“. Poslali so me potem za kaplana na skromno faro ob reki Adiži blizu švicarsko-italijansko-avstrijske tromeje. Družinski obiski so mi nato razkrili skrivnost zakaj Tirolec tako močno drži na svojo vero in tako vneto časti Srce Jezusovo.

„Mi smo sklenili zavezo s Srcem Jezusovim v najhujših časih našega narodnega življenja,“ mi je preprosto a iskreno pripovedoval eden izmed kmetov, ko sem ga vprašal, od kod navada, da je podoba Srca Jezusovega v vsaki hiši na častnem mestu in okusno ozaljšana. „Francozi so nas pregazili leta 1796. Otrgati so nas hoteli od avstrijske domovine in smešili so nam vero in sv. očeta. V tej stiski smo tedaj sklenili, da se posvetimo Srcu Jezusovemu. Niso bili to samo duhovniki; ne! Zastopniki oblasti, razumništvo in preprosti narod, vsi, prav vsi smo proglasili Srce Jezusovo za Gospoda dežele in mu obljubili zvestobo do groba s prošnjo, da nam pomaga v boju za narodovo svobodo. In smo zmagali. Že naslednje leto ni bilo v deželi enega samega Franciza več. Od sedaj smatrajo Tirolci ne samo za svojo versko, temveč tudi narodno dolžnost, da častimo to Srce, ki je naš vrhovni Poveljnik.“

Garilo me je na moč pripovedovanje tega kmeta. Saj se vse sliši, kot da bi bil še v Stari Zavezi, ko je izvoljeno ljudstvo sklenilo pogodbo s svojim Bogom ob krvi darovanega jagnjeta. Torej je še na svetu narod, ki enodušno prisega zvestobo svojemu Bogu, ki se z molitvijo in pokoro pripravi na zavezo s Srcem Jezusovim in Mu po dobljeni zmagi daje čast! Ni torej češčenje Srca Jezusovega le sladka pobožnost izbranih duš; zadeva „otrok in ženic“, temveč častna dolžnost mož, ki gledajo v Njem svojega vrhovnega poveljnika, vedno pripravljeni, da trpijo in celo prelijejo svoji kri, če bi koristi božjega kraljestva to terjale od njih.

*

Kar so storili Tirolci že leta 1796 in nato obnovili še večkrat, zlasti slovesno leta 1848 in ob 150-letnici leta 1946, je kasneje sv. oče Leon XIII. raztegnil na ves svet.

Nihče ni ob vstopu v 20. stoletje, ki je bilo tako polno obetov in smehljajočih se nad, slutil, da bo to stoletje eno najbolj krvavih in najbolj nečloveških v zgodovini človeštva.

Prav to bedno človeštvo, ki je pouno samozaupanja in prezirajoč božje postave vstopalo v novo obdobje, je papež 25. maja 1899 posvetil božjemu Srcu Jezusovemu.

„Na božje Srce našega Zveličarja moramo staviti vse svoje zaupanje; le od Njega moremo in moramo pričakovati in sprositi rešitev človeštva.“

Če bi bilo človeštvo vzelo to posvetitev tako resno kot sto let poprej tirolsko ljudstvo, če bi ta posvetitev odjeknila v sreih posameznikov, prodira v tihoto družinskih ognjišč, osvojila javno življenje in se polastila parlamentov in vladnih palač, prav gotovo ne bi bili doživeli dveh zaporednih svetovnih klanj in danes ne bi bilo treba trepetati pred dvema šibama človeštva: pred atomskim orožjem in pred brezbožnim komunizmom.

Tako pa: še vedno v polni meri velja tožba, ki jo je Kristus leta 1675 izrekel sv. Marjeti Alakok: „Glej to Srce, ki je ljudi tako zelo ljubilo, da se je samo sebe izčrpalo in použilo in ni ničesar opustilo, da bi jim razkrilo svoje ljubezen, pa žanje zato le nehvaležnost, brezbriznost in hlad.“

Es kimi na visokem severu imajo značilno besedo, kadar ne morejo več priklicati v življenje človeka, ki ga je mraz prestregel na poti in mu strdil kri v žilah. „Ni več rešitve, zmrznil je vse do srcá.“

Res, pretresljiva je ta beseda: zmrzniti vse do srca. In ko gre za ljubezen, ki bi jo morali imeti do Boga, moramo z žalostjo ugotoviti, da so zmrznili vse do srca ne samo posamezniki, temveč cela naselja, celotni narodi, da, skoro vse človeštvo.

Dvajseto stoletje je stoletje znanosti, napredka, nuklearnih ved, pa tudi stoletje, v katerem so pokopali srce. Še stojijo mogočne katedrale po svetu, še mnogi ljudje razumsko verujejo, kar Cerkev uči, še mnogi trdijo, da so kristjani, toda vse to je malo, če svoje vere ne ljubijo tudi s srcem, če ne vedo kaj storiti s pobožnostjo do Srca Jezusovega. Sv. Pavel nam kliče: „S srcem je treba verovati, da bomo opravičeni“ (Rimlj 10, 10).

Zato je na prvi pogled jasno: človeško srce, obdano od ledu samoljubja, domišljavosti in sebičnosti more ogreti le drugo Srce, ki izžareva plamene nesebične in požrtvovalne ljubezni. Zato češčenje Srca Jezusovega ni le ena izmed mnogih pobožnosti, ki jo moreš z isto mirnostjo gojiti ali opustiti, temveč pobožnost, ki je vsem ljudem nujno potrebna. Tudi nam Slovencem.

*

Da to trditev utemeljimo, pogledjmo, kaj je predmet te pobožnosti. Očgovoril nam bo Gospod sam. Ko se je razodel sv. Marjeti na oltarju v Paray le Monial, ji je pokazal svoje Srce, v plamene ovito in ji dejal: „Glej to Srcé, ki je ljudi tako zelo ljubilo!“ Pobožnost do Jezusovega Srcá je torej pobožnost do njegove odrešilne ljubezni.

Dal pa nam je Jezus svoje Srcé, da bi si osvojil naše duše. Sv. Marjeta sama pove: „Prvi namen pobožnosti do presvetega Jezusovega Srcá je, izpreobrniti duše in doseči, da Jezusovo Srcé postane gospodar in kralj naših src, vračajoč mu ljubezen za ljubezen.“

Iz take hvaležnostne ljubezni pa spontano prižubori želja dati božjemu Srcu tudi zadoščenje za neštne grehe in žalitve, ki se dvigajo proti Bogu.

Da je to nujno potrebno, potrjuje Jezus v enem svojih prikazanj: „Želim, da bi bilo moje Srce spoznano, hvajleno, in ljubljeno po vsem svetu in da bi mu se dajalo zadoščenje za vse neštete žalitve, prezire, brezbržnosti in nehvaležnosti, ki jih trpi od strani ljudi, posebno v zakramentu sv. Rešnjega Telesa.“

*

Jasno je torej, da je pobožnost do Srca Jezusovega naša častna dolžnost. Ljubezen mora biti ljubljena.

Človek, ki ostaja brezbržen ob misli na svojo mater, ki ga je v bolečinah rodila, nima v prsih srca, temveč kamen. Tudi kristjan, ki ob misli na

Kristusovo prebodeno Srce ali ob pogledu na podobo Srca Jezusovega ne začuti nobene potrebe približati se temu Srcu, ni več kristjan, temveč mrlič, ki ima ime, da živi, pa je v resnici mrtev za božje kraljestvo.

Bral sem o samomorilcu, ki so ga zjutraj našli s prestreljeno glavo. V naročju mu je ležala knjiga brezbožnega filozofa Nietzscheja, ki ga je na-

polnila z mislijo obupa in mu vsilila samokres v roke. Toda zanimivo: Na steni je bilo videti okvir slike, ki je bila obrnjena proti zidu. Radovedni so dali navzoči sliki spet prejšnjo lego in tedaj so doumeli, zakaj je nesrečnež sliko obrnil. Bila je podoba Srca Jezusovega z napisom: „Glej to Srce, ki je tako zelo ljubilo!“ Ni prenesel samomorilec

nežnega pogleda ljubečega Srca. Potrebno je bilo sliko obrniti, da je lahko izvedel svoj strašni naklep.

Nauk za nas je jasen: kdor iskreno časti Srce Jezusovo in Mu zadoščuje, ne samo da izpolni dolžnost božjega

otroka do svojega Boga in se pokaže hvaležnega do svojega Odrešenika, temveč koristi tudi sebi: njegova vera ostane živa, zaupanje v božje usmiljenje neomajno in ljubezen iskrena, požrtvovalna in skesana, zlasti kadar nesrečno zaide in za trenutek pozabi na svoje krstne obljube. Zlasti pa češčenje Srca Jezusovega kristjana uspešno pripravlja na zad-

nji trenutek življenja, ko bo potovane skozi solzno dolino dovršeno in bo večnost brez konca postala dokončna resničnost.

*

Vsako leto, na predvečer nedelje Srca Jezusovega, zažare vrhovi gorá prelepe tirolske zemlje v ognjenem ognju in véno ljudstvo s svetim veseljem zre na goreče grmade, ki mu govorijo o zavezi, ki so jo predniki sklenili z božjim Srcem. In ko pride nedeljsko jutro, svečano oblečeno hiti v božje hrame, si očisti svoje duše, okrepi svoja srca z božjim kruhom in nato v slovesnih procesijah ponese Najsvetejše skozi vasi, polja in livade. Naj gorijo v mesecu juniju tudi

naša srca kot mogočne grmade sredi pogske noči razkristjanjene tujine, ki nas je sprejela v svoje naročje. Naj zagorijo v čisti ljubezni do božjega Srcá in se utrdijo ob angelski mizi vsak prvi petek v mesecu. Naj bodo ta naša srca blesteča monštranca, ki se ne umaže na svoji poti skozi tovarne, pisarne in ulice vele mesta. Naj bodo svetli tabernaklji, v katerih žari milost božja in stalno prebiva presveta Trojica. Naj bo tudi naš ponos, kot je to ponos vernega Tirolca: da smo sklenili zavezo s Srcem Jezusovim, katerega bomo čistili, ljubili in mu zadoščevali, dokler se naše v Njegovem ne odpočije!

JOŽE JURAK

LA VIRGEN Y LOS MUSULMANES

Se cuenta de Mahoma que en su lecho de muerte dijo a su querida hija Fátima: "Tú serás en el paraíso la señora de las mujeres después de María".

El profeta habría reconocido así la supremacía de María sobre todas las mujeres. ¿Sería quizá para recompensarle y animar a sus secuaces el que nuestra Señora al descender en 1917 a la Cova de Iria hubiera querido tomar el nombre de la hija de Profeta del Islam? Si María ha querido llevar este nombre ¿no podríamos nosotros darle el título de "Nuestra Señora de los musulmanes"?

Reina de los musulmanes. Diríase que así lo entienden los musulmanes cuando nuestra Señora de Fátima pasa por entre ellos en uno de sus viajes mundiales. Ellos la reciben con el mismo entusiasmo que sus súbditos bien sean estos budistas, protestantes, católicos y aún paganos.

En la Guinea portuguesa se ha visto un coro y una orquesta musulmanas formando parte en la procesión de la Virgen.

En Bepal, en el Pakistán, los musulmanes se ofrecieron a pagar los gastos de la iluminación para el paso de Nuestra Señora.

Después de todo esto ¿No podríamos pensar que Nuestra Señora siente predilección por el pueblo musulmán?

Hace tres años un sacerdote católico de rito oriental comenzó a levantar un santuario en honor de Nuestra Señora de Fátima en Heliópolis a unos doce kilómetros al Norte de El Cairo. Precisamente España ha regalado las vidrieras de valores. Ante la nueva basílica hay una estatua de la Santísima Virgen profusamente iluminada durante la noche. Encima de la corona de la imagen destaca esta inscripción en árabe: "Tú eres la gloria de Oriente y el honor de nuestro pueblo". Son las mismas palabras que el Santo Padre ha empleado al final de la oración por él compuesta para el año mariano.

De "Oriente cristiano", España

POBEGLI JANICAR

Kakor, da bi hotelo razgnati debelo zidovje, se poganjajo velika črna kolesa. Nenehno, dan in noč žvižga težko jermenje za zaprašenimi okni velike steklarne.

Počasi, trudno prihajajo ljudje za to zidovje, kot bi se vedno znova bai nečesa; in ko jim pisk sirene spet odpre vrata, se razbeže, utrgani psi, da bi jih ne vjela veriga. Tako nenehno, dan in noč jih goni ono jermenje, ovito na velika črna kolesa.

Noč je. Krvavo rdeče žare kaplje raztopljenega stekla, ki padajo v razgrete modele. Strojci udarjajo monotono in šumeči avtomati bruhaajo vroče steklenice. Kazalec gori na zaprašeni uri je stopil čez drugo.

Gregor si je pomel dremave oči.

„Se štiri ure,“ je zazehal trudno. Tako dolgi so ti nočni turnusi. Ne premakne se čas, kakor da bi bil oblit s steklom. Motorji udarjajo, avtomati šume in iz razbeljenih peči padajo težke rdeče kaplje.

Gregor stoji ob avtomatu. Opazuje tekočo gmoto, tehta steklenice, privija gorivo in maže pregrete modele. Tako je vroče v tem šumečem peklu. Še potem doma dolgo puhti iz njega. V glavni udarjajo motorji in iz oči gore steklene kaplje.

Ze leto je okoli, odkar je našel to delo, leto, ko ga je zaneslo v to zemljo, ko je spet postal človek —

Kadar je steklena lava tako gosta, da jo redčita ogenj in zrak tudi v gornjih plasteh, takrat čudno zavija v pe-

čeh, kakor da bi nekje daleč kdo jokal. Stisnjen zrak sika med ogenj in lavo.

Ko je Gregor prvič čul ta jok, ga je zmedlo. Sredi dela je postal in poslušal. Šele, ko ga je dregnil tovariš, se je zavedel, da stoji. Rad bi izvedel, odkod taki glasovi, pa tedaj še ni znal vprašati, pozneje je sam uganil; menjavanje pritiska in nihajoči zrak. Če bi vprašal, bi se mu tovariši čudili, morda celo z zasmehom, kakor takrat prvič, ko je osupel obstal.

Saj ne bi razumeli, če bi jim pravil, da je te glasove že nekoč slišal. Da je tudi sam jokal tako; da čuje v tem joku daljni odmev krikov, ki so utonili takrat v onem gozdu.

Gregor vidi očeta. Močan in velik, se je naslonil na vrata, kakor takrat, ko so ga prignali iz kleti.

Pomel si je zaspane oči, razširil zenice, pa je oče utonil v temo.

Velika kolesa udarjajo, težko jermenje žvižga v temo in rdeče steklene solze padajo v modele. V pečeh turbno zavija in lini nad steklom žarita, kakor dvojje krvavih, izjokanih oči.

Mati! —

Nikoli te nisem prav poznal. In ko sem začutil utrip tvojega razklanega srca, so me iztrgali iz tvojega objema in v izropano naročje so ti nametali udarcev. —

Kolesa udarjajo v pisk in šumenje in vse je tako monotono, kakor da bi ničesar ne bilo, le noč, oblita v steklo, z velikimi rdečimi očmi. Za njimi vidi mater: ugasli, blede obraz, z razmr-

šenimi lasmi in razpetimi prsi, z vdrtimi klici in krikom v grlu. —

Gregor grebe v noč, kakor bi tipal porumenelo, oguljeno sliko. —

Še čisto majhen je bil tiste dni; se pravi, še enkrat toliko let bi moral imeti in še polovico tistega, pa bi bil že lahko vojak: tako sta se včasih pogovarjala z očetom, ko je prihajal. — In seveda, še preje bi moral v šolo. Prav tisto leto bi začel. Pa so se potem dogodki tako hitro vrstili, da jim Gregor ni mogel slediti. Le na materinem čelu se je ustavila globoka guba, ki je preje ni nikoli opazil.

„Mama, zakaj pa si žalostna?“ jo je vprašal nekoč.

„Sai nisem, le priden moraš biti, veš, vedno priden, da se ata povrne!“ Tako čudno je odgovorila mama. Saj ni razumel, pa je vendar sklenil, da bo odslej še bolj priden — da se ata povrne. Gregor ima tako rad ata.

In tisto popoldne, ko sta z Reziko nabirala šmarnice za vasio, ju je poklicala mama. Tako se je mudilo.

„Gregor, Rezika, hitro teci!“ Čudno hripav je bil mamin glas; pri gredi ju je čakala. Z velikimi vprašujočimi očmi sta obstala pred njo —

„Otroka moja!“ prižela se je k njima. Hotela je zadržati solze pa Gregor je vseeno opazil, da ima mokre oči.

„Mama, zakaj jokaš?“ Otrokovo sočutje je premagalo mater. Zadržane solze so pomočile lici tesno prižetih otrok.

Mama!

Kakor šmarnični cvetovi velike solze so zalile vprašujoče otrokove oči.

Se nikoli nista videla mamo, da bi jokala.

„Ata je pisal, da — da se moramo umakniti od doma; da, da — zaradi fronte,“ je hotela dopovedati mati, pa sama ni prav vedela kako in zakaj.

Potem so nesli šmarnice Mariji. Zaupno in proseče so poklekli pred Njo, kakor trije oroci.

— —

Ko se je mrak vzdigoval iz doline, je hitelo troje brezdomcev preko polja. Kakor ciganka, ki so jo zapodili od hiše, se je opotekala mati s težko culo čez ramena. Gregorja je tiščal nabasan nahrbtnik in mala Rezika je komaj drobila ob mami.

Iz vasi se je oglasil zvon. Ave Marijo je pozvonilo v noč in mati je začela kakor vsak dan, le da je to pot bila zasopla in s težko culo na rami. Nekajkrat je s trudnim glasom postala, toliko, da je šla z oglom pisane rute preko oči. — Čudno se je lomil glas iz lin. Materi se je zdelo, da zvoni za pogreb.

Tako težka je postala cula. V njej je nosila vse žalje in skrbi, vse delo v pozne večere za dom, ki je ostal pod gričem. In ko se mali Reziki ni dalo več, jo je mati vzela v naročje. Če bi jih omagalo deset, deset bi jih naložila. Saj ni bilo nikogar, ki bi ji rekel, da je preveč.

V mestu so hoteli oddahniti, pa so se zlili v reke brezdomcev, ki jih je vlekla s seboj.

Potem so se vrstile postaje, kakor da bi šli za Križanim: Tržič, Ljubelj, Borovlje, Vetrinje, Pliberk, Celje — Kar ni hotelo biti konca, dokler ni prišla kalvarija — Teharje.

Tisto jutro, ko so jim ubili očeta, se je zgodil čudež, da mati ni zblaznela. Samo kriknila je v umazano okno, ko se je utrgal rafal, potem se sesedla v kot zatohle barake in prižela otroka na svoje prsi, kakor da bi grabila očetovo življenje, ki je umiralo zadaj v jarku.

Njen objem je okamenel in rdeče oči so bile steklene. Nič niso govo-

rili, tudi jokal ni nihče, le v materinih prsih je nemirno nabijalo. Na njeno razklano srce so padale solze.

Potem se je zgodilo nekaj, kar nihče nikoli ni slutil.

Na dvorišču pred peščenimi ograjenci sta obstala dva avtomobila rdečega križa. Izstopili so trije rdeči

Med barakama so se ustavili. Razdelili so se v dvojce in krenili k vhodom. Številna vrata ob dolgem hodniku so bila odprti vhodi v grobnice živih. Ob njih so čakale matere s slabotnimi dojenči v naročju ter božale kuštrave glavice, ki so se stiskale v njihova krila.

Zvezane in gole so podivjani komunisti naše fante suvali v jame in brezna, kjer so umirali junaško, kot resnični kristjani, zvesti in zmagoslavni

častniki v spremstvu bolničark. S prezirljivim nasmehom so se ustavljali ob bodečih pregradah, za katerimi so umirali prodani vojaki. Umazana okna so bila polna kuštravih glav in ob njih so čakale matere, da jim bo nekdo prinesel kruha; vsaj za otroke, za one najmlajše, ki so solze pili namesto mleka in niti vedeli niso, da so jim pobili očeta.

Da, kruha neso, obleke, zdravil in — kruha — kruha!

Umazana okna so bila kakor velike lačne oči.

Mama, kruha —!

Komisar, ki je spremljal prišlece, se je razkoračil na hodniku; roki zataknil za pas in naznanil:

„Tovarišice!“ postal je in se ukazalno ozrl po vratih.

„Tovarišice, — oddajte vse otroke do sedmega leta starosti!“

— —

Baraka je obnemela, še dojenec v naročju ni zganil, vedel je, da ga je zadela obsodba, pa le za hip — potem se je utrgalo, kakor da bi razvezal zadržljeno grla. — —

Vojaki so s silo izvrševali komisarjevo povelje.

Oči so osteklenele in klici groze so se utapljali v prostrani hosti. Materini objemi so se zagrizli v kričeče otroke, katere so jim trgali vojaki. Raztrgane, z razmršenimi lasmi in praznih naročij so se opotekale ob stenah. Nikogar ni bilo, ki bi jih branil in jim vrnil otroke. Kakor razdrta domačija so topo zrle v umazana okna.

Mama, mama — —

Nekje daleč je tonil otroški jok med brneče motorje. Zunaj v jarku so ležala trupla postreljenih očetov.

— —

Avtomobila sta bežala preko polja, kakor da bi matere še vedno stegale roke za njimi. Otroški jok je ponehaval. Prestani napor in zibanje jih je utrudilo. Nekateri, mlajši so pospali, drugi pa so topo gledali v slepa okna. Gluha ustna so nemo dihala v pričakovanje —

Mama!

V Celju so zavili in obstali na prostranem dvorišču. Tam so ločili zadnje, kar je še ostalo od razbite družine. Deklice so ločili v drug avto in jih odpeljali naprej. — Gregorju je poteklo šest let in Rezika je šla v četrto. Od takrat se nista videla nikoli več.

— —

Ko se je Gregor zbudil naslednji dan, je zastrmel v velika bela okna, skozi katera je ščemelo sonce. Prostrana soba je bila polna mehkih belih postelj, s katerih se je smehljala mladost.

Na veliki mizi sredi sobe, pogrnjene v belo, so cvetele šmarnice in tulipani. Na vrtu so rumenele trobentice. Gregor je gledal; v čisto nov svet se je zbudil.

Nič prav se ni mogel domisliti, kje

in zakaj je tu. Tako čudno mu je bilo, kakor da bi se zdramil po dolgih, lepih sanjah in glava je bila težka.

Ko se je vzel na postelji, je opazil na desni velika dvojna vrata odprta v sosednjo sobo, kjer so čakale razstavljene pisane igrače. Gregorju se je kar samo smejalo. Najraje bi se pognal k njim, pa se je zbal belo oblečene žene, ki je tiho stopila v sobo.

Vlegel se je nazaj v mehko blazino in se potuhnil. Ko je odšla, je spet pogledal. Tudi na ostalih posteljah so se začeli prebujati. Začudeno so se spogledovali. Vse je bilo tako čudno, novo in nerazumljivo.

Gregor se je ustavil na šopku sredi mize; na onih drobnih šmarničnih cvetovih. Le kdo je prinesel to cvetje. Morda ona lepa žena, morda — morda — ga je on natrgal včeraj. Ne, saj včeraj je — — — Nič prav se ni mogel spomniti, kakšen dan je bil včeraj, če je bil sploh včeraj kak dan. Ne, samo ve, da je danes, da je tu, v tej veliki svetli sobi s soncem in belimi okni, s pisanimi igračami in drobnimi šmarnicami na mizi.

Zunaj nekje je zabrněl zvonec. Na vseh posteljah se je premaknilo in velike oči so poslušale. Potem so se odprla široka vrata in na njih se je spet prikazala ona bela žena, potem druga, tretja. Šest jih je naštel Gregor. Z nasmehom in prijaznim pozdravljanjem so se bližale posteljam.

Po zajtrku so šli v ono sobo na desno in vsak si je izbral igračo, ki jo je želel: konja, boben, piščalko, žogo. Tako pisano je bilo v tisti sobi.

Pozneje so jih one žene — tovarišice vzgojiteljice — so dejale, da so, vodile na sprehode v gozd in do potoka za gričem. Pripovedovale so jim pravljice, čudovito lepe: o neustrašenem junaku in pesoglavcih, pa o drzni de-

klici, ki je ušla iz krempļjev divjega moža. Lepo je bilo takrat, v oni veliki, svetli hiši.

Jeseni so začeli s šolo.

Gregorju se je zdelo, da je nekoč že čul o črkah. O, a in u, kakor da bi ga kdo že kdaj učil — Tudi napisati je že znal.

Maja naslednjega leta, za obletnico osvoboditve, je ves zavod priredil skupni izlet do Savinje in razvalin starega gradu nad njo.

Dan je bil lep in vse naokrog je cvetela pomlad. Z griča so jih pozdravljali mlaji z zastavami in venci. Tako veselo je bilo pri gradu, kakor da se je znova zbudilo življenje starih razvalin.

Gregor je sedel ob grmu nad cesto in gledal to pisano vrvenje. V rokah je držal šopek šmarnic. Tako stiskal je drobno cvetje, kakor da je v njih našel bi k oni ženi, s tisto malo punčko, tesno mu je bilo; najraje bi zbežal. Šel bi k oni ženi, s tisto malo punčko, ki jo je klicala za mamo, tam za robom, ko je našla šmarnice.

Zakaj neki on nima mame —? In tudi drugi tam iz zavoda je nimajo —! Položil je cvetje na kolena in ga znova začel zbirati v šopek. Vsakega posebej je zadržal in ga božal z očmi. Najraje bi se pogovarjal z njimi, kakor da bi mu vsak cvet posebej odkrival spomine. Iz težke in meglene teme so vstajali obrazi: Mama, ata, Rezika, znamenje ob poti — —. Sam ni vedel, kaj se dogaja z njim in onimi pozabljenimi; obrazi so se stalno menjavali pred očmi. Vlegel se je ob grmu in zaspal. Zbudil se je šele, ko ga je poklicala učiteljica k odhodu.

„Gregor ali si bolan?“ ga je vprašala.

„Ne, nisem. Kje, kje pa imam jaz mamo —?“ je udaril vanjo.

NEKJE STUDENEC ŽUBORI..

Nekje studenec žubori
in se šumeč pretaka
med kameni, čermi
in črno prst zamaka.

Nekje nekdo medli
in onemogel plaka,
izčrpan obleži
med krupom sredi tlaka.

Kdaj zastrme oči
iz hruma, vlage, mraka,
da milost jih zjasni,
ko žarek iz oblaka...

Andrej Bregar

„Mamo —?“ se je začudila učiteljica. Nenadno vprašanje jo je zmedlo.

„Ti nimaš mame,“ je hotela biti kratka.

„Zakaj pa je nimam?“ je vrtal otrok.

„Veš, tvoja mama je bila grda, pustila te je in odšla.“

Gregorju se je potegnil obraz — „Grda, pustila, odšla — — In ata tudi —?“

„Tudi, le hitro pojdiva,“ se je učiteljica hotela znebiti mučnih vprašanj in odvedla Gregorja k ostalim.

„Kje pa si nabral šmarnice?“

„Tam za robom, kjer so se igrali oni otroci in tista punčka, ki je imela mamo. — —“

„Jih daš meni?“

Gregor je pogledal drobno cvetje, nato učiteljico, ki je čakajoča nudila roko. Razdvojil je šopek in ponudil manjšega.

„Priden si. In tisto —?“

„Te bom nesel Mariji,“ je povedal.

„Mariji —? Kateri?“

„Oni, tam v znamenju pri mostu.“

„Saj ni več Marije.“

„O, je, tovarišica, saj sem jo videl, danes zjutraj, pa nič rož ni imela.“

„Veš, Gregor, ti si že velik, ne smeš več tako govoriti kakor otroci. In v šolo že hodiš,“ ga je pokarala.

Gregor je umolknil in še bolj stisnil cvetje v roki.

Tovarišica pravi, da ni več Marije in da je bila mama grda in ata tudi in da sta ga pustila — —

Gregor sploh ne more tega razumeti. Zakaj neki sta ga pustila ata in mama. In Marije ni več — — Saj jo je zjutraj videl. — Morda je pa sedaj ni več, se je zbal.

„No, če bo še, ji bo dal šmarnice, sicer jih bom pa sam imel.“

Ko so otroci zavili na cesto pod gričem, jim je tovarišica dejala, da bodo peli. Začela je sama: „Hej brigade...“

Veselo, udarno so kričala mlada grla. Gregor to pot ni pel. Samo na Marijo je mislil, če jo bo še našel v znamenju.

Ko so šli čez most, se mu je približala učiteljica.

„Zakaj pa še ti ne poješ?“ in še močnejše je poprijela:

„... Naj odmeva povsodi naš pozdrav, iz svobodnih gozdov!“

Ko so prišli že blizu znamenja, je Gregor kar stekel, da bi se prepričal o Mariji, pa ga je učiteljica ujela za roko in zadržala.

„O, je, tovarišica, še vedno je Marija!“ je fant kričal med pesem.

„Kako se vedeš!“ se je zadržala nad njim in ga potisnila v vrsto.

„Naprej, ne zganjaj neumnosti!“

Gregor je sklonil glavo. Kakor ogoljufan, se je ozrl nazaj in zagnal šopek proti znamenju, da so se šmarnice raztrosile po zaprašeni Mariji.

Učiteljica je zardela, kakor otrok, ki ga zalotijo v grehu.

„Grd si, da veš in tovarišu komisarju te zatožim!“ Zadržala je korak in se spet zlila v otroška grla, kot da ni bilo ničesar:

„Ko brez pušk in bajonetov prosta nam je pot...“

Gregor pa je jokal. Pa se ni bal komisarja. Bilo mu je, kakor da ga je nekdo oropal najdene igrače.

„Ne, ni bila grda moja mama!“ Najraje bi zavpil v obraz in stekel. Saj je tudi za Marijo dejala, da je ni več, pa jo je videl tam v znamenju in še šmarnic mu ni pustila, da bi ji jih nesel.

Ne, ne, tudi ata ni bil grd. Tako lep in velik je bil, prav dobro se ga spomni. Ko bo tako velik, kot je bil ata, ga pojde iskat. Daleč proč bo šel od onega zavoda in povsod bo povpraševal in ju bo našel. Potem bo tudi on imel ata, mamo — —

— —

Komisarji pa so se vrstili kakor leta, ki jih je štel Gregor. Kdaj bo velik in bo šel daleč.

Osem, devet, trinajst, sedemnajst.

Vse so mu ubili, spomine, misli, želje; le v majih, vselej, ko je srečaval drobne bele cvetove, so mu spomini čudno oživel. Takrat je prihajal oče, v nočeh ga je klicala mama in z malo Reziko se je pogovarjal.

In sedemnajste pomladi, ko se je mudil blizu meje, ni zdržal več. Udaril je preko in čez svobodni ocean — —

...Kakor, da bi hotela razgnati debelo zidovje, se poganjajo velika črna kolesa, nenehno dan in noč. Avtomati šume in Gregor stoji ob njih. V očeh mu gore steklene kaplje, kakor dve veliki solzi za pobitega očeta in mater.

IVAN KOROŠEC

PAPESKI MOLITVENI NAMEN ZA LETO 1956

Apostolstvo molitve ima svojo lastno organizacijo. Načeljuje ji vsakokratni general Družbe Jezusove. V pomoč so mu narodni ali pokrajinski tajniki, ki vršijo svoje poslanstvo na ozemlju ene države ali na delu ozemlja posameznih držav.

Apostolstvo molitve je organizirano po škofijah. V škofiji ga vodi škofijski direktor, ki ga imenuje krajevni škof, potrdi pa generalni direktor (t. j. general Družbe Jezusove v Rimu).

Škofijski direktor nato v mejah svoje škofije v soglasju s krajevnim škofom imenuje krajevne direktorje, ki načeljujejo poedinim središčem Apostolstva molitve. Ta središča se morejo ustanoviti povsod, kjer se zdi to primerno, n. pr. v župnijah, šolah, redovnih hišah in podobno. Krajevni direktorji so vedno le duhovniki.

Narodni ali pokrajinski tajniki morajo pomagati škofijskim in krajevnim direktorjem ter skrbeti, da se Apostolstvo molitve čim bolj razširi v njim poverjenem ozemlju. Oni morajo tudi skrbeti, da izhaja „Glasnik Srca Jezusovega“, ki je uradno glasilo Apostolstva ter izdajati tiskovine in brošure, ki naj pomagajo uresničiti namene Apostolstva.

Veljavno sprejet je v Apostolstvo molitve vsakdo, kogar je krajevni voditelj po predhodnem pristanku vpisal v seznam kakega središča, ki je bilo ustanovljeno v smislu pravil.

Zadostuje za članstvo, da član vsak dan opravi dnevno darovanje. Toda zelo se priporoča, da poleg omenjenega darovanja prejme enkrat na mesec zadostilno sv. obhajilo in moli dnevno vsaj eno desetko sv. rožnega venca. Prav je tudi, da opravi vsak član po možnosti tedensko sveto uro pred Najsvetejšim in gre pogosto k sveti maši.

Ne samo voditelj, temveč tudi člani so dolžni skrbeti, da se razširi Apostolstvo molitve. Tisti, ki so pripravljeni ta apostolat vršiti in jih direktor Apostolstva potrdi, postanejo sodelavci. Njihovo poslanstvo je pridobivati novih članov ter jih oblikovati v duhu Apostolstva molitve. Apostolstvo molitve more storiti in stori veliko, kolikor storijo sodelavci in direktorji.

Molitveni namen za junij:
**DA BI OBHAJANJE STOLETNICE
PRAZNIKA PRESV. SRCA JEZUSO-
VEGA POMNOŽILO TO POBOŽNOST**

Pomenljiva je zgodovina češčenja Jezusovega Srca. Od nekdanj je prebodelo Srce pritegovalo srca odrešenih bratov. V prvem krščanstvu in v srednjem veku so bili nešteti, ki so čutili s sv. Bonaventuro: „Kdo ne bi ljubil tako ra-

njenega Srca? Kdo ne bi vračal tako goreče ljubezni?“ Bolj pa, ko je človeštvo iskalo sreče drugod, bolj je Jezus hotel, da vsi čutijo utripe njegovega Srca. Zato je v začetku novega veka govoril Marjeti Alacoque. Lahkomiselna razumarska doma naj bi se ogrela ob njegovem plamenu. Ko so protestantski in janzenistični napadi izgubili moč, se je svet napotil po široki cesti materia-

lizma. Sredi 19. stoletja je Pij IX. proglasil praznik presv. Srca. Tako je Cerkev Ljubezen postavila nasproti rastoči borbi med razredi in nasproti sovraštvu med narodi; trpljenje Boga-človeka nasproti utvaram o tvarnem napredku, ki naj poteši vse bolečine in vsem pripravi lagodno življenje; ogenj nasproti strupenemu hladu kapitalističnega liberalizma; žarke vere nasproti zmotam domišljavih filozofov.

Na pragu našega stoletja je Leon XIII. svet posvetil božjemu Srcu in Pij XII. je svojo prvo veliko okrožnico začel v znamenju obletnice tega dogodka.

Odtlej se je pomnožila hudobija, pomnožila pa se je tudi krepost. Ako so do naših dni preganjanja vere vedno hujša, je to znak, da je vera vedno globlja — vsaj v dušah tistih ljudi, ki so vstopili v Jezusovo Srce. Ti žive v žarkih milosti, priganja jih ogenj apostolske vneme, se krepé oprti na križ, vdano sprejemajo trpljenje in z zatajevanjem druge rešujejo.

Ali ni očitno, da so mnogi naši borci in žrtve za vero zrasli iz pobožnosti do presvetega Srca? Koliko ljudi je že rešilo devetero prvih petkov; koliko družinam je posvetitev Jezusovemu Srcu prinesla blagoslov; koliko dušam je tolaženje trpečega Odrašenika v svetih urah podarilo tolažbo in odprlo pot v močnejše duhovno življenje; koliko vzdihov in koliko daril božjemu Srcu (težava, bolečina, trud, radost iz zaupnega in ponižnega človeškega srca so zaželeni darovi za velikodušno božje Srce) je odprlo zakladnice Njegove dobrote!

Prosímo Marijo, naj pomaga armadi Apostolstva molitve, da si z vsakodnevnimi daritvami molitev, delo in trpljenja osvoji Jezusovo presveto Srce. Kdor si osvoji to Srce, si je osvojil svet in večnost!

Prof. ALOJZIJ GERŽINIČ

IZ ŽIVLJENJA CERKVE

Vatikanski list povečuje papeža ob njegovi osemdesetletnici. L'Osservatore Romano v španskem prevodu v Buenos Airesu je izšel 2. marca v zelo povečani izdaji. Na prvi strani je imel papeževo sliko z njegovim podpisom. Ob strani pa je bilo besedilo voščila: „Njegova Svetost, Evgenij Pacelli, Rimljan. Za življenje je bil rojen 2. marca 1876. Za papeža je bil izvoljen 2. marca 1939. Zdaj srečno vlada v božjo slavo in v blagor Cerkve.

Nepopisno smo veseli dneva, modrosti in življenjske sile očeta. Pred sedemnajstimi leti mu je Bog prižgal plamen očetovstva. Osemdeset let je od srečnega dogodka, ko je po globoko vernih starših prišel na svet, da bi bil služabnik božjih služabnikov. Noč in dan se žrtvuje za blagor duš, za srečo sinov in vseh ljudi z zrelostjo očaka, z ljubeznijo pastirja, s spretnostjo vodnika, z zvestobo družinskega očeta.

Samarijan je bolnikov, ljubitelj otrok, tolažnik jetnikov, zgled delavcev, usmerjevalec poklicev, luč izobražencev, srce javnih uslužbencev, vzgojitelj učiteljev, spodbujevalec tistih, ki zdravijo telesne bolezni, posebljena pravičnost za može postave, tolmač umetnikov, učitelj bogoslovcev, škof duhovnikov, osrečevalec škofov, branitelj večnega mesta in človeške civilizacije.

Tebe, oče, véliki duhovnik in učnik, se veselé tvoji otroci in Ti želé, da bi dočakal Petrova leta in bi mogel videti na zemlji, na morju in v zraku nebeški mir.

Zate dvigajo otroci neprestano proseče roké k Očetu, ki tolaži, k Sinu, ki osrčuje in k Ljubezni, ki vnema in goreče, stanovitno prosijo učlovečeno Besedo, Jezusa, ki živi v Tebi, v Tvoji duši, v Tvojem duhovništvu, v tvojem škofovstvu, v tvoji najvišji oblasti ključarja, učenika, vladarja in pastirja: Duša Kristusova, posveti ga! O dobri Jezus, usliši ga! V svoje rane sprejmi ga! Pred zlobnim sovražnikom brani ga! Amen. Amen. Amen.“

ČUDEŽ LJUBEZNI

Pater Damijan je kot otrok na dolgi poti skozi gozd iskal Boga, dokler ni srečal visoke, čistiljive postave, ki ga je trudnega dvignila k sebi v naročje, kjer je otrok blažen zaspal.

Pot, ki nas v resnici pripelje do Boga, je v našem srcu. V dejanjih srca moramo prehoditi to pot: od nevere k veri, od greha h kreposti, od suženjskega strahu k pravi ljubezni do Boga. V ljubezni do Boga je človek že Boga srečal, do njega prišel.

Dovoli, ki to bereš, o tem nekaj še bolj življenjskih besed.

Živo si prepričan, da je Bog, in te ta resnica v vsem življenju spremlja. Trdno si prepričan tudi o drugih važnih resnicah razodetja, ki te v življenju tako živo zadevajo: da te čaka po smrti plačilo ali kazen, da so nebesa in pekel, da je Jezus v resnici Bog, pravi božji Sin; da je v zakramentih božja moč, v najsvetejšem zakramentu sam Kristus itd. To pomeni, da imaš vero, milost vere. Mnogi tega prepričanja nimajo; ne verujejo, nimajo te milosti, ker so jo morda zapravili.

Veš, da Bog hoče to, kar v vesti spoznaš, da moraš storiti ali opustiti. Če to tudi sam iskreno hočeš, kljub nasprotnim nagnjenjem, ki jih morda čutiš; če to hočeš, ker Bog tako hoče, in ga priznaš za svojega Gospoda, Boga ljubiš. Saj je prav to najvišji dokaz ljubezni do Boga, da zaradi njega njegovo voljo izpolnjujemo. V istem hipu si že do Boga prišel, se z njim srečal. Pa če bi bil pogršel proti njegovi volji v čemer koli, pa greš vase in ti je hudo in

imaš voljo spolniti dolžnost, se spet z njim srečaš, ko si ga bil morda sam zapustil.

V tem primeru velja zate vse, o čemer bo v naslednjem govoru.

Človek tedaj pride do Boga po dejanjih svojega srca: po veri, strahu, kesanju, upanju, ljubezni. Seveda mu mora že pri teh dejanjih dobri Bog sam pomagati s svojo milostjo. A o tem tu sedaj ne govorimo. Sedaj to pot — do Boga gledamo kot delo človeka, njegovega prizadevanja v sodelovanju z milostjo.

Ko je otrok prišel pred čistiljivo postavo, o kateri je mislil, da je „ljubi Bog“, ga je ta dvignil k sebi v naročje in otrok se mu je blažen prepustil. Slabotna primera za naš primer.

V hipu, ko je človek prehodil to pot do ljubezni božje, človeku Bog odgovori s svojo ljubeznijo. Sedaj Bog dela v njem veilke reči, ki pa se jih človek ne zaveda, kot se je zavedal svojega truda v iskanju Boga. Preveliko je vse to za našo sedanjo zmogljivost. O tem nam le vera govori in skušamo v nje luči vse to slabotno razumeti in razlagati.

Na njegovo ljubezen človeku Bog odgovori s svojo ljubeznijo, ljubeznijo najboljšega Očeta. V trenutku Bog človeka notranje spremeni in kot preustvari v svojega posinovljenca, da je deležen njegove narave in tako njegove lepote in dostojanstva. Katekizem o tem pravi, da se nam v tem trenutku vlije v dušo posvečujoča milost, po kateri smo očiščeni

greha in postanemo nadnaravno sveti, prijatelji in otroci božji.

To so trditve, ki jih poznamo iz katekizma. Pa je nevarnost, da nam od njih ostanejo le besede brez prave vsebine. Zakaj svet, za katerega veljajo, je neviden in ga tako malo in slabotno poznamo. Blizu nam je le, kar vidimo in čutimo, to nam je lažje umeti; pa še tu naletimo na pojave, ki so nam skrivnostni.

Kaj je duh, duša, nam v tem življenju ostaja zelo nejasno. Nekaj slutimo iz tega, ko se sami sebe zavedamo; saj to je možno prav iz duha. Ko bi bil samo telo, ne bi bil „jaz“. Je nekaj v telesu, v meni, kar ni telo, po čemer sem prav jaz. Kamen, cvetlica, žival tega „jaza“ v sebi nima.

A kaj in kakšen je duh v sebi, sami ne vemo; nam ostaja brez jasne vsebine. Iz njegovih pojavov presojamo njegovo bogastvo. Iz duha je misel, čudovito spoznanje resničnosti, učenost, in modrost, plemenito teženje, krepost, pravica, ljubezen, usmiljenje, slutnja in prepričanje o Bogu in najvišje — hrepenenje po Bogu in ljubezen do njega.

Iz tega vemo, da je duh najodličnejše v človeku in lepše in bogatejše ko karkoli od tega vidnega sveta ob vsej njegovi lepoti in njegovem bogastvu. Po svojem duhu je človek božja podoba, kar ni nobena druga stvar v svetu. Tako o tem govori tudi razodetje.

To vemo. A duše same ne vidimo in jo v njej sami ne razumemo.

Še manj pa razumemo nadaljnje resnice o duši, ki smo se jih lotili in ki jih poznamo samo iz razodetja. A kakor je našemu umu nedostopno, je vendar vse živa resnica.

To je najprej resnica o grehu, v katerem je človek, ki se je obrnil k

stvarem in se v srcu od Boga ločil in ga zavrgel. Greh je najhujši nered, nered duše; najhujša grdobija je ta, duhovna grdobija in ostudnost od Boga odpadlega duha, ki je postal božji sovražnik. Zakaj ta grdobija ni nekaj čutnega, ampak sama skaženost duše. Recimo za ponazorilo: to je najhujša grdobija, ki je ne razumemo, kot duše same ne razumemo. Čim odličnejše je namreč bitje, odvratnejša je njegova skvarjenost, ko se skvari. Ko propade rastlina, cvetlica, se za to še toliko ne zmenimo; ni nam več v veselje in korist in jo zato odstranimo in vržemo proč, da nam ni v napoto. Gnijoče živali se že s studom ognemo. Trohneče človeško truplo nam vzbuja grozo; ko bi pa dušo v grehu videli, to gnilobo... saj ni primere.

Tu šele moramo nadaljevati razmišljanje o vzvišeni resnici, ki smo se je lotili.

Ko človek Boga vzljubi, se k njemu obrne in njemu izroči. V istem hipu pa Bog človeka vzljubi, mu odgovori s svojo ljubeznijo. Iz sovražnika mu je človek postal prijatelj in posinovljeni otrok. Greha ni več in ne njegove grdobije. Božjega sovražnika in satanovega pristaša ni več. Namesto tega zablesti v lepoti in dostojanstvu božjega prijatelja in božjega otroka.

V teh besedah so slabotne podobe iz človeškega življenja, s katerimi skušamo po razodetju nekoliko razumeti nedoumljivo skrivnost božje ljubezni do tistih, ki Boga ljubijo.

V hipu, ko človek Boga vzljubi, ga Bog sprejme kot svojega posinovljenega otroka. Prav ta podoba nam najgloblje razloži to skrivnost. Če

Boga ljubimo, smo božji posinovljen-
ci. Še več, kot ta beseda pove.

Bogataš posinovi siroto s tem, da
jo sprejme, kot bi bila njegov otrok,
ko v resnici ni. Dá ji svoje ime, oble-
ko, hišo, hrano, pravice otroka; posi-
novljenec bo celo dedič njegovega
premoženja. A ni v resnici njegov
otrok. Življenja otrok ni prejel po
njem, v žilah mu ne pretaka kri do-
brotnika, ki ga je posinovil, — v
obrazu mu ni razbrati njegove po-
dobe, v značaju ne njegovih potez.
Vse to ima posinovljenec po svojih
pravih, pokojnih starših.

Nebeški Oče nas je posinovil mno-
go globlje. „Poglejte, kakšno ljubezen
nam je skazal Oče, da se imenujemo
in smo otroci božji“ (1 Jan 3, 1).
Otroci božji se ne le imenujemo, am-
pak — da ostanemo pri izbrani po-
dobi — nam je dal tudi od svoje na-
rave. „Njegova božja moč nam je
podarila vse...“, da bi postali deležni
božje narave“ (2 Petr 1, 3 sl). Smo
kos božje krvi, v obrazu duše nam
odsevajo poteze božje lepote, da sme
na poseben način Bogu podobni.

Še po naravi smo zaradi duhovne
duše Bogu podobni. V ljubezni posi-
novljeni smo Bogu podobni na vse
popolnejši način. Smo podobni Bogu,
kot so otroci podobni svojemu rodne-
mu očetu.

Ko duša Boga vzljubi, Bog njo
vzljubi. V tem trenutku se vžge in
zažari v ognju božje ljubezni, ki jo
prerodi in spremeni v bitje božjega
rodu. Kateri so Kristusovi, so „otroci
božji, ki se niso rodili iz krvi ne iz
poželenja mesa ne iz volje moža, am-
pak iz Boga“ (prim. Jan 1, 13); so
„iznova rojeni“, v krstu „rojeni iz
vode in Duha“ (prim. Jan 3, 3 sl).
Bog dušo vso popolnoma prevzame
in to ubogo stvar kot preustvari in

vso priliči sebi. Ogenj popolnoma pre-
vzame kovino, ko jo razžari, da na-
zadnje sama sveti, kot bi sama bila
ogenj. Tako električni ogenj razžari
žarnico, ki je sama brez luči in svet-
lobe, da zažari in siplje bleščečo luč
v temo. Ogledalo, ki se vanj upira
sonce, odseva sonce in blešči, kot bi
bilo drugo sonce, da nam oči ne mo-
rejo prenašati tolikega bleska. Po-
dobno duša v božji milosti odseva Bo-
ga in njegovo lepoto, vsa podobna
njemu.

Seveda je to lepota, ki je ne razu-
memo, ki ni dostopna našim čutom in
našim pojmom. Sedaj bi je naše srce
niti ne moglo prenesti, ko bi nam
bilo dano, da bi jo za tgrenutek vi-
deli. Tako govoré svetniki, ki so o
tem globoko razmišljali. Ta lepota je
svetost, v kateri se blešči duša. Zakaj
sveto je vedno nekaj, kar je v posebni
zvezi z Bogom, ki je edini sam po
sebi svet. Svet je kelih, oltar. Sveta
je po njem duša, ki je v zvezi z Bo-
gom po medsebojni ljubezni.

Tako človek dobi tudi posebno
vrednost in dostojanstvo božjega
otroka, da je vreden toliko božje lju-
bezni. Že po naravi je človekova
vrednost velika. Po duhovni duši po
vrednosti odtehta vse brezumno
stvarstvo. Kot božji otrok dobi lepoto
in vrednost, ki ne gre nobeni stvari;
je nad vsemi stvarmi, nad vso nara-
vo. Zato prav jo imenujemo nadna-
ravno. Torej je to lepota in vrednost,
ki je le v Bogu in jo od svojega
človeku na poseben način podeli.

Zato se notranji lepoti in vred-
nosti človeka, ki Boga ljubi, nič
ustvarjenega ne more primerjati.
Zberi lepoto vsega stvarstva — in ta
ni majhna, vrednost in dragocenost
vseh stvari, en sam človek v božji
ljubezni vse to bogato odtehta po

svoji duhovni lepoti in vrednosti. Ne vidimo je v tem življenju. A „kdor bi videl lepoto in dragocenost take duše, bi z veseljem stokrat dal življenje, če bi bilo potrebno, da bi jo obvaroval“ (sv. Katarina Sienska).

Ta velika sprememba se v duši izvrši v hipu, ko se človek odvrne od greha in v ljubezni k Bogu obrne. Je to v krstu ali pri odraslem brez krsta, ko se greha skesa. Ničesar na zunaj ne zaznamo, v resnici pa se zgodi v tem trenutku velik čudež, podoben novemu stvarjenju. Človek postane „nova stvar“. Bog človeka notranje vsega preustvari v lepoti in dostojanstvu, ki se mu ne more primerjati vse ustvarjeno skupaj. V tem trenutku tedaj nastane nekaj večjega, kot pa je bilo v trenutku stvarjenja. Bog je tedaj „dostojanstvo človeške narave čudovito ustvaril“, a v tem trenutku to človeško naravo „še čudoviteje prenovi“ (mašne mol. pri darovanju). Prej je bil človek navadna odlična stvar, po tej prenovitvi je posinovljeni božji otrok.

Sv. pismo stare zaveze pripoveduje o povišanju dvorjana Mardoheja na perzijskem dvoru v Suzi. Mardohej je bil Jud, ki je pohčeral in vzredil sorodnico — siroto Estero. Ta se je priljubila kralju Asueru in jo je vzel za ženo. Mardohej je imel med dvorjani hudega sovražnika Amana, ki je vse mogoče spletkaril proti njemu in Judom. Po posredovanju in želji Estere pa je kralj dal zmago Mardoheju in njemu dal čast, ki si jo je želel Aman. Dal je svoja kraljevska oblačila in svojega konja, ki je nosil kraljeva znamenja; in prvemu knezu v kraljestvu je naročil, naj Mardoheja na glavnem trgu obleče v ta oblačila in posadi na kraljevega konja in naj pred njim kliče: „Tako

je treba ravnati s človekom, ki ga hoče kralj počastiti“ (prim. Est 6. 6 sl).

V hipu, ko človek vzljubi Boga, se mu tako prikupi, da ga Bog dvigne k najvišji časti. Ne dá mu le zunanje lepote, ki je iz obleke in opreme; ne le zunanjih znamenj časti. Bog stori, da vsega prav v globine duše prevzame lepota in dostojanstvo božjega posinovljenca. Angeli, nebeški knezi, so kot njegovi služabniki, ki ga vodijo in čuvajo v življenju. In ta služba jim je v veselje. Vidijo, da to gre duši, ki jo hoče Bog počastiti.

Člani božjega plemstva so vsi, kateri Boga ljubijo. To zlasti velja za kristjane, ki nas je Bog posebej poklical, če ga res ljubimo. Božje „sveto ljudstvo“ smo (maš. mol. po sprem.); „izvoljen rod, kraljevo duhovstvo, svet narod, pridobljeno ljudstvo“, ki nas je Bog „poklical iz teme v svojo čudovito luč“, da smo „božje ljudstvo“ (1 Petr 2, 9 sl).

Slavni pridigar je govoril o časti božjega otroštva. Nenadoma se ustavi, se živo zagleda v poslušalstvo in zakliče kot v prividu: „Moj Bog, kaj vidim! Kje sem! Res mi pravijo te telesne oči, da stojim pred trgovci, uradniki, delavci; eden je ubog, drugi bogat, eden učen, drugi preprost. A oči duše, ki jim sije luč vere, mi kažejo sólo čisto plemstvo, same kneze in princeze — in z globokim poklonom spregovori — v imenu nebeškega Očeta vam vsem moji spoštljivi pokloni...“

Pozabimo tedaj na druge naše ničeve časti in prednosti. Spoznajmo in upoštevajmo v življenju to svojo najvišjo čast, čast božjih otrok.

DR. FR. GNIDOVEC, Argentina

Kako so vzgajali stari in še kaj

9. „UBIJ GA HUDIČA!“

Ne bom trdil, da je bil Lojze med najpobožnejšimi kristjani v župniji, a ga je vendar silno grizlo, da sta nedeljo za nedeljo hodila dva starejša fanta za orgle stat, kjer sta med vso službo božjo — verovala sta menda samo še na povzdigovanje — živahno razpravljala o vsem, kar jima je med tednom obležalo na srecu. Po cerkvi se sicer njuno govorjenje ni slišalo, moški pa, ki so sedeli na koru na vsaki strani pevske ograje so vendar vedno z nevoljo pogledavali nazaj, kar pa obeh govornikov ni prav nič motilo v njuni gorečnosti.

Pa jima je Lojze neko nedeljo tako zagodel, da se nista nikdar več prikazala na kor.

Šlo je že proti koncu maše. Na koru so že odpeli: „Daritev dokončali, spolnili smo do žnost“, govorjača za orgami pa še nista dokončala, temveč živahno nadaljevala svojo debato. Tedaj pa je začel Lojze vleči registre, drugega za drugim. Za mehko flavto in nežnim soliciona^om se je gospodova^ono oglasil principal, nato je privrskala oktava, nazadnje je vse prevpila precej razglašena mikstura, pedalni registri so skrbeli za temeljito pod'ago in tako je vreščalo, pisčalo in bobnelo v cerkvi, kot bi samo Jeriho oblegali.

Ob tej ostri konkurenci sta seveda tudi oba govorjača za orglami vedno krepkeje morala odpirati registre svojega grla, da sta se mogla razumeti. Pa je navihani Lojze, kot bi odska!, naredil pavzo v svoji jerihonski poigri, na kar fanta niti malo nista bila pripravljeni. In tedaj je planil v to nepričakovano pavzo izza orgel po cerkvi odločen čenrav, ne preveč krščanski nasvet: „Ubij ga hudiča!“

Kot bi tisoč sršenov ušlo v božji hram, tako je završalo po cerkvi. Otroci pred oltarjem mizo so se zasukali, ter 180 stopinj kot bi na gumb pritisnil, ter se glasno zarežali, dekleta po sredi cer-

kve so se zganila, kot bi jih nekaj pilo, žene in stare tete po k'opeh so napol glasno zavzdihnile, moški so se nemirno presedli na svojih sedežih. Vajavčev oče s Suhe, ki so sedeli v k'opi tik pred mano, pa so kar glasno rekli: „No, kaj pa je to?“ Moj oče je parkrat z veliko nevoljo zamajal z glavo ter naprej bral iz mašnih bukvic. Še gospoda kaplana je tako zmešalo, da so mislili, da imajo črno mašo ter so brez blagoslova začeli z zadnjim evangelijem.

Lojze pa je bil dovo'j pameten ter je vedel, da je treba preprečiti še nadaljnje pohujšanje na svetem kraju. Začel je zopet orglati, tako mirno in tiho, kot bi sploh ne vedel, kaj se je zgodilo.

To'liko zabave še z'epa ni imela župnija, kot jo je imela to nedeljo in ves teden na račun obeh fantov. Vsi so jima iz srca privoščili krepki nauk, ki ga jima je dal Lojze. V župno cerkev se od tedaj sploh nista v č prikazala, hodila sta ob nedeljah v Krarj k službi božji.

10. OTROCI, DELATI!

Da bi kdaj lenobo pasel, oče ni trpel. Pri nikomer. Tudi pri neodraslih otrokih ne. Seveda nama ni niko'i nalagal težkega dela. Tudi ri bilo treba. Saj so bili tu odrasli bratje in sestre ter posli. Igrati smo se smeli otroci samo ob nedeljah in praznikih ter ob ponedeljkih, ko staršev ni bilo doma.

Očetu ni bilo dosti do tega, da bi otroci s svojim delom res kaj prida koristili, pač pa da se že v zgodnjih letih navadijo delati.

Na Gorenjskem so kmetje v tistem času — če je danes tudi še tako, mi ni znano — prideovali veliko pritličnega fižo'a: ribničana in prepeličarja. Cele njive so ga nasadili. Večinoma so ga veletrgovci izvažali, zlasti na Francoško, velik del pa so ga kmetje doma pojedli. Tudi pri nas je bil vsak dan na mizi za malico, z oljem, kisom in čebulo.

župnik in duhovni svetnik Ignacij Zupanc govori ob blagoslovitvi poljskega križa. Je bil kaplan župnika Kerčona, ki ga večkrat omenja pisatelj pričujočih spominov. Služboval je v Predosljah najprej kot kaplan od 1892—1903, kot župnik pa od 1903 do svoje smrti l. 1945

Preden pa je mati fižol namočila za kuho, ga je bilo treba izbrati. Kajti tudi po zadnjem čiščenju na skednju je ostalo v njem še nekaj smeti, peska in plevelovega semenja. Tudi je bilo to in ono zrno že nagnito. In tako je mati nama najmlajšima parkrat na teden stresla zvrhan pehar fižola na mizo, da sva natančno izbrala: fižol na eno, vse drugo na drugo stran. To je bilo dolgočasno delo, a moralo je biti narejeno.

Očetova domišljija pa je iznašla še druge načine otroškega dela, da nama ni bilo dolgčas. Ko je bil fižol zrel, so

ga poželi ter zložili v kozolec, da se je posušil, preden je udaril kopec po njem. Naš največji kozolec je imel kakih petnajst „štantov“ (oken) ter je bil proti jeseni ves založen s fižolom. Ko se je kolikor toliko posušil, so se seveda nekateri stroki odpirali, da so zrna popadala na tla.

„Alo, fižol pod kozolec pobirati!“ se je oglasil očetov ukaz. Dal nama je vsakemu pločevinast lonček ter pripomnil: „Za vsak polni lonček dobita krajcar!“

Veliko nisva nabrala. Par krajcarjev pa sva vendar zaslužila. Da bi si kar iz polnih strokov napolnila lončke, nama niti na misel ni prišlo. To bi bila goljufija.

Oče je imel prav posebno strast, da je rad stare stvari podiral ter postavljajl nova, velika, prevelika poslopja. In tako je vedno ostalo dokaj starih desk, tramičev in druge take ropotije, ki je bila polna zarjavelih žebeljev najrazličnejše velikosti. Vse to je ukazal oče hlapcu izpuliti ter metati v lesen zabojček. Če mi ni mogel odkazati drugega dela, je prinesel zabojček v vežo, vzel od tehtnice veliko utež, jo postavil narobe, položil nanjo kladivo, meni pa ukazal:

„Ko nimaš ravno drugega dela, boš pa tele žeblje poravnal.“

Pa sem jih ravnal. Tolkel sem po žeblih in po umazanih prstih, da me je vse bolelo, in to več dni. Seveda samo po kakšno uro na dan, dokler ni bil zaboj prazen.

Ob sobotah in pred prazniki popoldan sva morala s sestro pomesti in pospraviti celo obširno dvorišče pred hišo in pred hlevom, kar je trpelo kar par ur.

Nikdar pa ni trajalo to otroško delo nepetrgoma ves dan. Če sva nekaj dovršila, sva se hitro izmuznila ter tekla v „grapo“, majhen otok, ki ga je delala Kokra za hlevom. Lovila sva lene, debeloglave kapiče, ki so ždeli v plitvi vodi pod kamni, delala nasipe in majhna jezercja, plezala po visokih skladiščnih desk in še drugo. Oče je bil toliko moder, da nama je privoščil oddih ter naju ni iskal in priganjal. Le s poti sva mu morala iti.

JACQUES IN RAISSA MARITAIN

Ob 50-letnici njunega spreobrnjenja

Pisateljica si šteje v veliko veselje, da katoliškim Slovencem v zamejstvu predstavi trnjevo pot dveh mladih, resnice žejnih zakoncev v naročje katoliške Cerkve. Njuno spreobrnjenje ni bilo važno samo za duhovno Francijo, ampak za ves svet, saj je Jacques Maritain postal največji sodobni katoliški filozof ter za ceno štiridesetletnega, neprestanega in napornega dela, — katerega je stalno poživiljala njegova soproga, Raïssa Maritain — svetu oznanjal in branil resnico do katere se je sam priboril po poti, katero naslednje strani opisujejo.

1. Kdo sta?

Jacques Maritain je po svoji materi vnuk Julija Favre-ja, čigar družina je v 19. stoletju dala Franciji, tedaj liberalni in republikanski, važne duševne delavce ter velike politike. Favre-jevi pa so bili globoko zakoreninjeni v katoliški preteklosti svoje domovine, saj so Družbi Jezusovi dali prvega duhovnika, blaženega Petra Favra. Julij Favre pa je kot aktivni demokrat igral važno vlogo pod Napoleonom III., v parlamentu je spadal med maloštevilne poslance opozicije, bil član Francoske akademije ter sijajen govornik in velik domoljub. Leta 1870 je njegovo zgornjstvo doseglo pri Bismarcku, da je nemška vojska samo dva dni oblegala Pariz.

Julij Favre je v drugem zakonu poročil protestantinja. Ker se je koncem svojega življenja tudi sam podal v liberalni protestantizem, mu je tudi Genovefa, hčerka iz prvega zakona, sledila, bila odtlej izrazita nasprotnica katoličanstva. Tako je Jacques Maritaina krstil protestantski pastor, čeprav je bil njegov oče katoličan. Bil je advokat po poklicu, Julija Favre-ja tajnik ter predsednik advokatske zbornice v Mâcon. Umrl je, še preden se je Jacques poročil.

Maritainovi prijatelji pravijo, da je ta zelo podoben svoji materi. Od matere in preko nje je po starem očetu podedoval češčenje svobode. Mater je

odlikovala čudovita verska zvestoba do idealov, kateri so za časa drugega cesarstva poživiljali republikansko opozicijo. Sicer pa je živela samo za svoje otroke.

Raïssa Maritain pa se je kot otrok židovskih staršev rodila v Rusiji. Že v zelo zgodnji dobi so starši in sorodniki mogli opaziti, kako ta deklica hrepeni po znanju in kako privlačnost imajo zanje verske stvari. V hiši njenega starrega očeta so še zelo strogo spoštovali židovske praznike z vsemi obredi, vsakega gosta pa so sprejeli kot angela božjega.

Družina se preseli v Pariz, ker je caristična Rusija žide zatirala. Tako postane Pariz prava, iz vse duše in iz vsega srca ljubljena domovina Raïssina. Ko doraste, se vpiše na Sorbono (leta 1254 ustanovljeni internat pariške univerze, od leta 1885 sedež filozofsko-zgodovinske in matematično-naravoslovne fakultete). Tu pa je globoko razočarana. Iskala je resnice. Zmotno je mislila, da bo v naravoslovnih vedah našla iskana načela. Raziskovalce, katerih je tedaj Francija štela zelo veliko — saj sta leta 1898 Marija in Peter Curie odkrila radij — je zelo oboževala. Morala pa je izkusiti, da so znanstveniki najvišja načela spoznanja precej malo cenili ali vsekakor se za to niso mnogo zanimali. In vpraševala se je, kako se ti sloveči možje znanosti, katerih predavanja je poslušala, in ka-

terih knjige je brala, kako se morejo zadovoljevati s tako temačnim stanjem duha.

Tedaj pa med akademiki spozna Jacques (Jakoba) Maritain-a. Kmalu sta neločljiva, saj ju veže ista smer zanimanja, ista žela po resnici. Človeka vsega prevzame, ko bere, kako ta mlada človeka — ona osemnaist, on pa dvajset let star — skupno iščeta resnice: „Kot ribe v globini moria sva plavalta v vodah opazovanja in eksperimentov, ne da bi kdaj zagledala sonce, katerega slabotni žarki so naju včasih dosegli. Jakob je risal majhne možičke, ki so se z zlovolinimi obrazi in silovitimi napori z lastnimi lasmi vlekli navzgor. — Jaz pa sem izgubljala tla pod nogami, ker sem bila preslabotna, da bi se borila proti tem velikanom znanosti...“ pravi Raïssa v svojih spominih.

Tudi filozofi, katerih predavanja sta poslušala, so se vsi nagibali k historični učenosti in matematiki. Kako naj bi bilo to zadovoljilo kakega J. Maritaina, ki se je že kot 16-leten gimnazijec po filozofski uri valjal po tleh svoje sobe, ker na nobenega svojih vprašanj ni dobil zadovoljivega odgovora. Zatekla sta se v Spinozo in Nietzscheja, toda kaj kmalu sta morala spoznati, da je bilo to le opojno sanjarenje duha.

Po kratkih letih študija gresta nekega večera na sprehod po botaničnem vrtu, oba v globoki stiski svojih od žeje in lakote po resnici skoro ginevajočih src. Pregledati sta hotela, kaj jima je dotlej nudil študij. Ugotovila sta, da je bilo to le posamezno znanje, da pa je njuna žela po resnici ostala neugašena. „Vedeti hočem,“ je rekla Raïssa, „če je življenje samo slučaj, dobrota ali nesreča, to življenje, katerega si nisem sama izvolila in ni vredno, da ga živim v taki temi, saj to je samo pogubljiva komedija, ki se igra na odru krvi in solza.“ Jakob pa, ki je bil starejši in zrelejši, saj je že bil dosegel licencijant v filozofiji in bil torej vse bolj izkušen, je pa mislil, da se že splača živeti za reveže in se boriti proti zaslužnjanju proletarijata. Raïssa pa ni hotela do-

živeti take komedije: „Če ta metafizični strah poseže do izvirnih studentov življenjske volje, more povesti do popolnega obupa... Mislim, da se v Italiji, Nemčiji in Franciji more v teku zadnjih desetletij pripisovati na tisoče samomorov bolj temu obupu kot pa čezmernemu, na duši in telesu prestanemu trpljenju. — — — Prepričana sem, da je smrt tisočerihi mož in žena pripisovati brezmejnemu razočaranju duše, ki se v svoji veri v človeštvo, v zmago slavno moč resnice in pravice, dobrote in usmiljenja, skratka v vsem, kar smo spoznali za dobro in resnično, čuti ogoljufano.“

Tako sta oba prišla do zaključka, da, če res ni mogoče živeti po veri, jima še vedno preostaja prostovoljna smrt kot zadnja rešitev, samomor torej v cvetu mladosti, preden bi ju leta omadeževala in izčrpala njune moči. In v takem razpoloženju sta tistikrat zapustila botanični vrt.

2. Henrik Bergson

Kmalu nato pa sta mlada obupanca, po posredovanju pesniškega prijatelja Karla Péguy-a, našla pot do Henrika Bergsona ter poslušala njegova predavanja na Collège de France.

Kakšen pa je bil Bergsonov odnos do krščanstva in kdo je bil Bergson, da sta ga iskala?

Henrik Bergson je umrl dne 4. januarja 1941 v Parizu, star 81 let. Dne 6. januarja so tam tiho pokopavali zemeljske ostanke za Descartom največjega francoskega filozofa, brez pogrebnihi slovesnosti, brez govorov, po kratkem slovesu prijateljev. Bilo je za časa nemške okupacije in Bergson je bil žid. Tekom zadnjih let in takoj po njegovi smrti se je vedno zopet slišalo, da je bil stopil v katoliško vero. V pismu, katerega je filozofova vdova pisala E. Mounier-ju in katerega je dne 9. septembra leta 1941 objavila Gazette de Lausanne (pozneje je bilo ponatisnjeno v Henri Bergson: Essais et Témoignages, Neufchâtel, 1943), je pa ta zadeva objasnjena. Gospa Bergson pravi: „Moj soprog, ki je dolgo in z vso pozornostjo

motril verska vprašanja in ki je z veliko simpatijo zasledoval katoličanstvo, vse odkar je bil izdal „Oba studenca“, iz raznih vzrokov, o katerih se je večkrat posvetoval s svojimi najboljšimi prijatelji, in katere so ti odobraval, ni hotel prestopiti. Predvsem se je glede tega zelo točno izrazil na nekem mestu svoje oporoke z dne 8. februarja 1937, kar mi slim, da vam moram dobesedno sporočiti: »Moje razmišljanje me je vedno bolj in bolj približevalo katoličanstvu, v katerem vidim dovršenje židovstva. Bil bi prestopil, da nisem vedel, kako se je že nekaj let pripravljaval strašen val antisemitizma, ki bo kmalu zajel ves svet. Hotel sem ostati med tistimi, katere bodo v bodoče zasledovali. Upam pa, da bo kak katoliški duhovnik tako dober, da bo pri mojem pogrebu opravil molitve, če mu bo pariški kardinal nadškof tako dal dovoljenje. Za slučaj, da bi se tako dovoljenje ne moglo izdati, bi se pač morali obrniti na kakega rabina, toda ne da bi se njemu, ali komurkoli drugemu prikrivala, prvič moja moralna pripadnost h katoličanstvu in, drugič, moja predvsem izražena želja, da pri pogrebu moli katoliški duhovnik.«

Zvestoba do preganjanega židovskega ljudstva je bil eden izmed vzrokov, ki so Bergsona zadržali, da ni prejel krsta. Židov ni hotel žaliti v času njihovega največjega ponižanja, bal pa se je tudi, da jih s svojim prestopom oddalji od Kristusa. Čutil se je — tako zelo kot je obsojal brezskoreninjenost nekaterih židov — globoko zadolženega ljudstvu očakov in prerokov, obveznost, katere se je zavedal šele, ko se je približal krščanstvu. Tako je malo pred smrtjo vstal iz postelje, da se, uprt na svojega slugo, v domači obleki in copatah, na pristojnem policijskem uradu po predpisih nemške okupacijske oblasti vpiše kot žid. Drugi vzrok njegovega oklevanja je bil ta, da je v svoji skromnosti mislil, da bi glede na njegove mnogovrstne telesne betežnosti in visoko starost njegov prestop imel le malo vrednosti za katoliško Cerkev. To so vnanja dejstva. Kratek pre-

gled njegovega filozofskega mišljenja pa nam bi pokazal, kako ga je težišče njegove notranje odlike privedlo od zunaj v predsobo in potem vedno bolj in bolj v žarišče krščanstva, ne da bi se bil v svojih spisih in govorih k temu priznaval. Osebna izražanja v pismih in pogovorih pa brezdvomno potrjujejo, da je Bog in njegov učlovečeni Sin že dolgo let stal sredi njegovega življenja, mišljenja in molitve.

Bergson je bil tisti, ki je ob prelo-mu stoletja obupno zaprti in okrneli znanosti odprl dohod k resničnosti in svobodi duha. Bil je prepričan izpovedovalec prvenstvenosti duhovnih vrednot in zato v širokih območjih umetnosti, znanosti in celokupnega kulturnega življenja povzročil preokret k spoštovanju stvariteljske sile duha. In Raissa Maritain opisuje položaj mladine, na katero je Bergson vplival, takole: „...Midva (Jakob in Raissa Maritain) sva bila pred vrati obupa, napravila sva bilanco tega, kar so nama učitelji bili dali na pot, nama čisto mladima človekoma, ki sva od njih pričakovala temelje pravega spoznanja in pravičnega dejanja. V rokah pa nisva imela ničesar razen smrti in prahu. ... Uspehi najinega učenja so bili popolnoma negativni in razkrajajoči. ... Midva pa sva kljub temu še iskala resnice. ... Vse do nepozabnega dne, ki sva slišala Bergsona, so upanje na priznanje polnosti „Biti“ vsi sramotili. ... In njegov učenec Gilson pravi v svojem nastopnem govoru v Francosko akademijo tole o svojem učitelju: „...Kako zelo smo ga ljubili, tega preroka, ki je bil orošen z besedo Boga, katerega imena — zadržan od najplemenitejših pomislov — dolgo ni izgovoril.“ (Navaja John M. Oesterreicher v članku „Bergson in vera“ v Thought, Dec. 1947).

Raïsi in Jakobu Maritainu je večkrat povedal, da se je njegova pot k Bogu in Kristusu začela pri Plotinu, da se je mnogo bavil s spisi svete Katarine Sijenske ter Terezije iz Avile. Tema učenja je tudi ponovno zatrjeval: „Vse, kar se je od Kristusa naprej na svetu

*à Julia Payman,
bien sympathiquement
Raïssa Maritain*

Pod to sliko je Raïssa Maritain napisala pisateljici pričujočega članka v francosčini: Julia Payman, bien sympathiquement Raïssa Maritain (Juliji Payman pristrčno poklanja Raïssa Maritain)

zgodilo dobrega, in vse dobro, ki se bo še zgodilo — če se bo sploh še kaj dobrega zgodilo na svetu — se je in se bo zgodilo po krščanstvu.“

Bergson se je do zadnjega zavedal, da se nahaja na poti brez konca in po vsem smemo smatrati, da zanj smrt ni bila dopolnjenje ali kronanje, pač pa skrivnostna vrata k globokejšemu spoznanju.

Raïssa in Jakob Maritain sta bila očarana od njegovih predavanj (čeprav se je J. Maritain pozneje deloma oddaljil od Bergsonove filozofije). Na njegovo pobudo je Raïssa brala Plotina. Na nekem mestu, kjer je govora o Bogu in duši, se je njeno srce vžgalo od ljubezni. Pokleknila je in poljubila knjigo.

Drug verski doživljaj ima pozneje na nekem potovanju z vlakom, ki ji mimo-hiteči gozdovi postanejo prosojni. Med tema dvema dogodkoma pa spoznata Leona Bloy-a, kmalu po poroki novembra 1904, še preden je Jakob dokončal svoje študije.

3. Leon Bloy in krst Maritainovih

Leon Bloy je bil takrat že zelo znan katoliški pisatelj, ki je vsake dve leti pod različnimi naslovi objavljajl svoj dnevnik. Maritaina sta ga spoznala po posredovanju Morica Maeterlincka (belgijskega pesnika, rojenega 1862, Nobelov nagrajenec 1911). Prav takrat je Bloy izdal „Uboga žena“. (Nemški prevod: Die Armut und die Gier, E. Klett, Stuttgart, 1951). Nabavila sta si ta čudovit in neprimerljiv roman, in se prvič znašla pred resničnostjo krščanstva. Slišita o grozni bedi, v kateri živi Leon Bloy. Saj je ta 1. decembra zapisal v svoj dnevnik stavek, ki človeku kar trga srce. „Od same bede samo še spim.“ Maritainova pesniku pišeta z velikim občudovanjem pismo ter mu pošljeta 25 frankov, katere je Bloy prejel na dan sv. Barnabe, spremljevalsa sv. Pavla. Leon Bloy smatra, da sam Bog to pošlja njegovi bedi, zahvali se in jima pravi: „Gospodje, gospod, gospodična, kajti ime Raïssa me začudi in zmede, naj Vam povem, da me je Vaše tako enostavno in ljubeznivo pismo izredno ganilo. — Ni mi težko priznati, da je bilo onih 25 frankov zelo dobrodošlih. Zjutraj sem si pri brivcu moral izposoditi majhen znesek za zajtrk žene in otrok. — Nikakor ni drzno upati na moje prijateljstvo. Če sta, kot slutim, živi duši, Vaju trpeči starček že zdaj ljubi in bo vesel, ko Vaju vidi... Čez en mesec bom 59 let star in si še vedno ne zaslužim svoj kruh. To je res, vendar sem pa že prenekateri duši pomagal in jo tolažil in to mi v srcu pripravljaj raj.“ (Pismo navaja Raïssa M. v svojih spominih).

Leon Bloy ju povabi in 25. junija 1905 gresta „dva otroka“ prvič v hišo in družino šestdesetletnega Bloy-a, ki je takrat stanoval za baziliko Srca Jezu-

sovega. Iz tega prvega srečanja je vzrastlo prijateljstvo, ki je trajalo vse do Bloy-eve smrti leta 1917.

Ta prvi obisk pri Bloy-u je Jacques Maritain v svojem predgovoru k Bloyevi knjigi „Pisma svojima krščencema“ takole opisal: „Dne 25. junija 1905 sta dva dvajsetletna otroka stopala po brezkončnih stopnicah, ki se vzpenjajo do Srca Jezusovega. V srcu sta nesla silni nemir, edini sad moderne kulture... ta dva človeška otroka, katerima se je misel na samomor — po nekaj poizkusih, ki so bili prelepo zamišljeni, da bi uspeli — ponujal kot edini izhod. Najprej sta po Bergsonovi zaslugi osvobodila svojega duha od pozitivističnega znanstvenega brezverstva, s katerim ju je pitala Sorbona. Bila pa sta si svesta, da jima je Bergsonova „intuicija“ nudila samo dvomljivo zatočišče pred intelektualnim nihilizmom, ki je bil logična posledica vsake moderne filozofije. Cerkev, katere radi predsodkov in presojanj mnogih dozdevnih dobro mislečih ljudi nista poznala, jima je veljala za branik mogočnejšev in bogatašev, katerih interes je bil, da duhove še naprej ohranjajo v „temi srednjega veka“. Podala sta se k nekemu čudnemu beraču, ki je vsako filozofijo preziral, raz streh pa vpil božjo resnico, ki je bil absoluten katoličan, ki je obsojal svojo dobo in vse tiste, ki tu na zemlji najdejo svojo tolažbo, bolj prostodušen nego vsi revolucionarji sveta. In zato sta se tega srečanja bala; še nikdar nista občevala z literarnimi geniji in tudi njuno iskanje je bilo usmerjeno drugam. — — — Prekoračila sta majhen starinski vrt in stopila v skromno hišo, katere stene so krasile knjige in lepe slike. Naletela sta na osebo, ki je bila dobrota sama, brezmadežna dobrota, katere tiha skromnost ju je takoj prevzela: gospa Bloy. Obe hčerki Veronika in Magdalena sta prišleca motrili z začudenimi očmi. Leon Bloy je bil prvi trenutek skoraj bojazljiv, govoril je malo in zelo tiho ter se trudil, da mladostnima obiskovalcema pove kaj važnega, kar ju naj ne bi razočaralo. Kar jima je razodel, se ne da povedati: nežno ljubezen

*a mademoiselle Julia Payman
sincere souvenir Jacques Maritain*

Pričujočo sliko je poklonil dr. Juliji Payman sam Jacques Maritain s posvetilom: A mademoiselle Julia Payman sincère souvenir (Gdč. Juliji Payman v iskren spomin Jakob Maritain)

krščanskega bratstva in groze usmiljenja in strahu, ki se polasti duše, katero je zaznamovala ljubezen božja, kadar se znajde pred drugo dušo. Bloy se namna je zdel točno nasprotje drugih ljudi, ki pod skrbno nanešenem beležu „čednih lastnosti“ skrivajo težke grehe proti Svetemu Duhu in toliko nevidnih zločinov. V nasprotju s farizeji vseh časov Bloy ni bil nikak pobeljen grob, ampak izžarela, očrnela katedrala. Belina se je svetila znotraj, v globini tabernaklja. — Komaj sva prestopila prag njegove hiše, že so vse dobrine, kot nevidno skozi pero potisnjene, zadobile nove postojanke. Vedela, ali uganila sva, da ob-

ČAS CVETOČIH SLIV

Zdaj čas je, čas cvetočih sliv,
ko nežnost njih beline
prek nove zelenine
vrtov dišeče kakor med
zre name in v blesteči svet...

Oh, žejen sem nečesa!
Pograbil vrč bi in bi pil,
srce prepolno bi izlil
v besede plameneče, —
če bi takó boječ ne bil,
če ne bi se te sreče
prebele že ne naužil —
in v njej našel nebesa...

Svetobor Sodobnik

ki izvira iz Abrahama ter se izliva v
petero ran Kristusovih.“

Ko sta Maritaina prebrala Bloy-ovo knjigo o judih, mu je Raïssa pisala navdušeno pismo s pripombo, da ni kristjanka. Bloy pa ji je odgovoril: »Pravite: „Nisem kristjanka, samo iščem zdihu-joč“, zakaj bi še iskala, kar ste že našla, draga prijateljica... Vajini duši, Jakob in Raïssa, sta tako dragoceni, da je bilo treba ničesar manj kot učlovečenja Boga in Njegove smrti na križu, da jih je — enako kot mojo — odkupil. Empti estis pretio magno — odkupljena sta za visoko ceno. — — —

Vaša želja, da bi me videla manj nesrečnega, ljuba Raïssa, vztraja iz občutja, ki je že bivalo globoko v vas, v vaši duši, v kateri kraljuje Bog, v vaši bistveni biti počivalo že od vsega začetka, že dolgo preden se je rodil Abrahamov stari oče. To ni nič drugega nego hrepenenje po odrešenju, katerega spremlja neko predobčutje ali notranje slutenje, koliko je to odrešenje stalo Njega, ki je to ceno plačal. To je krščanstvo; drugega načina biti kristjan ni.

Pokleknite torej ob rob tega studenta in molite tudi za mene: „Gospod, ki si me odkupil za visoko ceno, prav ponižno Te prosim, da me v veri, upanju in ljubezni združiš s tem revežem, ki je skrivaj morda trpel za mene. Odreši njega in mene za večno življenje, katerega si obljubil vsem, ki po Tebi hrepenijo.“

To, zelo draga in zelo blagoslovljena Raïssa, je vse, kar vam danes more pisati človek, ki je zares nesrečen, toda poln najvišjega upanja za samega sebe in za vse, katere nosi v svojem srcu. Vaš L. Bloy.«

Medtem pa sta Raïssa in Jakob Maritain obiskala stolnico v Chartres, ki je napravila silen vtis na oba. Kot iz kake knjige sta raz njene umetnosti razbrala zgodovino krščanstva. Kmalu ju Leon Bloy seznani s svetniki, z Angelom Folinjsko, z Ruysbroeckom ter z Ano Katarino Emmerich in končno s kizmom patra Surin-a. In Raïssa pravi

stoja samo ena žalost, da človek ni svetnik; vse drugo pa je padlo v mrak.“

Jakob in Raïssa Maritain sta pri Bloyevih našla vse, kot je bil rekel: resnično uboštvo, resnično vero in resnično, junaško neodvisnost. Vpliv, katerega je odtlej Leon Bloy izvajal na zakonca Maritaina, se more označiti samo s preokretom vsega življenja. V njegovih knjigah in v njegovi osebi srečata krščanstvo. Raïssa Maritain se v svojih spominih zelo podrobno bavi s posameznimi Bloyevimi knjigami, predvsem z njegovim „Zveličanje prihaja od židov“. To knjigo sta brala leta 1905 in v njej sta zaslutila čudovito zvezo med starim in novim testamentom. In Raïssa Maritain pravi o njej: „Ta knjiga nam že v prvih vrstah odkrije, da je kri, ki je bila na križu prelita za odrešenje človeškega rodu, prav ista, kot je nevidno prelita vsak dan v ke-lihu zakramenta Resnjega Telesa in je na naraven ali nadnaraven način judovska kri — velikanski tok hebrejske krvi,

o vsem tem: „Tudi Jakob in Vera (njena sestra) se približujeta veri. Vsa ta pota se nam zde kot jutranje svetlikanje, ko se še nedoločena luč jutranje zarje zasvetlika. Kar je Jakob imel povedati o tej dobi, je raztreseno po vseh njegovih knjigah. Tu hočem povedati samo, kar mi je sam pravil, ko se je zanj vse spremenilo. Misleč, da je ves njegov napor samo takrat pošten, če obljube nepoznanega Boga izkusi s kakim dejanjem duše, zato je začel moliti: 'Moj Bog, če res si in če si res Resnica, daj mi, da Te spoznam.' Nekega dne se je nato odločil, pokleknil in prvič zmolil 'Oče naš'“ (R. Maritain str. 156/57).

Maritainovi so vedno pogostejše obiskovali Leona Bloya, kjer jih je njegova žena vselej sprejela z največjo ljubeznivostjo, čeprav je bila v hiši tako velika beda, tako velika, da je Bloy zapisal v svoj dnevnik: „Jezus prav na lahno stopa po moji duši, da v njej ne zbudi bolečine.“ Njegova žena je vse to prenašala z neko nadnaravno potrpežljivostjo. Bila je starejša hčerka danskega pesnika Kristana Molbecka. Komaj došla, je tudi ona začela iskati vero, šla na Angleško, prišla nato v Pariz ter se tam nastanila pri starem prijatelju svojega očeta, pesniku Francu Coppée-ju, ki je živel s svojo neporočeno sestro. Tam je nekega dne spoznala Leona Bloy-a, ki je tedaj že bil zelo znan pisatelj in je takoj zbudil njeno pozornost. Par mesecev po tem srečanju z „beračem“ Bloy-em je prešla krst, se z njim poročila, ter ga kot kaka nevidna sila podpirala celih 25 let. In v tem prijateljstvu sta mlada Maritaina zorela ter se sončila ob žarki luči Bloy-a, Bergsona in svetnikov. Potem pa nekega dne Leona Bloy-a zaprosita za krst potem, ko sta spoznala katoliški nauk, ter dospela do središča tega nauka najprej po točnem in globokem študiju prikazovanj že omenjene Katarine Emmerich, nemške redovnice, ki ju je uvedla v mistiko krščanstva. Katekizem patra Surin-a, jezuita iz 17. stol. pa jima je razjasnil zadnje lepote svetosti Cerkve, ki nevidno družijo vse člane v občestvu svetnikov.

Tedaj pa je Raïssa nevarno zbolela (februarja 1906). To pa je njenemu soprogu zlasti še dajalo priliko, da je med boleznijo, ki je trajala več tednov, v strahu in trepetu za svojo ženo, na kolenih molil svojega Boga, da mu da moč, da se dokončno zdravi iz spanja. In res so se polegli njegovi notranji upori in čutil se je pripravljenega. V tej hudi bolezni piše Leon Bloy bolnici: „Danes zjutraj sem pri zgodnji maši jokal za vas, ljuba prijateljica. Jezusa in Marijo sem prosil, da odvzame mukam moje preteklosti vse, kar je na njih zasluženega ter jih uporabi za vaše ozdravljenje ter, da to sprejme za mir vašega telesa in slavo vaše duše. In pri tem so me zalile tako sladke solze, da sem se čutil uslišanega... Poslušajte me! Ozdravila boste in doživela neskončno veselje“ (navaja R. M. 183/84).

In Raïssa je res ozdravila. Kmalu sta Bloya zaprosila za krst. Ta ju predstavi nekemu duhovniku in 11. junija 1906, na god sv. Barnabe sta bila sprejeta v katoliško Cerkev. Kako zelo odločilen je bil ta korak nam Raïssa samo pove s stavkom: „Popolna suša je bila v meni. Samo eno mi je v duhu ostajalo jasno: 'Krst mi bo dal ali vero in tedaj bom verovala in Cerkvi pripadala popolnoma in brez pridržka, ali pa bom odšla nespremenjena, nevarna za vselej. Take so bile približno tudi Jakobove misli.“ (189).

Krščena sta bila v cerkvi sv. Janeza Evangelista na Montmartru, ob 11 dopoldne. Leon Bloy je bil njihov boter, njegova žena Jakobova in Verina botra, hčerka Veronika pa Raïssina. In zdaj pa: „Neskončen mir, mir, ki vsebuje vse zaklade vere. Nič več vprašanj, nič več preizkušenj — ostal nam je samo — neskončen odgovor božji: Cerkev je držala svojo obljubo, Cerkev sva najprej ljubila in po njej spoznala tudi Kristusa,“ pravi Raïssa na strani 189 svojih spominov.

(Konec prihodnjic)

Dr. JULIJA PAYMAN

„BOŽJE STEZICE“ bodo priložene prihodnji številki v dvojnem obsegu.

SOVJETSKA „VZGOJA“

Ne mislite, da sem mesečnik, iz katerega sem prepisal te vrstice, kupil v starinarnici. Nikakor, saj nosi naslov: „Sovjetska pedagogika, maj — 1955“. Že naslov prvega članka: „Brezbožno vzgajanje v šoli“ (E. I. Perovskij) se mi je zdel zanimiv, zato sem ga prečital. Kdor količkar zna rusko, naj dolgi članek sam prečita, jaz bi pa rad tukaj podal vsaj nekaj misli Perovskega.

Takoj naj omenim, da pisec članka ni prav nič zadovoljen z vzgojo sovjetskih šol od revolucije pa prav do današnjih dni. Še posebej omenja leta 1918—1929 kot leta, ko je bila šola sicer brezbožna, toda to je po njegovem mnenju vse premalo. Takole pravi: „Sovjetska šola, orodje komunistične vzgoje mladine, ne more načelno zavzemati do vere drugega stališča kot stališče neizprosne borbe proti njej. Teoretična osnova komunistične vzgoja je namreč osnova komunistične vzgoje je namreč žen veri.“

„Mnogi mislijo,“ piše tovariš dalje, „da je naloga sovjetske šole samo: izkoreniniti iz mladine tiste verske predsodke ki se jih je navzela v domači sredi ali jih pobrala drugod; toda to je zmotno. Kdo namreč jamči, da se ne bodo kmalu po izkoreninjenju enih predsodkov pod vplivom iste srede, pojavile druge vraže. Mladino je treba vzgajati takole, da postane ‘neranljiva’ tudi za tiste vrste verskih predsodkov, s katerimi se bo mogoče kdaj pozneje srečala. Toda tudi to še ni dovolj. Naloga sovjetske šole je: vzgojiti mladino tako, da bo do vere neizproсна, da se bo zavedala nujnosti borbe proti njej in da bo v ta boj želela tudi sama poseči.“

Pisec članka daje učiteljem podrobne nasvete, kako naj dokazujejo „protiznanstvenost verskih predsodkov“, navaja zglede iz zemljepisa, zgodovine, astronomije in omenja, da je v vsakem srednješolskem predmetu dovolj snovi za „razkrinkanje protiznanstvenosti verskih predsodkov“. Učiteljem svetuje, naj že v začetku leta za vsak predmet posebej najdejo mesta, kjer se da napadati „protiznanstvenost vere“. Opozarja, da

je veliko bolj učinkovito, napadati vero ne naravnost, ampak z dobro pripravljenimi primeri. Važno je tudi — pomagati učencem pri izpeljavi pravih zaključkov, kajti dijaki sami bi jih pogosto ne našli. Nadalje svetuje posebne sestanke po šoli, „da se dovolj izčrpa ona protiverska snov, ki je ni bilo časa dovolj obdelati“. (Kot primer navaja inkvizicijo, odnos Cerkve do Kopernika ter podobno.)

Najbolj zanimiv je konec članka. Tu je res povedano nekaj čisto novega in zato sem sklenil napisati te vrstice. Ko je namreč Perovskij povdaruil važnost vzgoje poedinca, da se „zadaj smrtni udarec verskim predsodkom“, dostavi še tole: „Pri vsem tem pa je treba imeti vedno pred očmi, da se je treba približati vernim otrokom delikatno, preračunano in potrpežljivo. Ni slabšega načina borbe proti verskim predsodkom, kot je metoda posmehovanja, zmerjanja in administrativnega pritiska, kar se na žalost še pogosto dogaja. Take metode verne dijake samo odtujajo od šolskih tovarišev in povzročijo, da se zaprejo sami vase in se nauče skrbno prikrivati svoja verska čustva, dočim verne starše samo jeze in netijo v njih sovraštvo do šole. Tudi ni dovoljeno, da bi se dijaki norčevali iz vernih součencev. Učenci morajo razumeti, da se borimo proti veri, ne proti vernikom, ki so pravtako naši sovjetski državljani in da njih vera ni prestopka, ampak le njihova nesreča. Seveda je treba ljudem govoriti, da je njihova vera nepotrebna, celo škodljiva; toda to je treba storiti s potrpežljivim dokazivanjem. To je naloga sovjetskega učenca, pionirja, komso-molca.“

„Končno je treba učencem dopovedati, da je vsak nevljuden napad na duhovščino žaljenje verskih čustev vernikov in da taki napadi vernike samo utrjujejo v veri.“

„Dijaki morajo razumeti, da gre za uničenje vere, ne duhovščine. Ko bo namreč izumrla vera, — tudi duhovščine več ne bo.“

Mislím, da bi bil vsak komentar odveč.

KOZINA KAREL, Rim

Socialni nauk Cerkve v zadnjih sto letih

Pred 65 leti je 15. maja 1891 sv. oče Leon XIII. izdal znamenito socialno okrožnico „*Rerum novarum*“. Štirideset let nato je papež Pij XI. izdal nič manj važno okrožnico „*Quadragesimo anno*“, ki je dopolnila in pojasnila to, kar ni bilo dovolj objasnjeno v okrožnici Leona XIII. Tako praznuje „*Quadragesimo anno*“ letos svoj srebrni jubilej. Pridružujemo se obema jubilejema z željo, da bi Slovenci vedno ne le cenili, temveč živeli po nauku teh dveh okrožnic. Obenem pa hočemo ob tej priliki prikazati ogromno delo, ki so ga zadnji papeži izvršili na socialnem področju prav s tem, da so neprestano podajali smernice za socialno življenje v družbi.

Pri reševanju sodobnega socialnega vprašanja je Cerkvev aktivno sodelovala in pokazala vedno pravilno rešitev vseh problemov in to na način, ki odgovarja človekovim potrebam in namenu življenja.

O tem govorijo, poleg številnih drugih naslednji dokumenti:

Papež Pij IX. je vladal katoliško Cerkvev od 1846—1878, v dobi velikih političnih sprememb, ki so prinesle na površje liberalne režime, nasprotno Cerkvi, ki so odklanjali krščanstvo in njega vpliv v gospodarskem in javnem življenju.

Okrožnica *Quanta cura*, izdana 8. 12. 1861, je dokument, s katerim je Pij IX. obsodil vse zmotne tiste dobe, to je liberalizem, ki je odklanjal svobodo in avtonomijo božje oblasti na zemlji, in socializem ter komunizem, ki poleg tega da hočeta uničiti družino in nje naravni božji temelj, lažeta in obljublata, kar nikoli ne bosta mogla uresničiti.

Papež Leon XIII. je nasledil leta 1878 Pija IX. in vladal do leta 1903. Imenovati ga moremo modernega socialnega papeža.

Okrožnica *Inscrutabili Dei consilio*, objavljena 21. 4. 1878, je prva socialna okrožnica Leona XIII. Govori o socialnih zabloda in njihovi rešitvi. Socialno zlo prikaže v pravi luči, enako tudi njega vzroke, ki so nesloga, sovraštvo,

vojna, zaničevanje pravice in moralnih zakonov. Kliče ves svet, da se vrne k zdravi pameti, k viru resnice. Posebej priporoča še zdravo družinsko vzgojo mladine.

Z okrožnico *Quod Apostolici Muneris*, objavljena 28. 12. 1878, Leon XIII. obsodi zmote socializma, komunizma in nihilizma, ideologije, ki uničujejo božjo in človekovo avtoriteto, zakonsko zvezo in naravno pravico, do privatne lastnine. Pokazal je, da je glavni vzrok zla na svetu v oddaljenosti človeštva od Boga in njegovih zapovedi. Za dobro družbe je potrebna tudi harmonija med Cerkvijo in civilno oblastjo.

Okrožnica *Arcanum*, objavljena 18. 2. 1880, govori o krščanskem zakonu. V Franciji se je takrat vršila ostra gonja proti družini in nerazdružljivosti zakonske zveze, ki jo je Francija uničila leta 1884, ki je bil sprejet zakon o razporki. To nevarnost in zlo je imel papež posebej pred očmi, zato je ponovno pokazal božji namen in pomen zakona, njegov cilj, smernice in disciplino, ki mora viadati v zakon ter dolžnosti in pravice javne oblasti pri urejevanju civilne strani in učinkov zakona.

Okrožnica *Diuturnum*, objavljena 29. 6. 1881, uči, da vsa oblast izhaja od Boga, ki je edini vir oblasti. Zato nosilci oblasti in njihove ustave ter organizacije oblasti ne smejo izrabljati za zati-

ranje človeštva, ampak mu morajo biti v pomoč in zaščito, da bodo lahko vsak posameznik in društva kot celota dosegla svoj častni in večni cilj.

Okrožnica Inmortale Dei, objavljena 1. 11. 1885, govori o krščanski državi. Svet je bil poln zmot različnih filozofskih in pravnih šol, ki so vsaka po svoje pretiravale ali omejevale resnični namen in poslanstvo države. Leon XIII. pokaže kakšno mora biti krščansko pojmovanje države, dolžnosti države do poedincev, do Cerkve, kompetence cerkvene in državne oblasti, koristi, ki izhajajo iz sodelovanja in medsebojnega spoštovanje cerkvene in državne oblasti.

Okrožnica Libertas, poslana svetu 20. 6. 1888, govori o svobodi. Liberalizem je smatral, da je resnična svoboda, ako se uniči vero in vse kar je v zvezi z Bogom. Leon XIII. zavrne vse liberalne zmote in razloži, kaj je naravna svoboda, naravni zakon, odnose med razumom in svobodo, odnose med pozitivnimi zakoni in svobodo, razloži liberalno pojmovanje svobode: kaj pomeni in se hoče doseči z ločitvijo Cerkve in države. Govori o svobodi verskega pouka, tiska, o demokraciji in različnih vladnih oblikah.

Okrožnica Sapientiae christianae, poslana svetu 10. 1. 1890, govori o dolžnosti katoličanov kot državljanov. Državljeni imajo dolžnost skrbeti za materialni napredek, še večjo pa za duševni napredek. Katoličani so dolžni ljubiti svojo domovino, pri tem pa ne smejo pozabiti na večno domovino. Življenje si morajo urejati tako, da jih ljubezen in delo za zemsko domovino ne bo oviralo na poti v končno domovino. Za to se katoličan tudi kot državljan mora boriti proti sovražnikom Cerkve, širiti evangelij in delati za edinost med katoličani. Govori tudi, kakšen je odnos Cerkve do političnih strank in do politike na splošno.

Okrožnica Rerum novarum, je Magina charta delavcev, ki jo je Leon XIII. poslal svetu 15. 5. 1891. Najprej papež odklanja socialistično rešitev delavske-

ga vprašanja. Ponovno brani ustanovo privatne lastnine, uči dolžnosti, ki izhajajo iz privatne lastnine. Obsodi razredno borbo, katere evangelij nosijo in učijo komunisti ter priporoča sodelovanje med delavci in delodajalci. Delavcem in delodajalcem je papež povedal da imajo poleg pravice tudi dolžnosti. Poveljal je delo, mu dal častno mesto v življenju posameznikov in v družbi, brani pravico delovcev do združevanja in še posebej krščanskim delavcem priporoča ustanovitve krščanskih delavskih sindikatov.

Okrožnica Inimica vis, objavljena 8. 12. 1892, obsodi masonerijo, ki se je hotela polastiti vseh področij človekovega življenja in udejstvovanja. Masonerija je kriva socialnih ruševin, v katerih se nahaja svet, ker je od verskih do socialnih ruševin kratka pot. Ne more biti prijateljstva in sožitja med Cerkvijo in masonerijo, ker masonerija zanika Boga in vse kar je božjega. Poziva katoličane, da ostanejo vedno zvesti domovini in Kristusu in budni v borbi za čast in pravice Cerkve.

Okrožnica Graves de comuni, objavljena 18. 1. 1901, govori o krščanski demokraciji kot socialni in politični organizaciji katoličanov, ki ne more imeti nič skupnega s socialno demokracijo, katere osnova je socializem. Krščanska demokracija izhaja iz krščanskih temeljev in nje cilj je krščansko urejena družba. Kristjani si morajo prizadevati za odpravo razredne borbe, utrditev in spoštovanje avtoritete v družbi, za medsebojno ljubezen ter iti med ljudstvo.

Papež Pij X. je nasledil Leona XIII. in vladal katoliški Cerkvi od 1903 do 1914.

Okrožnica Il fermo proposito, objavljena 11. 6. 1905, govori o Katoliški akciji. Opomni katoličane na dolžnosti, ki jih imajo na verskem in socialnem področju. Radi uspešnejšega dela se morajo katoličani organizirati in to na način, da bodo njihove organizacije zajele vse sloje in stanove, posebno pa ljudske množice.

Okrožnica Singulari Quodam, izdana 24. 9. 1912, obravnava vprašanje, če so katoličani lahko člani versko mešanih sindikatov ali nevtralnih sindikatov. Pij X. priporoča predvsem ustanovitev krščanskih delavskih sindikatov, vendar smejo biti katoličani člani drugih sindikatov, če ni nevarnosti za njihovo vero. Katoličanom, ki so člani takih sindikatov, priporoča članstvo v cerkvenih verskih organizacijah, da tako lažje ohranijo vero in sledijo nauku Cerkve.

Papež Benedikt XV. je nasledil Pija X. in vladal Cerkvi od 1914—1922.

Z okrožnico Pacem Dei munus pulcherrimum, objavljeno 23. 5. 1920, Benedikt XV. pokaže pot k pravemu miru, ki ga svet kljub končani vojni še nima. Mir je dar božji, zato se morajo narodi in ljudstva strniti in zblížati na nauku Evangelija. Mizerija in razdejanja, ki jih je naredila vojna, kličejo narode k slogi. Vsi narodi brez izjeme pripadajo veliki družini narodov.

Papež Pij XI. je nasledil Benedikta XV. in vladal katoliški Cerkvi od 1922 do 1939.

V okrožnici **Ubi arcano**, objavljeni 23. 12. 1922 govori svetu o Kristusovem miru, ki edini more zadovoljiti in osrečiti svet. Ugotavlja, da kljub končani vojni še ni resničnega in pričakovanega miru, ker v svetu vlada moralna kriza. Razredna borba povzroča socialni nered, pretirani nacionalizem vodi k naphu in onemogoča slogo med narodi. Svet se oddaljuje od Boga, hoče predvsem družino in šolo brez Boga. Rešitev nakaže v pomirjenju duhov in vrnitvi človeštva k večnim resnicam.

Okrožnica Divini illius magistri, izdane 21. 12. 1929, govori o krščanski vzgoji mladine. Papež opozarja na važnost krščanske vzgoje mladine. Pravica vzgajati otroke pripada strašem. Da pa morejo to nalogo zadovoljivo izvrševati, jim morata pomagati Cerkev in država v medsebojnem sporazumu, sodelovanju in spoštovanju.

Okrožnica Casti conubii, ki je bila

V juniju se senožeti na Golici pokrijejo z belimi narcisami

objavljena 1930, govori o kršč. zakonu. Nasproti zmotam dobe Pij XI. postavlja kot pogoj boljše in srečnejše družbe zdravjo krščansko družino. Z vso odločnostjo obsodi zmote in prakse, ki izpodjedajo npravne temelje družini in kliče človeštvo, da se ne da zapeljati in uničiti v osnovnem temelju, ki je družina, vir in poroštvo bodočnosti in sreče narodov.

Okrožnica Quadragesimo anno je bila izdana ob 40-letnici Leonove okrožnice **Rerum novarum** 15. 5. 1931. Pij XI. najprej avtoritativno pojasni nekatere točke **Rerum novarum**, pokaže kako velike sadove je rodila in nadaljuje Leonov nauk razmeram in času potrebno Uči o individualnem in socialnem zna-

čaju privatne lastnine, daje smernice za ureditev odnosov med delom in kapitalom in za stanovsko urejeno družbo, ki mora biti sad svobodnih prizadevanj in npravne obnove človeštva. Obsodi totalitarne sisteme in krščanski socializem.

Okrožnica Nova impendit je bila objavljena 2. 10. 1931, sredi gospodarske krize, ko so množice brezposelnih skoraj zastoj iskale dela in zaslužka. Papež poziva svet, da naj preneha z oboroževalno tekmo in se vrne k miru, medsebojnemu spoštovanju in pomoči.

Okrožnica Caritate Christi compulsi, poslana v svet 3. 5. 1932, ponovno poziva katoličane, naj storijo vse, da kino moči. Pokaže vzroke zla, žalostne razmere v svetu, v katere je ateizem privedel svet.

Okrožnica Vigilanti cura, objavljen na 29. 6. 1936, govori o vzgojni in socialni važnosti kina. Papež opozori na dobre in slabe strani kina in poziva katoličane, naj storijo vse, da kino ne bo šola nemorale in razbrzdanosti, ampak sredstvo za vzgojo k lepemu, krepstnemu življenju.

Okrožnica Mit Brennender Sorge, objavljena 14. 3. 1937, prikaže žalostni položaj katoliške Cerkve v nacionalno-socialistični Nemčiji, obsodi zmote nacional-socializma in uči, da je samo eden pravi Bog, da je samo krščanska morala prava morala, da ima tudi nacional-socialistični režim dolžnost spoštovati človekove naravne pravice.

V **okrožnici Divini Redemptoris**, objavljeni 19. 3. 1937, Pij XI. obsodi brezbožni komunizem. Pokaže na zmote komunistične ideologije in nje sadove v Rusiji, Mehiki in Španiji. Nasproti komunizmu postavi zahtevo po praktični realizaciji socialnega nauka Cerkve, ki je edini zmožen prinesiti boljši in pravičnejši socialni in gospodarski red.

Pij XII. je nasledil Pija XI. 2. 3. 1939. Socialni nauk Pija XII. je obširen in vsak posameznik, poklic in stan najde v njem konkretna navodila in kaži-pot za stanovsko, gospodarsko in socialno življenje in udejstvovanje.

Najvažnejši socialni dokumenti Pija XII. bi bili naslednji:

1. Velikonočna poslanica za mir, april 1939.

2. Okrožnica Summi Pontificatus z dne 20. 10. 1939.

3. Božični nagovor leta 1939 za mir med narodi.

4. Radijski nagovor ob petdesetletnici Rerum novarum dne 1. 6. 1941.

5. Božični nagovor leta 1941 o novem mednarodnem redu.

6. Božični nagovor leta 1941 o notranji ureditvi življenja narodov.

7. Govor italijanskim delavcem dne 13. 6. 1943 o miru na svetu in sodelovanju narodov.

8. Radijski nagovor 1. 9. 1944, za obrambo krščanske civilizacije.

9. Božični nagovor leta 1944 o problemih in važnosti demokracije.

10. Govor italijanskim delavcem o krščanskem sindikalizmu 11. 3. 1945.

11. Govor italijanskim delavcem 15. avgusta 1945.

12. Radijski nagovor 4. 4. 1946.

13. Okrožnica Quemadmodum 6. januarja 1946.

14. Okrožnica Optatissima pax dne 18. 12. 1947.

15. Spomenica Mednarodnemu kongresu zastopnikov Borz 7. 3. 1948.

16. Govor italijanskim delavskim združenjem 29. 6. 1948.

17. Nagovor delegaciji bančnikov 2. 10. 1948.

18. Govor delavcem tovarne Fiat 3. oktobra 1948.

19. Nagovor udeležencem Mednarodnega kongresa podjetnikov 7. 5. 1949.

20. Nagovor Mednarodni zvezi družin 20. 9. 1949.

21. Govor nemškim katoličanom dne 4. 9. 1949.

22. Nagovor belgijskim katoliškim delavcem 11. 9. 1949.

23. Govor Mednarodnemu kongresu katoliških zdravnikov 29. 9. 1949.

24. Okrožnica Menti nostrae dne 23. septembra 1950.

25. Nagovor italijanski Zvezi krščanskih podjetnikov 31. 1. 1952.

26. Pismo kardinalu Innitzerju ob priliki avstrijskega socialnega dneva 23. julija 1952.

27. Poslanica avstrijskemu katoliškemu dnevu 14. 9. 1952.

28. Okrožnica Exul familia.

29. Božični nagovor leta 1952.

30. Nagovor babicam 29. 10. 1952.

31. Nagovor italijanskim katoliškim delavcem 14. 5. 1953.

32. Govor udeležencem kongresa za socialne študije 3. 6. 1953.

33. Božični nagovor 1953.

34. Velikonočni nagovor 1954.

35. Pismo predsedniku francoskih socialnih tednov 14. 7. 1954.

36. Govor mednarodni zdravniški zvezi 30. 9. 1954.

37. Pismo italijanskemu socialnemu tednu 20. 9. 1954.

38. Božična poslanica 1954.

39. Govor italijanskim krščanskim podjetnikom 6. 6. 1955.

40. Govor zastopnikom združenja kinematografov 21. 6. 1955.

Pij XII. je v navedenih dokumentih in ostalih okrožnicah, govorih in pismih dal svetu:

1. Norme in navodila za pravično in trajno sožitje narodov in mednarodni pravni red.

2. Norme za socialno, gospodarsko in pravno ureditev življenja vsakega naroda.

3. Navodila in priporočila kako naj narodi izbirajo obliko vladavine in volijo nosilce oblasti, pokazal na dolžnost sodelovanja pri javnih zadevah, priporočil demokracijo kot najprimernejši politični sistem.

4. Nakazal na rešitev sodobnih moralnih, socialnih in gospodarskih problemov in njegov tozadevni nauk predstavlja važno mesto v socialni filozofiji naših dni in skupnost normativnih načel, ki morejo povsod najti možnost praktične aplikacije, naj si bo v zasebnem, poklicnem ali javnem življenju.

AVGUST HORVAT

MISIJONSKE VESTI

Redovniki v Afriki. Redovne ustanove v Afriki (z Madagaskarjem in Kanarskimi otoki) so imele 1. januarja 1956 naslednje število samostanov, oziroma opatij: karmeličanke 12 samostanov, klarise 5, trapisti 3; cistestercijani s starimi pravili 1 opatijo; trapistije 1 samostan, cistercijanke 2 samostana; benediktinke 4 opatije, benediktinci 5 opatij; kapucinke s strogo klavzuro, častilke najsv. Zakramenta 2 samostana, dominikanke s klavzuro 1 samostan in sestre presv. Srca 2 samostana. Tem moramo dodati še 5 samostanov karmeličank sv. Jožefa, 5 samostanov redovnic Marije Zadoščevalke in še nekaj drugih. Vse te redovnice vse svoje glavno delo omejujejo na notranje življenje molitev, premišljevanje, pokoro, zadoščevanje.

Posedice tajne organizacije Mau-Mau v Keniji. Upor članov tajne organizacije Mau-Mau je skoraj že zadušen. Za seboj je zapustil veliko število mrtvih, mnogo razvalin in več koncentracijskih taborišč, v katerih je danes 62.000 oseb. Stroški za vzdrževanje teh taborišč znašajo od leta 1952 dalje 37 milijonov šterlingov. Kenijsko prebivalstvo ne more razumeti, kako je mogel tako miroljuben, razumen in napreden rod Kikuyu zaiti tako daleč, da je delal tako strašne zločine. — Angleži so teh 62 tisoč ujetnikov v koncentracijskih taboriščih razdelili v dve skupini. V prvi so tisti, ki niso več vredni svobode; v drugi pa so oni, o katerih mislijo, da bi se dali prevzgojiti za svobodno življenje. Tisti, ki so v prvi skupini, so ločeni od drugih in razdeljeni na tri posebna taborišča, ki so daleč proč od njihove domovine. Oni pa, ki so v drugi skupini, so v 53. taboriščih, kjer jih za to pripravljene in določene osebe vzgajajo k poboljšanju. Med osebami, ki opravljajo to službo, je 36 častnikov, 83 evropskih in 17 afriških pomočnikov in 237 uslužbenecv iz rodu Kikuyu, ki imajo za to primerno starost in izkušnost. Skušajo jih rešiti bacilov „Mau-Mau“, jih razkužiti in preoblikovati njihovo mišljenje. Ko jih bodo spustili na svobodo, jih bodo zaposlili v poljedelstvu in industriji.

ARGENTINA

V najlepšem jesenskem vremenu so 13. maja Slovenci iz Vel. Buenos Airesa opravili letošnje romanje k Materi božji v Luján. Že dva tedna preje ni bilo dobiti nobenega voznega listka za posebni vlak v Luján. Mnogi so si organizirali svoja skupna vozila, spet mnogi so se poslužili rednih vlakov in avtobusnih zvez. Računajo, da se je pri dopoldanski službi božji zbralo v lujanski baziliki nad dva tisoč slovenskih rojakov, med njimi izredno veliko naseljenecv iz časa pred drugo svetovno vojno. Zdi se, da je ljubezen do skupne Matere dokončno premostila prepad, ki ga je zlobna titovska propaganda skušala ustvariti ob prihodu protikomunističnih Slovencev v nove kraje. Ganljivo je bilo videti dolge vrste mož in fantov, ki so stali ob spovednicah in nato skupno z ženami in dekletki odšli k obhajilni mizi. Sv. mašo je opravil preč. g. direktor Anton Orehar, ki je imel silno lep in praktičen govor, ki je globoko odjeknil med verniki. Petje je vodil kot lani g. župnik Janez Markič. Po službi božji so se naši ljudje razšli po bližnji okolici, da poižejo s seboj prinešeno kosilo in otroke povedejo na zabavišče poleg reke. Prav tako so imeli priliko videti lepi film „Žrtev spovedne molčečnosti“. Popoldne so se Slovenci znova zbrali v svetišču. Pridigal je semeniški spiritual dr. Filip Žakelj, nakar se je razvila močna procesija, v kateri so fantje v marjanski uniformi nosili podobo lujanske Marije, fantje v slovenski narodni noši pa sliko brezjanske Matere božje. Zanimivo je bilo, da je bilo žená in deklet dvakrat več kot mož in fantov. Po procesiji so bile že tradicionalne pete litanije Matere božje in darovanje, pri katerem so udeleženci prejeli spominske

podobice Matere božje z Zaplaza pri Čatežu na Dolenjskem z naslednjim posvetilom:

V času, ko svet ceni le tuzemske dobrine, ko ljudje tako žalijo Boga in Marijo, ko pojenjuje ljubezen, smo Slovenci, ki živimo v Argentini, na romanju v Lujanu dne 13. maja 1956, poučeni v veri, da je naše življenje pot k Bogu, sklenili:

1. da bomo nad vse cenili in živeli v milosti božji;
2. da bomo častili Marijo, Gospó;
3. da bomo prejemali svete zakramente;
4. da ne bomo videli le sebe, ampak da bomo tudi potrebnim bratom nudili svojo pomoč.

Velik uspeh je doživel v nedeljo 22. aprila 1956 „Slovenski dan“ v Buenos Airesu. Organizirale so ga vse naše organizacije. Če bi se bilo vreme boljše držalo, bi bila udeležba naravnost rekordna. Prireditve se je pričela dopoldne s sv. mašo na prostem na prostoru slovenske Pristave v Moronu. Opravil jo je direktor slov. dušnih pastirjev č. g. Anton Orehar, ki je imel tudi zelo globoko podano pridigo, ki je vse udeležence na moč zadovoljila. Ob Cankarjevih besedah: Mati, domovina, Bog je razvijal svoje misli in povdaril, da so nam potrebne vse tri dobrine, ki jih moramo v tujini ljubosumno in skrbno čuvati. Po sv. maši se je pričela vesela zabava, ki so jo prekinjale razne točke kot rajalni nastop deklic iz Lanusa, tekma v odbojki med Slovensko fantovsko zvezo in zastopniki kluba „River Plate“, šaljiva pošta, orkester „Harmony Jazz“ in pevske točke. Slovensko planinsko društvo iz Buenos Airesa je postavilo „planinsko taborišče“ s tremi šotori, kjer so bile razstavljene gorni-

še priprave, Slovenska kulturna akcija je oskrbela razstavo in prodajo knjig raznih slovenskih založb, gg. Ciril Skebč in Franc Vresnik ter pok. Marijan Koritnik pa so razstavili svoje slike. Kar je vzbujalo posebno pozornost, je bila velika udeležba mladine. To dejstvo je bilo prirediteljem še v posebno tolažbo, kajti prav navzočnost slovenske mladine je jamstvo, da bo slovenski rod v Argentini še dolgo živel, po slovensko molil, se prosvetno in kulturno udejstvoval ter veselil.

Zelo prisrčna je bila tudi materinska proslava, ki so jo priredili obe mladinski organizaciji Slovenska fantovska zveza in Slovenska dekliska organizacija skupno z ljudskošolsko mladino v nedeljo 6. maja 1956. Prireditve bi se morala vršiti že pred veliko nočjo, pa jo je bilo treba radi divjanja otroške paralize prestaviti za poldrugi mesec. Dvorana v ramoškem župnišču je bila nabito polna. Kako tudi ne bi bila! Svojo mater vsakdo rad počasti, prav tako pa tudi vsakdo rad gleda slovensko mladež na odru. Vse, kar otrok stori, je privlačno, pa čeprav se mu ustavi spomin sredi pesmi ali nagovora.

Globoko sta pretresli slovensko skupnost v Argentini smrti dveh mladih slovenskih življenj, ki sta še toliko obevali in ki sta ugasnili nepričakovano prehitro.

Žrtev prometne nesreče je postal 16. aprila Pavel Pučko, doma od Sv. Tomaža pri Ormožu, star komaj 30 let. Srečno se je prebil skozi strahote bojišč v Rusiji in Franciji, kjer se je kot nasilni mobiliziranec boril v nemški armadi. Leta 1947 je prišel v Argentino, dobil službo v ministrstvu za javna dela in se pred dobrim letom poročil, potem ko si je ustvaril ličen domek. Bil je zelo dober prijatelj, lep značaj in vnet član slovenske Katoliške akcije. Zato je bil gotovo dobro pripravljen na smrt, ki je prišla tako nenadoma, da je bolestno odjeknila povsod, kjer so pokojnika poznali.

Prav na hitro je umrl tudi prof. Jože Kessler, ko ni bilo nobenih znakov za tak usoden konec. Huda gripa ga je

vrgla na posteljo in ga v nekaj dneh umorila. Pokojni prof. Kessler je bil kremenit značaj, zelo iskren in nad vse požrtvovalen. Silno rad je pomagal svojim sorojakom, če so bili v stiski, zlasti če so bili brez službe. Zelo je ljubil svoj narod. Hrepenel je po dnevu, ko bi Slovenija postala samostojna. Kot izvrsten časnikar — doma je bil urednik „Slovenskega doma“ — je urejeval dvo-mesečnik „Slovensko pot“, v kateri je povdarjal potrebo slovenske države. Njegov pogreb je pokazal, da je imel izredno veliko prijateljev in da je bil splošno cenjen in spoštovan. Govornik na grobu je povdaril, da sta se mu izpolnili dve želji, ki jih je stalno ponavljal: da ga pokopljejo s slovensko zastavo in da zmolijo molitve slovenski duhovniki v slovenskem jeziku. Oboje se je zgodilo, kot je želel. Pokojni prof. Kessler je zapustil ženo s 4 nepreskrbljenimi otroki. Za njim žaluje poleg drugih bratov in sestra tudi preč. g. Julij Kessler, dekan v Čabru.

Meseca aprila se je mudil v Buenos Airesu direktor izseljenskega oddelka pri Organizaciji Združenih narodov g. Tittman Harold. Imel je več razgovorov s predstavniki argentinske vlade. Med drugimi je sprejel tudi direktorja slovenskih dušnih pastirjev preč. g. Antona Oreharja, ki mu je razložil probleme slovenskih izseljencev v Argentini, zlasti tistih, ki imajo svojce še v domovini, pa jim manjkajo denarna sredstva, da bi jih dobili semkaj. G. Tittman Harold je obljubil vso svojo pomoč, da se dobijo fondi za plačilo voznine begunskim družinam.

Svojo prvo redno dvoletno skupščino je imela 21. aprila v Ramos Mejia Slovenska kulturna akcija. Po branju poročil, ki je trajalo poltretjo uro, je bil ponovno izvoljen za predsednika Ruda Jurčec, za prvega podpredsednika dr. Tine Debeljak, za drugega podpredsednika prof. Lojze Geržinič, za tajnika Marijan Marolt, za blagajnika pa Lenček Lado C. M.

Tudi „Družabna Pravda“, družba za razširjanje socialnega nauka, je imela svoj občni zbor in sicer 6. maja v pro-

starih JOC-a v Buenos Airesu. Najprej je bila sv. maša, ki jo je opravil preč. g. poddirektor Jože Jurak. Po poročilih so sledile volitve. Predsednik je tudi vnaprej g. Lojze Erjavec; podpredsednik je univ. prof. dr. Ivan Ahčin, tajnik g. Rudolf Smersú, blagajnik g. Edo škulj, urednik glasila g. Avgust Horvat. Posebno veliko zaslug si je Družabna pravda stekla z izdajo treh knjig dr. Ahčinove „Sociologije“. Knjiga je našla med slovenskimi rojaki zelo tople sprejem, kar dokazuje, da je bila potrebna in da sme organizacija mirno gledati v svojo bodočnost.

ZDRUŽENE DRŽAVE SEV. AMERIKE

Prav za enajsto obletnico pokolja 11.000 slovenskih domobrancev in ostalih protikomunističnih borcev so prišle v prodajo plošče „Mati, domovina, Bog“, ki hranijo v sebi vsem slovenskim izseljencem nepozabne pesmi in glasbo iz najtežje dobe slovenske zgodovine. Na petih ploščah so sledeče pesmi in koračnice: 1. Naprej, zastava Slave; 2. Mi slovenski smo vojaki; 3. Vsi so prihajali; 4. Moja domovina (Oče, mati); 5. Mi, legijonarji; 6. Triglavska koračnica; 7. Naj čuje nas; 8. Za dom v boj; 9. Slovenski domobran; 10. Oj, Doberdob; 11. Domobranska koračnica; 12. Oj, slovenska zemljica; 13. Koračnica generala Rupnika. Ni treba posebej poudariti, da je ta spominski album stvar, ki nam bo vsem ljuba. Tolikokrat govorimo mlajšemu rodu, ki raste v tujini, o veliki žrtvi, ki so jo doprinesli v letih komunistične revolucije naši bratje in sestre v domovini. Sedaj nam bodo po pesmih in godbi še bližje. In tudi se ne bo več bati, da bi sčasoma pozabili melodijo ali besedilo. Čeprav daleč od doma, bomo ostali z njimi v zvezi po glasovih onih, ki so nas branili komunističnega nasilja za ceno svoje krvi in življenja. Zaprli bomo oči, prisluhnili njih pesmi in jih v duhu zopet videli. Nihče nam jih ne bo več izbrisal iz zgodovine. Preživeli bodo vse tiste, ki so o svobodi govorili, pa pri-

nesli ljudstvu nasilje in ječo, koš obljub in hinavsko zavijanje resnice. Ob teh ploščah bo naš spomin oživel, ki so ga leta morda nekoliko zatemnila. „Ne ga spomin, ki goji sovraštvo, temveč spomin, ki goji in dviga svobodo, željo po prostosti, kjer sta zemlja in človek odvisna samo od božje volje“ (Pisatelj K. Mauser v „Ameriški domovini“ 28. 3. 1956). — Vsakemu albumu bo priložena tudi knjiga K. Mauserja: Vetrinjsko polje. Album stane s poštnino vred 7 dolarjev, v Argentini 175 pesov. V Argentini sprejema naročila Dušnopastirska pisarna v Buenos Airesu, toda naročnik albuma bo moral sam dvigniti pošiljko na carini in tam poravnati carinske pristojbine.

Izseljeniški duhovnik g. Nande Babnik se je za veliko noč spet vrnil med svoje rojake v Zahodni Evropi, potem ko se je več mesecev mudil med Slovenci v Severni Ameriki. Z ladje jim gim: „Nisem pričakoval, da bom na je pisal pismo, ki ga je objavila „Ameriška domovina“ in kjer pravi med drugo svoji poti po Ameriki srečal toliko dobrih ljudi. Prišel sem, da bi ameriške Slovence opomnil, da je po Zapadni Evropi in po Evropi sploh raztresenih še mnogo Slovencev, ki se mučijo, da bi se obdržali, da bi ohranili v svojih otrocih vsaj nekaj narodnega duha in da bi sredi tujine ostali zvesti tudi Cerkvi. Hotel sem po svojih skromnih močeh orisati težak položaj izseljeniških duhovnikov, ki vztrajajo pri svojih ovcah, ki skušajo v njih ohranjati vero in duha, ki so ga prinesli od doma. Poskušal sem s preprostimi predavanji doseči vsaj nekaj, vsaj to, da bi se v vas, dragi prijatelji, vzdignila zavest, da je za vse te ljudi treba nekaj narediti, da jim je potrebna moralna pomoč, obenem pa sem skušal zganiti v vseh tudi misel, koliko bi izseljeniški duhovniki še mogli storiti, ko bi jim bilo omogočeno, da bi mogli obiskovati tudi vernike, ki so oddaljeni od glavnih centrov. Vračam se z globoko hvaležnostjo do vseh, ki sem jih na svoji ameriški poti srečal.“

- TV JE VDRILA V DRUŽINE...
- TV JE USTAVILA TEK ČASA...
- TV BO V DOBRO ALI V ZLO?

TV IN MI

TV — je televizija. Mi — smo katoličani. Torej je problem ta: kakšen odnos imamo katoličani do televizije? Ali smo ujeli utrip časa, ali pa smo zaspali ob tej moderni iznajdbi?

Odgovor je različen po različnih deželah. Pričujoči podatki naj bi bili nekak zemljevid, ki bi nam povedal, kako katoličani uporabljajo TV za širjenje Kristusovega nauka. Podatki so iz USA, Belgije, Anglije in Zahodne Nemčije.

Združene države Sev. Amerike

Danes je nameščenih širom Združenih držav 38 milijonov TV-aparatur, kar pomeni, da je TV vdrla v več kot tri četrtine ameriških družin. Tudi število oddajnih postaj se množi: tako so bile leta 1946 štiri, leta 1954 več kot dvesto, sedaj jih je gotovo že šeststo.

Oddaje si slede brez prestanka skozi osemnajst ur dnevno, kar je postavilo na glavo način tamkajšnjega življenja: tisoč in tisoč kinodvoran je moralo ustaviti predstave, družinsko življenje se je spremenilo, nekatere družine je do pred platnom, da ne zamude priljubljenega programa. Zadnja anketa kaže, da prebije vsaka družina vsak dan 5 ur in 46 minut pred aparatom, torej skoro četrtino dneva.

Katoliških programov je na stotine tako pri pokrajinskih kot pri nacionalnih oddajah: televizija maše na velike

praznike in nedelje, molitev rožnega venca, predstava katoliških informacij, debate z ugovori, predstave, konference itd. Najboljši program daje The Family Theater v Hollywoodu, kjer nastopajo znani igralci. Ta oddaja je dosegla čudovit uspeh s filmom A star shall rise (Zvezda se bo dvignila), delom, ki popisuje potovanje treh Modrih proti Belehmu.

Največji zvezdnik ameriške televizije je brez dvoma mons. John Fulton Sheen, katerega uspeh že od leta 1952 neprestano raste. Njegove oddaje potekajo v obliki kramljanja, ki sijajno razodeva njegov govorniški talent. Pred črno tablo govori 25 minut o najrazličnejših predmetih: o ljubezni, miru, nevarnostih komunizma. Ti pomenki, ki so si siedili skozi trinajst tednov, so skrajna prenašale tri postaje, na koncu pa petintrideset. Zaradi teh oddaj je avtor prejel 750.000 pisem TV-gledalcev, katerih 40% je bilo nekatoličanov.

Razen tega oddaja 169 postaj teden-ske nekonfesionalne pomenke mons. Fulton Sheena. Pod splošnim naslovom Life is Worth Living (Življenje je vredno živeti) načinja vse drobne probleme bivanja, dokazujoč, da mora imeti človek neki cilj v svojem življenju. Ta oddaja, ki jo je redno gledalo 15 milijonov oseb, je prejela nagrado kot najboljši verski program za leto

1953. Avtorju prinaša ogromne vsote denarja, ki jih v celoti daje v pomoč potrebnim po vsem svetu brez ozira na njih raso in vero.

Narodna zveza ravnateljev radijskih in TV-postaj je izdelala Zakonik TV, ki velja od 1. marca 1952 in govori, da je TV predvsem družinska predstava in da je zato treba spoštovati nekatera tehnična in moralna pravila.

Verske kakor ostale programe denarno omogočajo oglašci. Oglaševalci investirajo vsako leto približno 500 milijonov dolarjev v TV propagando.

Belgija

Sobivanje flamske in francoske kulture nareka dva različna organizma, v okviru katerih delujejo verske oddaje. Ravnatelj flamskih oddaj je vselej katoličan, ravnatelj francoskih pa človek, ki ni praktičen katoličan, katera koli stranka naj bo na vladi.

V flamski Belgiji so se verske oddaje začele 31. oktobra 1953 po 25 minut na vsaka dva tedna pod vodstvom odbora, ki ga je izbral kardinal Van Roey. Nezadostnost tehničnih sredstev ni dovoljevala prenosa liturgičnih obredov, čemur so bile na drugi strani sovražne tudi cerkvene oblasti. Lahko so pa verske novice ali intervjuji dobili mesto med svetnimi programi. Katoličani so v te programe tako pletli teme kot Vsi sveti, Sveti trije kralji, Bog in moderna znanost, ki so jih ilustrirale pesmi, umetniška dela, naravni simboli in so jih komentirali duhovniki in škofje. Ker je skoro vse flamsko prebivalstvo katoliško, dovoljujejo svetne oddaje veliko mesto važnim dogodkom iz življenja Cerkve. Vznemirja pa odgovorne elemente dejstvo, da je možno v belgijske TV-aparate ujeti zunanje oddaje, ki nimajo vseh poroštev za moralnost, kot jih imajo pri njih.

V francosko govoreči Belgiji je vsakih štirinajst dni po pol ure posvečenih katoliškim oddajam. Te oddaje prinašajo predvsem liturgične filme, doku-

mentarne o misijonih, o aktualnostih, filmane govore, svetnika tistega meseca. Razen tega je bila ustanovljena zasebna družba „Platno veselega označila“, ki jo v celoti vodijo laiki in katere dolžnost je baviti se z vsemi problemi proizvodnje in razdeljevanja verskih filmov. V celoti to delo izvajajo v ozkem sodelovanju s Francijo, ki pošilja v Belgijo lepo število svojih produkcij.

Anglija

Vse programe, celo verske, izvaja BBC. 52 ur na leto je posvečenih verskim programom, a prenosov maš in svetih obredov sme biti le 12. So pa na drugi strani posredno verske oddaje, ki znatno razširjajo ta okvir 52 ur: dela ali filmi z verskim problemom, oddaje za otroke itd., kar gleda občinstvo, katerega 90% ne izpolnjuje svojih verskih dolžnosti.

Praktičnih katoličanov je približno 7% vsega prebivalstva. Svoje oddaje naredijo kolikor mogoče zanimive za vse občinstvo. Tako so sprejemali v l. 1953 papežovo reformo liturgije na veliko soboto zvečer 3 milijoni aparatov. Za katoliške oddaje je odgovoren duhovnik Andrew, ki dela v tesnem sodelovanju z Rev. House-jem, direktorjem verskih oddaj. V odboru za splošno kontrolo vseh TV-oddaj so med 21 članov tudi trije katoliški škofje.

Nekateri programi so posebej namenjeni vernikom, zlasti bolnikom in jetnikom; drugi so za najširšo maso, a upoštevajoč katoliško občinstvo; tretji končno so mišljeni le kot sredstvo za stik in jim sledi občinstvo, trikrat večje od tega, ki obiskuje opravila različnih kultov. Nekateri predavatelji pridejo v stik s pet milijoni nekatoličanov. Vse to čisto gotovo vpliva, da se sovražna čustva do Cerkve in Vatikana počasi umikajo.

Katoliške oddaje prenašajo najrazličnejše programe: slovesno mašo v baziliki sv. Denisa v Franciji, blagoslov

z Najsvetejšim v Birminghamu in Londonu, križev pot, razgovore za laike.

V glavnem pa kljub priznani visoki kvaliteti katoliške programe BBC občinstvo manj ceni kot programe drugih veroizpovedi. Zada je staro nezaupanje do katoličanov.

Nemčija

TV oddaja v Nemčiji od božiča 1952. Odvisna je od poštne ministristva. Od začetka leta 1954 je zaupana posebnim družbi, ki jo financirajo in kontrolirajo državni organizmi. Oddaja edini program na mreži, ki ima mnogo oddajnih študijev, katerih glavni so v Berlinu, Hamburgu, Kölnu in Münchenu.

Skraja so katoličani tako kot protestantje sodelovali s TV. Glavno ravnateljstvo katoliških radijskih oddaj v Nemčiji (K. R. D.) je potem ustanovilo odbor za TV, ki se je mogel sestati prvič v novembru 1. 1953. Duhovnik Siegel (Hamburg) je prevzel vodstvo katoliške TV. Ekipe specializiranih laikov so sestavljale in presojale programe v različnih študijih.

Šele nekaj časa potem (marca 1954) so začeli stalni programi katoliške TV. Odgovorni ljudje imajo dvojno nalogo: sestavljati verske oddaje in podajati svoje gledišče in uveljavljati svoj vpliv v svetnih oddajah. „Beseda v nedeljo zvečer“ je vsakotedenska oddaja, izmenoma enkrat za katoličane, drugič za protestante. Razen tega so vsako prvo soboto v mesecu pred versko oddajo večernice. Mašo oddajajo na velike praznike. Pri verskih oddajah se vrste dokumentarni filmi, intervjuji (Kardinal Frings je poročal o konzistoriju v Rimu) ali debate (Ali zares verujete? Karte na mizi).

Veliki problem katoličanov pri nemški TV je problem o maši. Afera je nastala 28. junija 1953, ko so prvič oddajali mašo na TV platnu. Teologi in novinarji so dali sodbe, ki jih je mogoče razložiti predvsem z dejstvom, da je Nemčija dežela, kjer nasprotstvo katoličanov in protestantov narekuje ob-

zirnost. Niso n. pr. pokazali na platnu mašnika v trenutku posvetitve kruha in vina. Zadovoljili so se s tem, da so pokazali ta slovesni trenutek maše tako, da so snemali gibe klerika, ki je s kadilnico kadil.

Po Evropi

V letu 1950 se je prvič zgodilo, da so oddajali TV program iz ene dežele v drugo. Angleži so oddajali po BBC iz Londona v Calais. V juliju 1952 so uresničili težjo stvar: skozi teden dni so oddajali iste programe v Londonu, Lillu in Parizu. Težava je bila zato, ker Angleži oddajajo v 405 črtah, Francozi pa v 819 (kakor so pri radiu različni valovi, tako so pri TV različne črte). A sodelovanje je šlo še naprej, kajti programe sta izvajala dva režiserja: en Angleži in en Francoz. To sodelovanje je bilo polno uspešno.

Največji dogodek se je odigral 2. junija 1953, ko so v štiri različne dežele oddajali reportažo kronanja kraljice Elizabete II. Tako se je široko odprla pot notranjeevropskim izmenjavam. V januarju 1954 so se sestali v Parizu predstavniki osmih dežel (Anglije, Belgije, Danske, Francije, Holandije, Italije, Nemčije in Švice) in sklenili oddajati skupno od 6. junija do 4. julija deset programov o Svetovnem nogometnem pokalu in osem programov, v katerih naj bi vsaka dežela predstavila sedmim ostalim kolikor mogoče popolno podobo o sebi. Tako postaja TV novo orodje edinstva.

Prva mednarodna konferenca katoliške TV se je vršila v Parizu od 31. januarja do 7. februarja 1954. Udeležene dežele so izrazile željo po izmenjavi verskih programov, ustanovitvi odbora za izmenjavo teh programov ali filmov in misijonski odbor, ki bo iskal, kje se nahajajo vsi dokumentarni filmi, ki jih vrte misijonarji. Prav tako so delegati pretehtali možnost, kako bi s skupnimi naporii uresničili filmano revijo o življenju Cerkve.

Po Informations priredil B. R.

iz domačih tal

† PRELAT VALENTIN PODGORC

Na veliki četrtek 29. marca 1956 je umrl v Celovcu zadet od možganske kapi v visoki starosti 89 let mons. **Valentin Podgorc**, ena najbolj pomembnih in vidnih osebnosti med koroškimi Slovenci.

Rodil se je 14. februarja 1867 pri sv. Neži blizu velikovškega št. Ruperta. Leta 1890 je prejel mašniško posvečenje. Služboval je v Pliberku in na Višarjah, bil katehet v Marijanišču v Celovcu in od leta 1907 katehet na dekliški pripravnici pri uršulinkah. Istočasno je postal tudi slovenski pridigar v cerkvi sv. Duha, ki je bila še izza časov reformacije slovenske cerkev. Njegove vsestranske napore je znala upoštevati tudi cerkvena oblast. Leta 1904 je po-

stal papežev častni komornik, leta 1929 kanonik kapitlja celovške škofije in leta 1936 ga je sv. stolica imenovala za prelata.

Da bi se čim bolje izobrazil v socialnih vedah in zadrugarstvu, je mnogo potoval po Nemčiji in Franciji. Sad teh potovanj so bile nato cvetoče zadruge po slovenski Koroški. O njih je leta 1929 zapisal „Kärntner Tagblatt“: „Če imajo Slovenci na Koroškem bolj razvito združništvo kot Nemci, tedaj je to zasluga prel. Podgorca.“ Pod spretnim vodstvom mons. Podgorca je postala slovenska posojilnica v Celovcu ena izmed finančno najbolj krepkih slovenskih posojilnic.

Silno veliko dolguje pok. prelatu tudi celovška Mohorjeva družba. Bil je doiga leta njen tajnik in v tistem času so mohorjevke v 90.000 izvodih šle med narod. On ima tudi glavne zasluge, da je mogla Mohorjeva družba, ki so jo nacisti zatrli, po drugi svetovni vojni spet začeti z delom. Dosegel je od zasledbenih oblasti, da je bilo družbi vrnjeno njeno zaplenjeno premoženje.

Mons. Podgorc je ves čas svojega javnega udejstvovanja vneto branil slovenske pravice nasproti nasilnim Nemcem in rad pomagal v politični borbi za koristi slovenskega naroda. Leta 1937 je napisal za koroške Nemce nemško prilogo „Koroškemu Slovincu“ pod naslovom: „Die Kärntner Slowenen im Vergangenheit und Zukunft“, ki je izšla tudi v posebni knjižici. V njej je pokojnik orisal vso borbo koroških Slovencev za svoj narodni obstoj in za svoje pravice in tudi vse nerazumevanje na nemški strani.

Bil je tudi leta 1945 med prvimi so-trudniki pri „Koroški Kroniki“ in od leta 1949 pri „Našem tedniku“. Še 22. marca t. l. je zapisal tehtne besede k danes najtežjemu koroškemu vprašanju:

„Katoliška načela so v vseh jezikih enaka in pravica do pouka v lastnem jeziku je tudi naravna pravica, ki gre tako Slovincu kot Nemcu. Ker živita v naši deželi dva naroda, imata oba pravico do pouka v svojem narodnem jeziku in oba dolžnost, da spoštujeta pravico drugega. Kot je slovenski otrok obvezan, da se uči nemščine, ker je splošni državni jezik, tako dejstvo, da Slovenci že nad tisoč let živimo v deželi, nalaga drugim dolžnost, da se učijo našega jezika.“

Dne 31. marca 1956 je ta veliki slovenski sin našel zadnji počitek v grobnici celovške stolnice. Pogrebne obrede je vodil sam krški škof dr. Jožef Köstner. Naj bi delo pokojnega prelata rodilo svoje sadove še dolgo vrsto let in pričalo poznim zanamcem o njegovi ljubezni do slovenskega naroda, iz katerega je izšel.

SLOVENIJA

Dne 24. februarja 1956 so pokopali v škofiji Loki **Frančiško Kalan**, mater č. g. Janeza Kalana, kaplana in slovenskega dušnega pastirja v Ramos Mejía, Vel. Buenos Aires. Med drugimi venci je bil tudi eden z napisom: „Duhovniki materi — hvaležna župnija.“ Župnik Melhior Golob je na grobu spregovoril besede, ki je prav, da jih objavimo, saj so slavospev vsem dobrim slovenskim materam, ki so si vedno želele, da bi vsaj eden od njih sinov postal Kristusov duhovnik.

„Vse prezgodaj, tako nepričakovano, tako daleč od ljubega doma, tiho in brez slovesa je zapustila to solzno dolino Kalanova mama. Ko so ji zvonovi na Hribcu in v mestu zapeli zadnjo pesem v slovo, smo v nemi žalosti molili — „Božja volja naj se zgodi, njej pa večni mir!“

52 let bo letos 4. julija, ko se je kot 18 letna omožila v hišo, ki stoji na

Kip žalostne Matere božje v stranskem oltarju vetrinske verkve (Foto Jože Poznič)

zadnjih obronkih Hribca, tega bisera Puštala in mesta. Na Hribcu ni bila le njena ljubezen blagoslovljena, temveč je vse življenje morala romati od postaje do postaje in svoj materinski križev pot moliti tesno ob Kristusovem. Že po 11 letih srečnega družinskega življenja je njen dobri mož padel na italijanski fronti leta 1915, njej pa zapustil 6 malih in nepreskrbljenih otrok, ki so hoteli kruha in obleke, pa je bilo vsega tako malo v skromnem domu. Tedaj se je pokojna šotarčkova mama izkazala močno ženo, o kateri govori sv. pismo: „Močno ženo, kdo jo bo našel? Njena cena je kakor cena blaga, ki pride od daleč in od skrajnih mej. Sle-

piva je milina in prazna je lepota, ženo, ki se boji Gospoda, njo bodo hvalili!“ Z učenjem, molitvijo in dobrim zgledom je vzgajala svoje otroke, jih kljub pomankanju pošiljala v šole in uk primernih poklicev. Opre je dobivala v obilni molitvi, razsvetljenja v skoro vsakdanjem sv. obhajilu, ki je bilo zanjo kakor atomska energija, kajti vse je zmogla z Bogom in Marijo! Čim hujši in težji so bili križi, tem več je molila in bolj v cerkev hodila.

Leto 1932 je bilo za pokojno leto sonca, veselja in ponosa. Njen sin Janez je imel novo mašo in ta dan je bil za verno mater gotovo najlepši dan njenega življenja, ko je pozabila na vse hudo, mislila pa na blagoslov, ki po njenem sinu prihaja nanjo, na vse domače, sorodnike in dobrotnike, potem pa še leta in leta na tisoče drugih, ki po duhovniku vse milosti od Boga prejemajo. In če pokojna Kalanova mama ne bi ničesar drugega storila v življenju, kakor da je rodila, vzgojila in Bogu darovala sina duhovnika, zasluži, da jo hvalimo in častno spoštovanje izkazujemo. Če ni duhovniških mater, ni in ne bo novih duhovnikov! Vsaka duhovniška mati pa si sama postavi spomenik od zemlje do neba, saj je njen sin most med Bogom in zemljo. — In ko ni mogla svojemu sinu-duhovniku zadnjih 15 let izkazovati materinske ljubezni, je bila prava mati vsem duhovnikom in redovnikom, — zanje je molila, žrtve in trpljenja darovala, jih podpirala in se povsod veselila duhovnega napredka. Kadarkoli bomo maševali v prelepem plašču brezjanske Marije, se bo razodevala tudi njena ljubezen do župnijske cerkve, ki jo bo štela med velike dobrotnike.

Kot je mama samo ena in edina, ki nesebično ljubi; ko smrt matere pride vedno prezgodaj, pa če še tako stara umre; ko smrt matere zareže globoko in nepozabno rano v srca otrok, ki naj materam postavljajo spomenik tak, da jim skuša biti vsaj enak; — nas tolaži zavest, da bo pokojna Kalanova mama

po končanem križevem potu življenja, ki ga je napolnila s tolikim dobrimi deli za družino, župnijo in bližnjega, prej ali slej postala v večnosti pri Bogu priprošnjica svojim otrokom, ki ji bodo do Boga z molitvijo in daritvijo sv. maše pomagali — zlasti njen sin-duhovnik jo bo čutil preko oltarja — postala pa priprošnjica tudi župniji in duhovniškim poklicem.

Duhovniška mati pa, ki jo ravno pred kvatarno soboto in nedeljo, molitvam za duhovnike posvečeni dnevi, v zemljo polagamo, naj pri Bogu najde svoj mir in plačilo!“

Pismo iz Ljubljane z datumom 2. aprila ve povedati, da so novi velikonočni obredi vernike zelo osvojili. Seveda nekateri še vedno vzdihujejo po starih. Pisca pisma je zlasti prevzelo češčenje križa na veliki petek. Na veliki četrtek so imeli duhovniki in bogoslovci uro molitve od 11—12 ponoči. Vodil jo je kanonik dr. Josip Šimenc. Navzoč je bil tudi g. škof Anton Vovk. Od 10—11 ponoči so pa adorirale redovnice v Ljubljani bivajoče. Kar mnogo jih je prišlo. Pri vseh obredih zvečer je bila ogromna udeležba. Tudi iz podeželja so prišle vesti, da se je ljudstvo z velikim veseljem udeležilo slovesnosti.

Na šest mesecev strogega zapora je bil obsojen župnik iz Limbuša pri Mariboru Alojzij Jesenko. Njegov greh je bil v tem, da je na praznik vstaje razobesil slovensko zastavo brez rdeče zvezde. S tem je seveda žalil narod, „ki da se je osvobodil pod žarki rdeče zvezde“. Tudi je bil kriv sovražne propagande, ker je izobesil zastavo, kot je bila v „reakcionarnih“ časih preteklosti. Res zanimivo, da tudi komunisti zapirajo radi slovenske zastave, kot se je to dogajalo v dneh kraljevske Jugoslavije. Toda zgodovina uči, da so vsi taki preganjanci šli v pozabo, naša trobojnica pa je ostala. Tudi s Titom in njegovimi priganjaci se bo zgodilo isto.

Še nekaj primerov verske nestrpnosti. Letošnje božično zvonjenje za polnočnico, h kateri je na jugoslovanski strani slo-

venske Goriške prihitelo izredno število vernikov, je silno razburilo „demokracijo oblast“. Takoj po praznikih je poklicala na odgovor duhovnike in osebe, ki so pri zvonjenju sodelovale, češ da so motili mir noči, ki je potreben za javno varnost. — Iz Renč pa so državne oblasti pognale misijonarja, ki naj bi vodil sveti misijon, češ da je v vasi nezaželen osebja. Da je duhovnik komunistom nezaželen osebja, se nam zdi popolnoma jasno, saj pobija njihov nauk, da ni Boga in duše.

PRIMORSKE VESTI

Papeževe proslave na Primorskem. Skoro po vseh župnijah na Tržaškem in na Goriškem so z lepimi cerkvenimi slovesnostmi in akademijami v župnijskih dvoranih, proslavili 80 jubilej sv. očeta. V Trstu so imeli v cerkvi na Montuzzi lepo slovesnost, nato pa še v Marijinem domu kratko akademijo. Zelo lepo akademijo na čast sv. očetu so priredili tudi v Sv. Križu pri Trstu. Nastopili so le otroci, zato je bilo njih izvajanje še bolj prisrčno. Povsod pa so se sv. očeta spomnili s cerkvenimi slovesnostmi. — V Gorici je zelo lepo uspela papeževa proslava, ki so jo priredile združene goriške katoliške organizacije v Marijinem domu na Placuti. Na sporedu so bile tri mogočne papeževe himne, ki jih je zapel zbor dekliške Marijine družbe skupno z zborom SKPD. Sledil je izklesan govor č. g. dr. Rudija Klinca, nato zborne recitacije in kratek prizor iz leta 1950, kjer stopa pred oči predvsem papež kot oče narodov.

Velikonočni prazniki v Gorici. Tudi v Gorici smo letošnje velikonočne praznike praznovali po novih cerkvenih obredih. Preskrbljeno je bilo, da so verniki dobili v roke prevode obredov velikega tedna in ti so mnogo pripomogli, da je ljudstvo z živim zanimanjem sledilo lepim in tako bogatim obredom. Mnogo so pripomogle tudi postne pridige. Slovenski verniki so imeli postne pridige vse petke v postu

v cerkvi sv. Ignacija na Travniku. Letošnje postne govore je imel č. g. Hilarij Cotič, števerjanski kaplan. V veliko pomoč za večje razumevanje liturgičnih obredov je bil tudi vzorni teden, ki ga je dekliška Marijina družba imela pred prazniki. Na veliki četrtek zvečer je bila za slovenske vernike sv. maša v cerkvi sv. Antona. Isti večer so dekleta in žene počastile božjega Zveličarja v božjem grobu v stolnici z lepo uro molitve od 11 do polnoči. Še nobeno leto se niso verniki v tako obilnem številu udeležili liturgičnih obredov treh zadnjih dni velikega tedna, kot prav letos. Lepa je bila udeležba vernikov pri sv. obhajilu na veliki petek zvečer. Po vseh goriških cerkvah so slovesno praznovali polnočno mašo in vstajenje. Slovenski verniki pa so imeli svoje vstajenje v stolnici na velikonočno jutro. Polna cerkev vernikov je bila dokaz, kako je našim ljudem pri srcu vstajenska procesija in veličastne pesmi velike noči. — Tudi iz Slovenije poročajo, da so praznovali veliko noč po novih obredih in da je bila udeležba povsod zelo številna, prav tako tudi obisk sv. zakramentov.

Velika noč v tržaškem Bregu. Iz vseh župnij prihajajo poročila, da je bila letošnja velika noč povsod izredne lepa. Ne samo velikonočna nedelja s procesijo, zelo lepo je uspela tudi tridnevna priprava velikega tedna. Tako velike udeležbe kakor letos pri večernih obredih ni bilo nikjer v prejšnjih časih. Skoro po vseh farah so se obnovili pomembni obredi zadnje večerje, ko je Jezus svojim apostolom umil noge. V Ricmanjih in Boljuncu so bili apostoli strežniki in šolarji. V Ricmanjih je nastopil apostolski zbor v pisanih orientalskih haljah. Od povsod slišimo velik uspeh pri novih obredih na veliko saboto. Tako se je naše ljudstvo kaj kmalu vživelo v nove obrede velikega tedna in upajmo, da bo to tudi v duhovnem oziru mnogo pripomoglo.

Sv. misijon v Mavhinjah. Od 17. do 26. marca smo v naši fari po dolgem

pričakovanju in pripravi imeli sv. misijon. Zadnjega se ga komaj spominjajo najstarejši ljudje, zato je vladala precejšnja zaskrbljenost, kako bo uspel. A božja milost ter prijazna in domača beseda g. misijonarja Vidmarja, je od dneva do dneva večala število udeležencev, tako da je zaključna slovesnost našla zbrane v cerkvi skoro vse farane. S hvaležnostjo se zato spominjajo č. g. misijonarja, ki je znal s svojo vneto besedo ogreti vsa srca, hvaležni pa smo zlasti dobremu Bogu za bogate milosti, ki nam jih je v tistih dneh naklonil.

Bazoviški oder v Dolini. Župnijska dvorana v Dolini je dobila nov stalen oder, ki odgovarja vsem predpisom. Na oljčno nedeljo je tu gostoval bazoviški oder z lepo in pretresljivo igro „Človek, ki je umoril“.

SLOVENSKA KOROŠKA

Slovenski Tretji red na Koroškem pripravlja pod vodstvom p. Jakoba Vučine za prvo polovico septembra (od 4. do 19. septembra) romanje slovenskih vernikov v Fátimo na Portugalskem. Vozili se bodo z modernim avtobusom. Med potjo se bodo romarji ustavili v Arsu, kjer je deloval sv. Janez Vianney, obiskali bodo Lurd, si ogledali Madrid in pomolili pred Marijo iz Montserrat pri Barceloni. Potovanje ne bo drago: 1800 šilingov, kar odgovarja isti vsoti arg. pesov ali 70 ameriških dolarjev.

Medtem ko po vsej Avstriji ugotavljajo padanje rojstev in staranje vsega prebivalstva, smemo na Koroškem in to predvsem v slovenskem delu dežele ugotoviti zelo vesel pojav visokega števila rojstev. Tako je bilo v enajstih farah iz Roža, Podjune in celovške okolice lani rojenih 324 otrok, mrličev pa je bilo le 150. Torej presega število rojstev v teh farah število smrti za 116 odstotkov. Št. Jakob v Rožu, Slovenji Plajverk in Tinje izkazujejo celo dvestoodstotni preseg rojstev nad smrtnimi slučaji. Le žal, da ta zdrava slovenska kri potem zaide v koroška mesta in pomaga tam ohranjati propadajoči nemški element.

Katoliška univerza in Katoliška akcija v Milanu sta priredili v proslavo osemdesetletnice svetega očeta več zborovanj. Na prvem je govoril milanski nadškof Montini o delu papeža Pija XII. za versko poglobitev človeštva. V svojem govoru je opozoril na izredno pobožnost svetega očeta, ki jo ima posebno do Marije in na njegove molitve, ki jih je sam sestavil. Proglasil je Marijino vnebovzetje za versko resnico, vpeljal praznik Marijinega kraljevanja, izdal okrožnico o Kristusovem skrivnostnem telesu in o bogoslužju, poskrbel za nov prevod psalmov in vpeljal večerne mise. Posebno je versko življenje razvnel in poživil s svetim (1950) in Marijinim letom (1954), s svojimi nagovori ob sprejemih, božičnimi in velikonočnimi poslanicami po radiju in s svojimi globokimi okrožnicami. Njegova želja, da bi v času svojega vladanja vse združil s Kristusom, tiste, ki so mu blizu in daleč, se vedno bolj uresničuje.

Na drugem zborovanju je govoril kardinal Lercaro, bolonjski nadškof, o socialnem mišljenju papeža Pija XII. Njegova posebna lastnost je, da se ni lotil samo reševanja najvažnejših in najbolj perečih vprašanj, ampak se je vedno prizadeval skupno zajeti vsa vprašanja, ki spremljajo življenje današnje človeške družbe po vsem svetu. Značilnost njegovega socialnega mišljenja je v tem, da najprej jasno ugotovi stanje, v katerem je človeška družba in opozori na vzroke, ki so jo do tega stanja privedli, na resnost in posledice zla, v katero je zašel svet. Potem išče duhovnih temeljev in pripomočkov za rešitev iz duhovne stiske. Ta rešitev je v življenju učlovečene božje Besede, v Njem, ki je bil zato rojen in zati prišel na svet, da spriča resnico. Papež Pij XII. stalno opozarja kristjane, da še tako velik napredek industrije in še tako veliko bogastvo gospodarskih pridelkov ne moreta urediti in rešiti človeške družbe. Svet je treba duhovno preobditi. To obnovo pa more izvršiti samo krščanstvo.

SVETI OČE GOVORI...

Papeževa beseda športnikom. Dne 13. februarja je sveti oče sprejel skupino članov športnega društva v Oranu, ki so potovali v Bolonijo na nogometno tekmo med Francijo in Italijo. Govoril jim je takole:

„Dobro vam je znano, da je športnikom pri Nas vedno zagotovljen prišrčen in brezpogojen sprejem. Že mnogokrat smo sprejemali zastopnike športnih zvez, skupin in tekmovalcev in jim izražali svoje spoštovanje in zanimanje. Zelo cenimo njihovo željo, obenem s telesno močjo in spretnostjo razviti tudi нравne lastnosti moči in odpovedi, vedno ohraniti oblast nad samim seboj in spoštovanje do drugih. Brez teh lastnosti bi se tekme spreminile kmalu v trde in surove borbe.

Ker pričakujete od Nas besedo srčnosti in spodbude, vam priporočamo, da svoj priljubljeni šport gojite sicer vneto, vendar pa tudi z veliko dostojnostjo. Želja, doseči zmago, nikoli ne daje pravice do brezobzirnosti, do nevarnih načinov pri igrah in še manj pravice do preziranja nasprotnika. Kadar bi se ta zmotil in grešil proti časti in dostojnosti, tedaj se spomnite evangelijske zapovedi: Ne vračajte hudega s hudim, ampak ostanite potrpežljivi in mirni, popolni gospodarji svojih čustev.

Naj bo vsak izmed vas v svojem družabnem okolju činitelj miru in sprave. Naj se le vsak bori za pravico, toda vedno z orožjem miline in ljubezni. Za to milost Mi prosimo Gospoda za vas, za vaše družine in vašo ljubljeno domovino.“

Papežev govor odboru za nemške razstave bogoslužne umetnosti v Rimu.

„Prisrčno vas pozdravljamo, častiti gospod kardinal, odlični gospodje in

ljubljeni sinovi. Pravkar ste prišli iz razstave nemške bogoslužne umetnosti od leta 1945—1955, prirejene pod vodstvom poslanika Jaenickea, ki zastopa nemško zvezno vlado in pod pokroviteljstvom zveznega kanclerja dr. Adenauerja.

Razstava hoče pojasniti, kaj vse je storilo za duhovno in нравno preroditev Nemčije v tem desetletju, v času, ko se je obenem z njo vršila tudi gospodarska obnova. Tisti, ki so mogli razstavo videti, so pohvalili njeno popolno ureditev in so Nam sporočili, da je dokaz pristne verske umetnosti, ki usmerja dušo v višave.

Razstavo smo radi dovolili. Veseli smo, da je plemenita odločitev, katere izvedba ni bila lahka, mogla priti do srečnega konca in premagala vse težave. Zato izražamo vsem, ki so sodelovali, svoja najboljša voščila, zvezni vladi in gospodu kanclerju, ki ga cenimo, pa prisrčno zahvalo za ta plemenit poklon do Nas.“

Papež govori prevajalcem. Sveti oče je 1. marca sprejel udeležence drugega kongresa mednarodne zveze prevajalcev, ki se je vršil v Rimu. Sprejema pri papežu so se udeležili predsednik zveze Caille in njegovi sodelavci, zastopniki odsekov Nemčije, Francije, Argentine, Belgije, Kanade, Španije, Anglije, Italije, Japonske, Norveške, Turčije in Jugoslavije.

Papež je v nagovoru omenil, da prvičkrat sprejema zastopnike te zveze in da zelo ceni delo, ki ga izvršujejo. Nekateri izvršujejo poklice prevajalca neodvisno, poleg drugih važnih opravil. Drugi si pa z njim pri raznih družbah, zalozbah in zasebnih uradih služijo svoj vsakdanji kruh. Tretji vršé poklice tolmačev pri sodiščih in na mednarod-

nih zborovanjih. Omejujejo se na ustno prevajanje.

Prevajalec ima odgovorno in zelo važno poslanstvo, da posreduje izmenjavo dobrin med različnimi kulturami. Zato je potrebno, da se vanje temeljito poglobi in spozna njihovo zgodovino in duha.

Prevajanje nikakor ni samo spreminjanje besed in stavkov v drug jezik. Prevajalec se tudi ne sme popolnoma zadovoljiti s tem, da imajo besede pravilno smisel, ampak mora upoštevati tudi značilne poteze in posebnosti izvirnika, pa tudi čustven odziv, ki ga je zbudil v prvih bralcih. Treba je upoštevati tudi avtorjevo mišljenje, njegov slog in značilno lepoto njegovega izražanja. Ker so se narodi različno razvijali in imajo tudi različne poglede na življenje, se tudi razlikujejo med seboj po svojem čustvovanju. Prav za to mora prevajalec pokazati mnogo modrosti in razumevanja.“

Papež je govoril trgovcem. Dne 17. februarja je papež sprejel 3000 vodij Glavne italijanske trgovske zveze, ki so imeli v Rimu svoj narodni kongres in se ob desetletnici te zveze prišli pokloniti tudi papežu.

Vloga trgovca v gospodarstvu. Zveza trgovcev izvršuje važno delo v narodnem življenju. Kljub temu današnji ljudje večkrat ne cenijo trgovskega poklica tako, kakor bi ga morali. Dvomijo o njegovi koristnosti in prezirajo trgovsko službo. Trgovcem očitajo, da izkoriščajo odjemalce, ker hočejo prehitro obogateti. Vendar trgovec izvršuje zelo značilno službo. Posredovalec je med proizvajalcem in med potrošnikom. Predvsem pa je pospeševalec gospodarstva. Proizvajalca spodbuja, da izboljšuje svoje proizvode, jih postavi na trg čim več in po čim nižji ceni, potrošniku pa daje možnost, da čim lažje in čim bolj poceni pride do njih. Vsaka izmenjava pridelkov omogoča uporabo novih sredstev, budi skrite življenjske sile, daje nove pobude in pospešuje podjetnost. Človeku je prirojeno nagnjenje: ustvarjati, izboljševati, napredovati.

Trgovski poklic to nagnjenje goji in podpira. Zato ta poklic ni samo prizadevanje za dobiček.

Lastnosti, ki jih potrebuje trgovec. Trgovec predvsem potrebuje skrbne in temeljite poklicne vzgoje. Imeti mora tudi zelo razvit čut za razumevanje in zasledovanje gospodarskega razvoja, če hoče doseči uspehe in ustreči razpoloženju ljudi, kar je večkrat v trgovini zelo važno. Še bolj ko poklicne so trgovcu potrebne npravne (moralne) lastnosti: pogum, razumevanje, optimizem za obnavljanje oblik in načinov delovanja. Spoznati in izkoristiti mora kar najbolj mogoče vse možnosti, ki mu morejo zagotoviti dober uspeh. Te lastnosti naj vodijo trgovce v službi narodni skupnosti, pa bodo imeli pravico do ugleda in spoštovanja pri vseh.

Da more trgovec uspešno delovati, mora imeti odprto polje svobode, ki mu je ne sme omejevati preveč zapletena ali ozkosrčna organizacija. Trgovec je pripravljen kljubovati pošteni konkurenci pod istimi pogoji kakor tisti, ki nima nobenih predprav. Obenem pa pričakuje, da mu preveč številni in obremenilni davki ne bodo vzeli preveč njegovega zaslužka.

Navodila za življenje trgovcev. Trgovci predstavljajo v narodnem gospodarstvu gibalo, ki lajša in pospešuje izmenjavo. Zato morajo to opravilo vestno izvrševati ne samo v korist posameznikov ali gotove skupine, ampak v blagor vse dežele. Trgovec mora zato imeti poklicno zavest in poštenost. Slabost človeške narave ga hoče zapeljati, da bi dosegel nedovoljene dobičke in žrtvoval npravno dostojanstvo privlačnosti tvarnih dobrin. Težnja pridobiti si veliko svetnih dobrin je le tedaj dovoljena, če jo spremlja tudi želja po čim večjem duhovnem napredku in volja, nesebično delati za blagor posameznikov in socialnih skupin ter nagib, lajšati trpljenje in bedo drugih.

Potem papež dobesedno nadaljuje: „Človek se mora prepričati, da njegov cilj ni samo skrbeti za čim bolj udoben način časnega življenja. Kdor se zado-

Dve telovski procesiji — doma in na tujem — vidimo na sliki. Na levi strani procesija sv. Rešnjega Telesa v Ljubljani (l. 1941), desno pa v parku Don Boscovega zavoda v Ramos Mejía pri Buenos Airesu

volji s tem vzorom, ne more najti v sebi dovolj sil, s katerimi bi se mogel ustavljati manj plemenitim nagnjenjem, ki imajo svoj izvor v globini njegove narave, in zgledu in nauku tistih, med katerimi živi, kakor tudi ne, braniti se podobnega ravnanja drugih. Svoboda gospodarskega udejstvovanja se ne more opravičiti in vzdržati drugače, kakor le pod pogojem, da služi še bolj vzvišeni svobodi in se zna, če je potrebno, deloma odpovedati sama sebi, da ne greši proti višjemu нравnemu načelu. Sicer bo težko zavreti vedno večje nagnjenje do tiste vrste družbe, katere gospodarska in politična organizacija zanika vsako svobodo.“ Sveti oče misli tu na komunizem.

Papež tudi želi, da bi bili vsi člani zveze ponosni na to, da ne izvršujejo svojega poklica z edino željo po dobičku, ampak z zavestjo, da opravljajo nujno potrebno in izredno koristno nalogo za blagor vseh.

IZ VATIKANA

Zanimivosti iz proslave papeževe osemdesetletnice.

1. Šolski otroci so prvi častitali svetemu očetu. Prvi so voščili za osemdesetletnico papežu šolski otroci. Sveti oče

je namreč na svoj 80. rojstni dan (2. marca) sprejel 200 otrok rimskih osnovnih šol. Njim so se pridružili tudi otroci drugih narodnosti. Šolska mladina je sprejela svetega očeta z velikim navdušenjem in ga pozdravila s cvetjem; potem pa mu je zapela: „Molímo za svetega očeta...“ in Mendelssohnovo pomladno pesem z besedami, zloženimi za to slovesnost.

Po petju so se približali svetemu očetu 4 dečki iz Rima s torto, ki jo je krasilo 80 prižganih svečk. Deček Pavel Catasso ga je najprej nagovoril: „Sveti oče, nekaj Ti želimo zaupati. Med evangelijskimi zgodbami nam je najbolj všeč tista o otrocih, ki so prihiteli k Jezusu, apostoli pa so jim branili k njemu. Zato jim je Gospod rekel: „Pustite male k meni priti...“ Prepričani smo, da je tudi Tebi všeč. Gotovo nisi mislil, da Ti bomo za rojstni dan mi prvi voščili in Ti prinesli torto in cvetice s svojimi molitvami. Mi smo pa že prej vedeli, da nas boš sprejel danes zjutraj tako, kakor Jezus in da nas boš vesel. Zdaj smo tukaj. Ali veš, da smo prišli z vseh delov sveta? Poslušaj!“

Potem je pozdravilo 21 otrok z vsega sveta v svojem domačem jeziku papeža. Med njimi so bili tudi Horacij Brugini

(Urugvaj); Janez Lotto, Argentinec in Julij Urbina (Venezuela). Poklon otrok papežu je zaključila deklica Julijana Lombardini z besedami: „Sveti oče, naše besede so zelo preproste. Toda v njih je ljubezen, slajša ko ta testenina, lepša ko te cvetice in večja ko svet, ki ga zastopamo. Ta ljubezen hoče biti čista in močna kakor zora življenja milosti ob Tvoji osemdesetletnici. Sprejmi jo za prvi dar tega lepega dneva, sveti oče! Naj Ti bo v veselje. Polni radosti Te pozdravljamo s pesmijo „Vso srečo Tebi ...“

Ko so otroci odpeli to pesem, se je sveti oče s posameznimi otroci ljubeznivo pogovarjal. Dva izmed njih pa sta med sprejemom stala na desni in levi strani njegovega prestola.

2. Kardinali papežu za osemdesetletnico. Dne 2. marca ob desetih dopoldne so voščili tudi kardinali svetemu očetu za osemdesetletnico v svojem imenu in v imenu tistih kardinalov, ki niso mogli priti v Rim ali so bili bolni. Voščilo mu je 17 kardinalov. Med njimi je bil tudi argentinski kardinal Jakob Alojzij Coppello. Dekan kardinalskega zbora mu je iz Afrike poslal svoje prisrčna voščila. Sveti oče se je z vsakim kardinalom posebej zelo ljubeznivo pogovarjal in se vsem zahvaljeval za njihovo vztrajno in dragoceno sodelovanje, kakor tudi za njihova, njemu tako ljuba voščila. Nato jim je razdelil posebne, za to priložnost kovane spominske svetinje.

3. Tudi verniki so častili svetemu očetu. Na trgu svetega Petra se je 2. marca zbrala velika množica vernikov z vseh delov sveta, da bi papežu častitala za njegovo osemdesetletnico in mu izrazila svojo ljubezen. Njeni pozdravi so že skoraj ob eni popoldne privabili svetega očeta k oknu njegove študijske sobe, da jim je dal svoj blagoslov.

Pri proslavi papeževe osemdesetletnice je bilo zastopanih 51 dežel. Rimski krožek je dne 10. marca v rimski palači Sacchetti priredil slovesen sprejem

zastopnikov 51. dežel, ki so se prišli poklonit svetemu očetu ob njegovi osemdesetletnici rojstva in sedemnajstletnici papeževanja. Slovesnosti so se tudi udeležili namestnik vatikanskega državnega tajništva, mons. Dell'Acqua, rimski župan Rebecchini, mnogo zastopnikov poslaništev pri Sveti stolici, veliko prelatov in drugih uglednih oseb.

Knjiga o delu svetega očeta. Papežu so za njegovo osemdesetletnico tudi poklonili posebno knjigo, ki ima 555 strani. V njej je 33 člankov o delu in nauku sedanjega papeža. Te članke so napisali višji redovni predstojniki, diplomati in zastopniki kulture in umetnosti. Knjigo so izročili papežu: kardinal Micara, rimski vikar, p. Avguštin Gemelli, profesor Franc Severi in opat Dom Anselmo Albareda, vsi člani Papeške akademije, ki je izdala knjigo; francoski poslanik pri Sveti stolici, grof Vladimir D'Ormesson, namestnik dekana diplomatskega zbora in rimski župan, inženir Salvator Rebecchini. Sv. oče je darilo ganjen sprejel. V zahvali je omenil, da knjiga ni samo počastitev njegove osebe, ampak predvsem važen pripomoček za utrditev Cerkve po svetu in nova luč v korist in blagor vernikom in vsem ljudem.

Novi svetniški kandidati. Pripravljalna Kongregacija za sv. obrede je dne 28. februarja spet zborovala. Kardinali, prelati, uradniki in bogoslovni svetovalci so razpravljali, če se je božji služabnik Štefan Pernet, duhovnik iz Družbe avguštincev od vnebovzvetja in ustanovitelj Malih sester od vnebovzvetja, res izredno junaško odlikoval v krepostih. Na redni seji so pa obravnavali poročila bogoslovnih preglednikov o spisih božjih služabnikov: Karla Foucaulda, duhovnika; Friderika Jansoone, duhovnika iz reda manjših bratov (franciškanov); Marije Bernarde Butlet, ustanoviteljice Družbe misijskih sester Marije Pomočnice; Marije Helene Stollenwerk, soustanoviteljice služabnic Svetega Duha in Jožefine Endrine Steumanns, soustanoviteljice iste družbe redovnic.

GOSPOD JANEZ

V Ljubljani

Vsi štirje Gerlovčanovi otroci so srečno prišli v Ljubljano. Oba brata sta spremila svoji sestri v zavod. Sestrici sta bili srečni, da sta mogli še nekaj časa biti v družbi bratov, posebno Jožeta, ki odhaja iz Ljubljane. Tone bo ostal v Baragovem semenišču in ju bo večkrat obiskal. Že prej sta bili ponosni na brata Jožeta in občudovali njegovo lepo, močno postavo. Na poti v Ljubljano pa sta ga še bolj spoznali. Povedal je, da bo šel med stražarje in branilce domovine, da je zanj pripravljen dati tudi življenje. Če bi kdaj v boju padel, naj ne jokata, ampak tolažita mamo, namesto njega ljubita domovino in molita zanj.

Sestri Slavka in Milka sta predstavili svoja brata tudi redovnicam in nekaterim sošolkam. Ena izmed sošolk se je nagnila k Slavki in ji na uho nekaj zašepetala. Slavka je zardela in se začela tresti od smeha. „No, kaj pa je takega, da se tako smeješ?“ jo je resno vprašal Jože. „Ne smem povedati,“ je odgovorila Slavka in pogledala sošolko. „Zakaj bi ne smela povedati? Dovolim ti, do poveš, samo ne vpričo mene.“ Hitro se je z žarečim obrazom poslovila od obeh bratov, tekla na vrt in se skrila v utico. „No, kaj je rekla? Zdaj pa le povej!“ je dejal Jože. „Veliko pohvalo tebi. Rekla je, da si lep kakor rdeč nagelj.“

Jože je zardel in zresnil obraz, se obrnil proti Slavki in rekel: „Zdaj še nisem lep kakor rdeč nagelj, bom pa to postal takrat, ko bom prelil kri za domovino.“ Obe sestri Slavka in Milka sta se ob teh Jožetovih besedah zresnili in se zamislili. Preden se je Jože poslovil, je želel govoriti s predstojnico dekliškega zavoda. Na Slavkino prošnjo

je takoj prišla. Jože se je najprej v imenu matere in tudi v svojem imenu zahvalil za vse dobrote, ki sta jih doslej sestri prejeli v zavodu, potem pa jo prosil, naj poskrbi, da sestri ne bosta prišli komunistom v roke. Predstojnica mu je to rada obljubila in se od njega lepo poslovila.

Ko je Jože govoril s prednico, je videl, da sta se njegovi sestri nekaj važnega pogovarjali med seboj in s Tonetom. Le kaj spet snujeta ti dve prebrisanki? Kmalu je zvedel. Takoj, ko je prednica odšla, sta pristopili in mu povedali, da bosta postali redovnici. Žrtvovali se bosta zanj, za Toneta, za vse domače, posebno za domovino in molili za zmago vseh, ki se bodo borili zanj. Jože je bil ganjen in iznenaden. Kaj takega ni pričakoval od sester, ki še nista prekoračili zgodnje pomladi. Slavka ima 14, Milka pa 13 let. Rekel jima je, da je zelo vesel njune odločitve. Vendar naj se nikar ne prenagljita. Ker sta še mladi, naj dobro premislita lepoto in težave redovnega poklica, se posvetujeta s svojo materjo in s spovednikom, šele potem naj se končoveljavno odločita. Po teh navodilih se je Jože od sester poslovil. Ko jima je del v slovo desnico, sta jo Slavka in Milka krčevito objeli z obema rokama in sklonjeni nanjo močili z mladimi, čistimi solzami. Ni vedel Jože, da sta srci tako mladih sestrice zmožni tolike ljubezni do brata. Ganjen se je iztrgal iz njunih rok in v spremstvu Toneta odšel.

V Baragovem semenišču

Tone je spremil svojega starejšega brata do prijatelja. Priporočil mu ga je in se od obeh poslovil. Slovo od njega mu ni bilo tako težko kakor sestricama, ker je bil prepričan, da se bosta kmalu spet videla. Iz središča Ljubljane je hitel

proti Baragovemu semenišču. Mogočna, v posebnem slogu zidana stavba je napravila nanj globok vtis. Kako bi bil srečen, če bi tu prebival tudi potem, ko bo bogoslovec.

Bogoslovec?! Saj mu vendar manjkata sedma in osma šola. Morda še teh dveh ne bo mogel dovršiti, ker so tako težki, strašni časi... Prišel je k vhodu in vstopil. Nekaj znanih dijakov ga je z velikim veseljem pozdravilo. „Da si le prišel! Mislili smo, da so te že partizani ubili,“ so ga nagovorili nekateri. „Saj bi me, če bi jih čakal. Moj brat Jože je moral bežati z doma pred njimi,“ jim je odgovoril Tone, potem pa jih je vprašal, kje stanuje gospod vodja. Brž so ga spremili pred njegovo sobo. Potrkal je in vstopil. Gospod vodja ga je z velikim veseljem sprejel in premeril z očmi od nog do glave. „Zelo ste se potegnili v tem času. Po svoji postavi ste skoraj bolj primerni za veliko semenišče pri stolnici kakor za naše malo Baragovo semenišče,“ mu je nagajivo rekel gospod vodja.

„Gospod vodja, četudi sem velik, bom priden. Rad bom ubogal in se strogo držal hišnega reda. Ker so časi tako negotovi, bi v tem šolskem letu rad dovršil dve šoli — sedmo in osmo. Prosim vas, posredujte zame pri profesorjih! Zelo vam bom hvaležen za to dobroto!“ Tone je povetil oči in težko čakal odgovora.

„Bog vam je dal res velike talente in odločno, vztrajno voljo. Bojim se le za vaše zdravje. Vendar, ker ste me prosili, bom posredoval za vas pri gospodih profesorjih.“ Po teh besedah mu je odkazal sobo in poklical drugega dijaka, da ga je spremil k njej. Šla sta po nekoliko upognjenem hodniku in se ustavila pred njo. Vstopil je in odložil kovčeg. Že na prvi pogled se mu je priljubila. Pogledal je skozi okno. Oči so mu obstale na Kamniških planinah in z njih prešle na del Karavank. Vsi višji vrhovi so bili pokriti s snegom. Krasno so žareli v žarkih večernega sonca. Ob tem pogledu je Tone vzdihnil: „O, kako

lepa je naša domovina! Le zakaj je morala priti pod tujo oblast?“

Drugi dan je Tone že šel v šolo. Pouk so imeli v novi uršulinski gimnaziji, ker prostori za učilnice v Baragovem semenišču še niso bili izdelani. Ves božji dan je tičal v knjigah in pod vodstvom profesorjev preučeval tvarino za dva razreda.

V letu 1942 je naš narod krvavel, kakor še nikoli v zgodovini. Partizani so ponoči vdirali z orožjem v poštene hiše, pobijali na licu mesta može, žene, hčere in sinove, ali pa jih vlačili v gozdove, tam zverinsko mučili in potem umorili. Nemci so naše mirne ljudi, ki so ljubili molitev in delo, lovili, jih pošiljali v strašna koncentracijska taborišča (Dachau, Mathausen) ali pa jih brez vsakega zaslišanja in ugotovitve krivde, streljali ali celo obešali kot talce. Prav isto so delali tudi Italijani. Požigali so vasi. Za napade komunistov pa so se maščevali nad našimi najboljšimi ljudmi tako, da so jih pošiljali na Rab, v Monigo, Gonars in druga taborišča za lostnega spomina, kjer jih je veliko pomrlo od pomanjkanja in bede. Mnogo pa so jih postrelili kot talce. Skliecevali so se na ovadbe, ki so jih sestavili komunisti.

Ta strašna poročila so prihajala tudi v prostore Baragovega semenišča, razburjala mlada srca in jih zelo motila pri učenju. Ko je na ulici pred Ljudskim domom padel v majniškem jutru 1942 svetniški profesor dr. Ehrlich, na svojem domu ban dr. Natlačen, padla tudi visokošolca Župec in Kikelj, potem padli tam pri Bizoviku Grum, Jakoš, Povše, na Dolenjskem duhovniki Komljanec, Nahtigal, Cvar, Novak, padale družine, matere, dekleta in otroci, je mladina vzplamtela v svetem navdušenju in hitela na pomoč tistim, ki so branili vero in svoj rod. Tudi Toneta je mikalo, da bi pustil učenje in se pridružil slovenskim legijonarjem. Toda gospod vodja mu je svetoval, naj ostane v zavodu in konča gimnazijo. Zdaj ima še priložnost za to. Pozneje je morda ne bo imel več.

Tone je ubogal. Spet se je zakopal v šolske knjige in v učenje. Več profesorjev je njegovo pridnost in vztrajnost občudovalo in pred drugimi učenci hvalilo. Tako je junija 1942 spet z odlično končal zadnja dva razreda gimnazije in tudi maturo.

V počitnicah po maturi ni mogel več domov zaradi partizanskih zased. Ostal je v Ljubljani in premišljeval, ali naj gre takoj v semenišče ali pa se pridruži legijonarjem. Toda sredi premišljevanja je nevarno zbolel na pljučih. Moral se je zateči v bolnišnico, kjer je srečno prestal zelo nevarno operacijo. Večkrat je njegovo življenje viselo na nitki. Enkrat se je počutil tako slabo, da je mislil, da bo umrl. V veliki stiski se je zatekel z vsem zaupanjem po pomoč k božjemu služabniku škofu Baragu. Obljubil mu je, da bo vstopil v bogoslovje, če mu on pri Bogu izprosi, da se bo pozdravil. Baraga ga je uslišal. Po sedmih mesecih je popolnoma zdrav zapustil bolnišnico in vstopil v bogoslovje. Spoznal je, da Bog hoče, da postane duhovnik. Iz ljubljanskega bogoslovja, hiše kreposti in znanosti, je takoj pisal mami in Jožetu, ki sta bila oba zelo vesela njegove odločitve. Njegov vzor, ki ga je skušal posnemati, pa bo gospod Janez. On ima največ zaslug, da se zdaj pripravlja na najbolj vzvišen poklic na zemlji. Poleg mame in brata pa sta se radovali njegovega poklica sestrici Slavka in Milka, ki sta še bolj trdno sklenili, da bosta redovnici.

V Žužemberku

Gospod Janez je po odhodu štirih Gerlovčanovih otrok v Ljubljano zvesto spolnjeval obljubo, ki jo je dal Jožetu. Večkrat je obiskal Gerlovčanko, jo tolažil, ji dajal poguma in se z njo pogovarjal o otrocih. Vseh drugih je bila vesela, le Hinko ji je delal nepopisno žalost, ker je zapustil dom in postal brezbožnik. Kaplan Janez je z njo nosil bolečino in veliko molil zanj. Tudi njegovim sestricam je priporočal, naj molijo za njegovo spreobrnjenje. Toda zdelo

se je, kakor da je nebo gluho za vse te prošnje. Hinko je vedno bolj sovražil nasprotnike komunizma, tudi gospoda Janeza. Večkrat je divjal in besnel proti njemu. Obljubljal in grozil je tudi, da se bo zdaj hudo nad njim maščeval, ker ga je v šoli večkrat kaznoval.

Spomladi leta 1942 pa je bil pri seji, kjer je bilo sklenjeno, da je treba kaplana čimprej prijeti in postaviti pred ljudsko sodišče, ker da ustanavlja belo gardo, izdaja partizane Italijanom in na prižnici obsoja komunizem. Vsi odborniki, tudi Hinko, so podpisali smrt-obsojbo, toda ne z ustrelitvijo. Živega bodo privezali na drevo, zakurili pod njim ogenj in ga mučili toliko časa, dokler ne bo umrl.

Hinko tisto noč ni mogel spati. Kaplan je že zaslužil kazni, toda tako grozne kazni ne. To je preveč! In to kazen je podpisal tudi on lastnoročno. Tudi on bo kriv strašne smrti svojega nekdanjega kateheta, ki je očeta tolikokrat obiskal, ko se je ponesrečil in ga pripravil na smrt. Ne, ta obsodba se ne sme izvršiti. Preprečil jo bo tako, da ga bo obvestil tajno, naj se umakne.

Drugo noč je obiskal svojo mamo. Tiho jo je poklical. Ko ga je mama zagledala, je od strahu prebledela. Z največjo težavo je spravila iz sebe vprašanje: „Hinko, ali boš zdaj doma?“

„Ne smem biti, mama. Zdaj še posebnq ne. Gre za življenje gospoda Janeza. Prosim te, še danes zjutraj pojdi k njemu, pa mu povej, naj se čim prej umakne. Partizani so ga obsodili na smrt. Ali boš to storila?“

„Seveda bom, Hinko!“ odgovori mama. „Samo to te prosim, zbeži tudi ti proč od brezbožnikov.“

„Mama, ne morem! Če bi le slutili, da hočem pobegniti, bi me takoj umorili. Gorjé meni, če bi zvedeli, da sem bil jaz pri tebi! Zato ne povej tega nikomur, tudi ne sestram. Posloviti se moram. Nič več se ne smem zadrževati, če hočem priti v pravem času nazaj.“ Ko ji je segel v roke, je mati čutila, da mu žile močno bijejo. Potem pa ga je spet vzela

noč. Mati je ostala s svojo skrivnostjo sama.

Drugo jutro po maši je mati spoznala naročilo. Povedala je gospodu Janezu, kar ji je zaupal sin. Kaplan se ji je nasmehnil in veselo rekel: „Mama, vaš sin se že spreobrača. Molitev ni za stonj. Zelo sem vam hvaležen za obvestilo. Takoj bom govoril z gospodom župnikom. Kar mi bo on svetoval, to bom storil.“

„Gospod kaplan, vi se morate umakniti. Vaše življenje je dragoceno ne samo za našo družino, za mladino in našo župnijo, ampak tudi za vaše domače. Pomislite, starše imate. Kaj bodo počeli brez vas?“ Gerlovčanki je zastal glas. Oblile so jo solze.

„Ne jokajte, Gerlovčanova mama! Saj bom najbrž storil, kar svetujete. Lepo se vam zahvaljujem za vso skrb zame. Pozdravite vse tri hčerke. Vašega Toneta in obe hčerki bom takoj, ko pridem v Ljubljano, obiskal in vse v vašem imenu pozdravil. Vesel sem jih, ker se tako pridno uče. Vas se bom pa spominjal v molitvi in vam tudi pisal, kadar bo mogoče. Zbogom in kmalu nasvidenje, če je tako božja volja!“

Kaplan Janez je v mraku odšel, prenočil v hiši pogumnega, zvestega fanta, ki ga je spremljal, drugo jutro pa se odpeljal v Novo mesto in od tam v Ljubljano.

V Ljubljani je odprl srce beguncem, ki jih je vedno več prihajalo iz Dolenjske. Prosil je zanje obleko, jim iskal stanovanja, jih tolažil in dvigal s svojo mirno, toplo, sočutno besedo. Posebno so se mu smilili bolni begunci in ranjeni vojaki. Dan za dnem jih je obiskoval in jim poleg tolažbe prinašal v polni aktovki najrazličnejših darov, knjig, pri boljškov, sadja, cigaret in tudi obleke, če so jo potrebovali.

Kurat med domobranci

V pozni jeseni leta 1943 je gospod Janez dobil povabilo, da prevzame mesto vojaškega kurata v novoustanovlje-

nem slovenskem domobranstvu, kajti poleg častnikov so slovenski borci za vero in svobodo potrebovali tudi duhovnikov, ki naj bi skrbeli za njihovo duhovno življenje. Gospod Janez je povabilo rad sprejel. Spet je bil sredi svojih ljubljenih fantov in jih spremljal na napornih pohodih ter se veselil njihovih zmag.

Ko je bila okolica Ljubljane že v njihovih rokah, so šli na Dolenjsko. Urejanih, hrabrih domobrantskih čet so se partizani bali, zato so se umikali vedno bolj proti jugu in v gozdove. Tako so domobranci zasedli tudi Žužemberk. Četi, ki se je najbolj borila proti partizanom, je poveljeval Gerlovčanov Jože. Z domobranci je prišel tudi gospod Janez, ki je bil njihov kurat.

Poraza, ki so ga doživeli partizani v Žužemberku in njegovi okolici, niso mogli prenesti. Zakleli so se, da se bodo maščevali. Svoj sklep so tudi res izvršili. Nad prelepi Žužemberk so poslali avijone z bombami. Ker niti svojih pristavev niso obvestili, naj se umaknejo, je več tudi teh obenem z nasprotniki komunistov padlo. Tudi varuh Gerlovčanovih otrok je mrtev obležal pod razvalinami svoje hiše. Tako je Gerlovčanka izgubila edino oporo, ki jo je imela v svoji bližini na tem svetu. Ostala je sama s tremi doraščajočimi hčerkami.

Domobranci so tudi po bombardiranju junaško vztrajali na svojih postojankah. Uspešno in zmagovito so odbijali napade partizanov in pomagali ljudem, ki so bili v stiski. Tudi varuhu Gerlovčanovih otrok so priredili zelo lep pogreb. Njegova hči je bila nevesta Gerlovčanovega Jožeta, hrabrega poveljnika domobrantske čete, dva njegova sinova sta pa bila tudi domobranca. Domobranski pevski zbor mu je zapel žalostinki pred Gerlovčanovo hišo, v kateri je ležal na mrtvaškem odru in na pokopališču. Kurat Janez pa mu je na grobu govoril:

„Naš nadškof Jeglič je pred svojo smrtjo na celjskem taboru slovenskim

možem in fantom napovedal, da se bo tudi slovenski narod razdelil v dve fronti: Kristusovo in satanovo fronto. Mož, ki ga zdaj polagamo v grob, je vedno trdno kot skala stal v Kristusovi fronti. V njej se je neustrašeno — bolj z delom ko z besedo — boril za zmago resnice in pravice. Njegova dela dokazujejo, da ni bil katoličan samo na papirju, ampak predvsem po svojem resničnem krščanskem življenju. Zadnjih deset let pa je opravljal posebno lepo delo krščanske ljubezni. Bil je varuh mladoletnih otrok Gerlovčanove družine, ki je izgubila svojega očeta. Izmed teh otrok je zdaj najstarejši sin poveljnik domobranske čete, drugi pa bogoslovec. Postati hoče duhovnik, da bo svoj nesrečni narod reševal brezboštva in ga pridobival, da se bo ves podvrgel milemu kraljevanju Kristusa, ki je kralj resnice in pravice, kralj milosti, ljubezni in miru. Dve najstarejši Gerlovčanovi hčeri pa hočeta postati redovnici in se popolnoma Bogu žrtvovati za svoj narod, da bi ga ne strlo brezboštvo. Družino rajnega poznamo. Dva sinova sta domobranca. Tri hčere so vzor pridnih, vernih, poštenih slovenskih deklet. Naj vse tolaži upanje, da se je rajni mož, oče in varuh ločil od nas le za kratko dobo našega zemeljskega življenja. Po smrti se bomo spet z njim združili in se v nebesih veselili večne zmage.“

Krvavordeča večerna zarja je objemala žužemberski hrib z župnijsko cerkvijo, prosvetnim domom in župniščem, ko so se domobranci, sorodniki, znanci in sosedje rajnega varuha vračali s pogreba. Strmeli so v zarjo, rdečo kot kri, in razlagali njen pomen. „Hudi, težki časi nas še čakajo. Še bo tekla kri!“ so nekateri med njimi napovedovali.

Po nekaj tednih potem so se morali domobranci umakniti. Partizani so se za svoje poraze maščevali tako, da so porušili in požgali žužembersko župnijsko cerkev, ki je bila ena najlepših na Dolenjskem, ubili Jožetovo nevesto Tilko in Gerlovčanki dve hčeri: šestnajstletno Poldko in petnajstletno Anico. Tako je

Njih telesa je sprejela zemlja,
njih grob je nepoznan,
toda vsi dobro vemo,
da so bolj srečni kot mi,
saj jim Boga nihče več vzeti
ne more.

ostala v Gerlovčanovi hiši Gerlovčan-
ka sama s svojo dvanajstletno hčerko
Danico.

Med ranjenci na begu

Po povratku v Ljubljano je gospod
Janez postal vojaški kurat v domo-
branski bolnišnici, kamor je nekaj dni
prej prišel nevarno ranjen četni povelj-
nik Gerlovčanov Jože. Veselo je bil pre-
senečen, ko je neko popoldne prišel kurat
Janez v sobo, kjer je med ranjenci ležal
tudi on. Prijazno in ljubeznivo se je
razgovarjal s fanti, tako da so potem
vsi ranjeni domobranci iskreno priznali:
„Ta kurat pa ima res srce za nas!“
Odslej je prihajal skoraj vsak dan s
svojo mehko privlačno besedo, s svojim
dobrim, nesebičnim, zvestim duhovniškim
srcom in tudi z najrazličnejšimi teles-
nimi dobrotami. Kmalu je osvojil srca
vseh ranjenih domobrancev in pridobil
njihovo popolno zaupanje. Na vse je
bil pozoren, toda s posebno skrbjo je
pripravljaval na odhod v večnost tiste, ki
so morali umreti. Tudi več nemških
vojakov, podčastnikov in častnikov se
je pred smrtjo spravilo z Bogom po
njegovem posredovanju. Eden izmed
njih je pred svojo smrtjo rekel domo-
branskemu častniku: „Kako ste srečni,
ker imate take duhovnike!“

Tisto prvo majsko nedeljo popoldne
pa so se kuratu Janezu oči napolnile s
solzami. Skrb za ranjence mu je vzne-
mirila dušo in srce. Zvedel je, da je Slo-
venija izgubljena in prodana komunist.
oblasti. Kakor drugim Slovencem je tudi
njemu beg na razpolago. Lahko se reši,
če se le hoče.

Toda komu naj izroči ranjence? Ali
naj jih pusti same in v smrtni nevar-
nosti brez duhovne opore in verske to-
lažbe? Med njimi je tudi pošteni, hrabri
Gerlovčanov Jože. Ne! Tega mu vest
ne pusti storiti. Ostal jim bo zvest.
Spremljal jih bo tja, kamor bodo šli;
če to Bog hoče, tudi v smrt. „Bog, daj
mi moči, da bom držal ta sklep!“ je tiho
vzdihnil.

Potem se je posiovil za nekaj časa
od ranjencev, se poslovil od svoje se-

stre karmeličanke, od svojih staršev in
drugih domačih. Težko je bilo slovo.
Srca vseh so krvavela v nepopisni brid-
kosti. Vendar ljubezen kurata Janeza do
ranjenih slovenskih fantov je bila moč-
nejša ko usmiljenje do domačih.

Toda nemška vojska, ki se je umi-
kala, je napolnila vse vlake. Šele ponoči
je več višjih domobranskih častnikov z
odločnim nastopom in z grožnjo doseglo
vlak za ranjence. Spravili so jih vanj.
Po dolgem čakanju se je vlak le končno
premaknil. Počasi je vozil skozi št. Vid
in mimo Škofje Loke — krajev, kjer so
že tež nekaj časa hiral v umirali vrnje-
ni protikomunistični borci in se končno
ustavil v Kranju.

Nobena pomlad v Sloveniji ni bila
tako žalostna, kakor je bila leta 1945.
Trosila je zelenje in cvetje, pa ju ni
nihče gledal, ponujala petje, pa ga ni
nihče poslušal. Sonce svobode, ki je na
prvo majsko nedeljo čudovito, krasno za-
žarelo, je takoj utonilo v mraku krva-
vega komunističnega nasilja. Po krivdi
velesil je mala Slovenija padla v krvavo
žrelo svetovnega brezboštva in izgubila
svojo zlato svobodo. Srca vseh vernih
katoliških Slovencev so zakrvavela v ne-
popisni bolečini. Zavedala so se, da mo-
rajo svojo domovino zapustiti, če jo ho-
čejo še ljubiti, ali pa ostati doma in
se odpovedati svobodi, z njo točiti krva-
ve solzé in gledati gorjé, kakršnega ne
pomni slovenska zgodovina.

Več ko 20.000 Slovencev, ki so ver-
ni v svobodo ljubili bolj ko svoje domove
in imetje, se je tedaj — v prvih dnevih
maja 1945 — dvignilo in izvolilo pot v
svobodo. Zavedali so se, da brez vere,
reda, pravičnosti in svobode ni življe-
nja. Večina med njimi se je morala od-
ločiti za beg iz domovine zato, ker so
ji partizani grozili s smrtjo.

Tako so se tiste žalostne dni od vseh
strani Slovenije po vseh potih in ce-
stah pomikale med poraženo nemško
vojsko množice slovenskih beguncev
proti Kranju, Trzinu in Ljubelju. Hote-
le so priti na Koroško. Med begunci je

bilo tudi mnogo družin z majhnimi otroci in celo mater z dojenčki. Komunisti namreč tudi otrokom, materam z dojenčki in pred porodom niso prizanašali. Sočutno so ranjeni vojaki gledali dolge kolone ljudi, ki so se vlekli vzdolž proge in se zlivale v nepregledno množico.

V Kranju je vlak dolgo časa stal. Pogovor in opazovanje beguncev sta ranjencem krajšala dolg čas. Nekateri so iskali odgovora na vprašanje: „Kaj nam bo bodočnost prinesla?“ Končno je vlak počasi odpeljal. Mnogo ranjencev se je po tej progi s takim veseljem vozilo, ko so romali na Brezje, danes pa jih begata in morita skrb za življenje in strah pred smrtjo. Že zapuščajo Podnart in se bližajo postaji Otoče. Tu bi morali izstopiti, če bi romali na Brezje. Toda ranjeni so. Ne morejo k Mariji Pomočnici, da bi jo prosili za pomoč, ki so jo tako potrebni. Šepetajoče ustnice ranjencev se premikajo in molijo: „Sveta Marija, Mati božja, prosí za nas grešnike zdaj in ob naši smrtni uri. Amen.“

Najbolj hudo ranjeni domobranci molé. Le roke stezajo proti Mariji na Brezjah in v srcu molijo: „Marija, varuj nas, naše domače in našo domovino!“

Vlak gre proti Radovljici. Ranjenci v duhu vlečejo za zvonček pobožnih želja v cerkvi, posvečeni Mariji, na otoku Blejskega jezera. Pogled na Triglav in druge vrhove, ki žarijo v snežni belini in v pomladanskem soncu, pa jim dviga duše v nebesa, k Bogu, za katerega so ustvarjeni. Vsa Gorenjska s svojimi gorami jim kliče: „Kvišku srca! Stojte trdno v Kristusovem taboru do zadnjega diha!“

Že se bližajo postaji Javornik. Rožni venec so končali, le desetko za duše v vicah še molijo. Vsi ranjenci tako odgovarjajo, kakor bi molili zase. Podzavestno čutijo, da jim prihaja naproti večnost in jih vabi v svoj skrivnostni objem. Gospod Janez je odmolil. Vse, ki so želeli opraviti spoved, je že prej spovedal in jim dal vesoljno odvezo.

Vlak z ranjenci se je na Jesenicah ustavil. Takoj so ga obkolili oddelki partizanov. Kakor divji hudourniki z gora so pridrveli v vlak. Kakor ognjeniki lavo so bruhali iz sebe kletev, satansko sovraštvo in divje maščevanje. Ko so zagledali ranjence, so kakor volkovi na jagnjeta planili nanje. Trgali so z njih obleko, z ran pa obveze, jih suvali in pretepali s puškinimi kopiti, potem pa so jim pobrali vse, kar so imeli pri sebi lepega in dragocenega. Tudi Jožetu so strgali z vrata svetinjico brezjanske Marije, ki mu jo je dala nevesta Tilka.

Med divjanjem partizanov stopi v vlak partizanski častnik. „Ali je kurat Janez tu? Če je, naj se takoj oglasi!“ je zarohnel. Kurat Janez je tedaj podpiral umirajočega domobranca. Takoj, ko je slišal vprašanje, se je približal partizanskemu častniku in mirno rekel: „Jaz sem kurat Janez.“

Kurat Janez ni še izgovoril zadnjega zloga, že ga udari partizanski častnik s puškinim kopitom po glavi. On se opoteče in spet zravna. Curki krvi mu lijejo iz globoke rane. Rano so mu potem za silo obvezali in ga peljali pred partizansko sodišče. Več ur so ga zasliševali in ga silili, naj prizna, da je izdajalec in kriv smrti več partizanov. Gospod Janez pa ni odgovarjal. Le molil je neprestano, molil za fante in zase, da bi bili vsi stanovitni do zadnjega diha.

Ob sončnem zahodu so ga iz ječe peljali na dvorišče velike hiše. Za zidom je stalo mnogo domobranskih častnikov. Med njimi je bil tudi Gerlovčanov Jože. S pogledi sta se srečala in se pozdravila. Partizanski poveljnik je kurata Janeza postavil poleg Jožeta. Smrtno tišino na dvorišču so motili le koraki partizanskih stražnikov. Vsi pogledi so bili uprti v sonce, ki je poslednje žarke sipalo na zemljo in po svojem zahodu s krvavordečo zarjo odelo Triglavsko pogorje.

Tedaj zadoni zunaj portizansko povelje. Na dvorišče prikoraka četa mladih partizanov z brzostrelkami. Med njimi je tudi Gerlovčanov Hinko. Med obsojenci na smrt spozna svojega brata Jožeta in kaplana Janeza. Če bo streljal na njiju, bo morieec lastnega brata in duhovnika, ki ga je krstil, na birmo in prvo obhajilo pripravljaj, ga v šoli učil, njegovega očeta pred smrtjo previdel. Ne, tega strašnega dejanja ne sme storiti, tudi kot partizan ne. Brzostrelko odločno vrže iz rok. Preden ga more poveljnik partizanske čete prijeti, že kleči pred gospodom Janezom in svojim bratom. S povzdignjenima rokama ju prosi: „Odpustita mi! Žal mi je, da sem partizan. Z vama hočem umreti za vero in domovino.“ Gospod Janez je dvignil roko in mu dal odvezo. Hinko pa je junaško stopil med gospoda Janeza in svojega brata. Tedaj zadone streli in požanjejo pšenico za božje žitnice. Med to pšenico je bil tudi kurat Janez, domobranski častnik Gerlovčanov Jože in njegov brat Hinko, ki je tik pred smrtjo spet našel Boga in njegovo milost.

Ko so utihnili partizanski streli, je zapel na Brezjah zvon Mariji večerni pozdrav, žrtvam pa, ki so padale za vero in domovino, nagrobno pesem.

Konec

Gerlovčanka je prejela sredi maja poročilo iz Ljubljane, da so njen sin bogoslovec Tone in obe hčerki, Slavka in Milka, bežali z drugimi begunci na Koroško. Ob koncu junija pa vest o skupni smrti gospoda Janeza in svojih dveh sinov. Kolikor težje ji je bilo po gospodu Janezu in sinu Jožetu, toliko večja je bila njena tolažba, ker se je sin Hinko spreobrnil in z njima junaško umrl.

Toda Bog ji je na stara leta naklonil izredno tolažbo. Njen sin Tone je v Argentini postal duhovnik. Res, nad vse bi bila ona srečna, če bi ona sama mogla svojemu sinu novomašniku dati svoj blagoslov, ga spremiti v cerkev, se

udeležiti njegove prve svete daritve, iz njegovih rok prejeti obhajilo in novomašni blagoslov. Toda komunizem jo je vsega tega oropal. Zato bo v duhu spremljala sina prvokrat pred oltar, v duhu prejela njegov blagoslov, molila Kristusa, ki ga bo povzdigoval in prvokrat v hrano delil. Na vso moč bo molila zanj, da bo vsaj malo podoben gospodu Janezu, ki je pretil svojo kri za vero in domovino. Tako je pisala Gerlovčanka svojemu sinu novomašniku v tujino.

Kmalu po sinovi novi maši pa je prišlo drugo pismo iz Argentine. Hčerki Slavka in Milka ji pišeta, da sta postali usmiljenki. Zelo sta srečni, ker moreta mnogo moliti za duhovnike, za mamo in sestro Danico, za domovino in za grešnike. Ker sta umrli za ta svet, bosta odslej bolj redko pisali, pa toliko več molili za svojo mamo. Tudi tega pisma je bila Gerlovčanka zelo vesela. Ponosna in srečna je bila, da ima tri otroke, ki služijo Bogu.

Gerlovčanka je zdaj stara mati. Že pred petimi leti je izročila posestvo svoji najmlajši hčerki Danici, ki je dobila zelo dobrega moža. V mladi družini bujno klije novo cvetje. Trije otroci: Jožek, Tonček in Hinko jo razveseljujejo. Stara mati se je med njimi pomladila. Starejšima dvema vnukoma Jožku in Tončku mora večkrat pripovedovati o stricu Jožetu in Hinkotu, o tetah Anici in Polonci, ki so jih brezbožniki ubili; potem tudi o stricu Tonetu, ki je duhovnik v tujini in gospodu Janezu, ki je starega očeta pripravil na nebesa in jih obvaroval, da jim niso prodali hiše.

Gerlovčanka je že naveličana tega sveta. Rada bi šla k svojim otrokom, ki jo čakajo v večnosti. Le ena prošnja ji večkrat privre iz srca, da bi ji Bog še toliko časa ohranil življenje, dokler se ne bodo vrnili iz tujine njeni otroci: duhovnik Tone in hčeri redovnici. Potem ko bi te videla, bi šla pa kar rada s tega sveta, ker je že utrujena in potrebna počitka.

Spisal SELSKI

V nekem samostanu so bili vsi iz sebe. Graščak je bil namreč poklical priorja samostana k sebi in mu rekel, da bo samostan ukinil, da ga je pa vendar pripravljen pustiti pri življenju, če mu v enem tednu prior odgovori na sledeča tri vprašanja: „1. Koliko je on, graščak, vreden? 2. Kako daleč je od zemlje do nebes? In 3. Kaj on, graščak, misli?“

Prior je imel graščakova vprašanja za norčevanje, zato je sklenil naznati svojim sobratom, naj vsakdo pospravi vse svoje, ker v enem tednu bo treba po svetu.

Ko je povedal kako in kaj, se je oglasil priorjev brat, samostanski pek, da bi šel on čez teden dni h graščaku, da mu odgovori na tista tri vprašanja. Prior mu je dovolil, dasi ni upal, da bi brat uspel.

Čez teden dni je res pek prišel h graščaku, lepo v samostansko haljo opravljen. „Prišel sem,“ je rekel, „presvetli gospod, da odgovorim na zastavljena vprašanja.“

Graščak ga je debelo pogledal, kajti nikdar si ni mislil, da bi bilo možno na tista vprašanja odgovoriti. Povabil ga je, naj sede in začenja odgovarjati.

„Prav. Vprašujete me, koliko ste Vi vredni. Povem vam, da manj kot trideset srebrnikov, kajti za to ceno je Judež Kristusa prodal in Kristus je bil dosti več vreden kot Vi.“

„Prav,“ je moral požreti graščak pekov odgovor.

„Naprej me sprašujete, kako daleč je od zemlje do nebes,“ je nadaljeval samostanski pek. „Odgovarjam vam, da je razdalja krajša od pol dneva, kajti Kristus je rekel ob treh popoldne desnemu razbojniku, da bo še tisti dan z njim v raju, od treh popoldne do polnoči je pa devet ur.“

„Dobro,“ je rekel graščak, „a ostaja ti tretje vprašanje, ki je vsekakor najtežje. Povej mi, kaj jaz mislim.“

„Vi mislite,“ je odgovoril samostanski pek, „da sem jaz prior samostana, pa se motite: sem samo samostanski pek.“

Graščak je bil tudi s tem odgovorom zadovoljen in samostan je še naprej ostal pri življenju.

—::—

Jecljač je videl goloba in ga hitel kazati sosedu in obenem dopovedoval: „G-g-g-glej g-g-g-g-ga ž-ž-ž-že n-ni,“ kajti medtem je golob že odletel.

—::—

Bilo je v jugoslovanskem komunističnem zaporu. Trije so bili v celici. Pa so se pogovarjali, zakaj so zaprti.

„Jaz sem zaprt,“ je pojasnjeval prvi, „ker sem napadel Mošo Pijade.“

„Jaz pa,“ je razlagal drugi, „ker sem branil Mošo Pijade.“

„In jaz,“ je končaval tretji, „ker mi ne verjamejo, da sem Moša Pijade.“

—::—

Učitelj je vprašal učence, če poznajo rastlino, ki raste pozimi in poleti. Tomažek se oglasi in modro pove: „Krompir, gospod učitelj!“

Učitelj se čudi in vpraša, kako to misli.

„I no, poleti mu raste gomolj in listi, pozimi pa cena.“

DUHOVNO ŽIVLJENJE

LETO XXIV

JUNIJ

Številka 6

V tej številki boste brali:

Zaveza med Bogom in ljudmi (J. Jurak)	289
La Virgen y los musulmanes	292
Pobegli janičar (Ivan Korošec)	293
Nekje studenec žubori... (Andrej Bregar)	297
Papeški molitveni namen za junij 1956 (Prof. Alojzij Geržinič)	299
Iz življenja Cerkve	300
Čudež ljubezni (Dr. Franc Gnidovec) ...	301
Kako so vzgajali stari in še kaj (fzt) ...	305
Jacques in Raïssa Maritain (Dr. Julija Payman)	307
čas cvetočih sliv (Svetobor Sodobnik) ..	312
Sovjetska „vzgoja“ (Karel Kozina)	314
Socialni nauk Cerkve v zadnjih sto letih (Avgust Horvat)	315
Misijske vesti	319
Med nami	320
TV in mi (B. R.)	323
Z domačih tal	326
Svet proslavlja papeža	330
Iz sveta	331
Gospod Janez (Selski)	335
Tri minute dobre volje	343

„DUHOVNO ŽIVLJENJE“
je slovenski verski mesečnik

Izdaja ga konzorcij (Orehar Anton), urejuje pa uredniški odbor, ki ga sestavljajo dr. Gnidovec France, Jurak Jože, Mali Gregor, dr. Rozman Branko; za tehnično opremo in fotografije skrbi Valentin Bohinc.

Platnice in stalna zaglavja je narisal Hotimir Gorazd.

Celoletna naročnina znaša za Argentino in države, ki nanjo mejijo (razen Uruguaya) 70 pesov. Za Uruguay in ostale dežele latinske Amerike, kakor tudi za vse dežele, če se plača v argentinskih pesih, je naročnina 90 pesov; za U. S. A. in Kanado 5 dolarjev, za Avstrijo 75 šillingov, za Italijo 2000 lir, drugod v protivrednosti dolarja.

Tiska tiskarna Salguero,
Salguero 1506, Buenos Aires

CORREO ARGENTINO Sus. 6	TARIFA REDUCIDA
	Concesión No. 2560

Revijo morete naročiti in plačati pri naslednjih poverjenikih:

Argentina: Dušnopastirska pisarna, Victor Martínez 50, Buenos Aires, in poverjeniki „čebelice“.	Trst: Marijina družba, Via Risorta 30, Trieste, Italia.
Brazilijska: Vinko Mirt. Caixa Postal 7058, São Paulo, Brasil.	Ita ija: Zora Piščanc, Riva Piazzetta 18, Gorizia.
U. S. A.: Slovenska pisarna, 6116 Glass Ave. Cleveland 3, Ohio.	Avstrija: Anton Miklavčič, Spittal a/Drau, D. P. Camp, Kärnten, Austria.
Kanada: Ivan Marn, 83 Victor Ave, Toronto, Ontario.	Avstralija: Fr. Rudolf Pivko, 45 Victoria Street, Waverley, N. S. W.

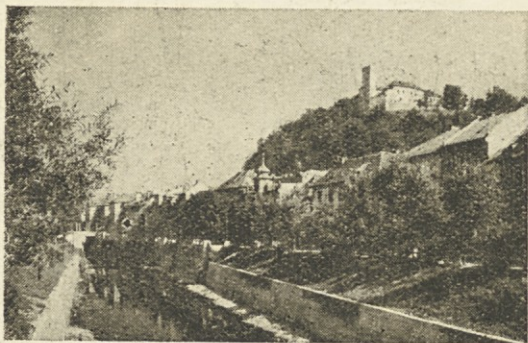

Pogled na srce in središče Slovenije — belo Ljubljano; spodnja slika kaže razgled z ljubljanskega gradu proti Polhograjskim Dolomitom. — Na zadnji strani: Cankarjevo nabrežje

Vse blagoslove tebi, Ljubljana! Večja in lepša mesta so na svetu — ali vendar ni ti enakega pod nebom! Pozdravljena, ti kraljica veselja, ti mati vseh sladkosti, ti botrea prešernih ur! Prav na sredo vseh nadlog te je postavila nebeška modrost, luč v temó, zeleno trato v puštinjo! Devetkrat obremenjen popotnik pride in te pozdravi; ko se poslavlja, si mu odvzela osmero bremen. Romar se čudi in srce mu poje: obraz do obraza, nikjer bridkosti, nikjer hudih misli; romar gleda: hiša do hiše, smejo se prijazno, nekatere celo mežikajo; romar posluša: beseda do besede, pesem do pesmi, vse so prešerne. Tako romar gleda, posluša ter se čudi in njegovo srce je potolaženo.

Ivan Cankar: KURENT